

حوارلرئن ائشلىرى

بئر بولود اوڭى اولارين نظرئندن آيىردى. ۱۰ عئسانين گؤيه قالخديغى واخت كى، اولار گؤزلرئنى دئقت ائڭن گؤيه دئكمئشدلئر، قفلتن آغ پالتار گيمئش ائكى كئشى اولارين يانيندا دوردى. ۱۱ اولارا ددئلر: «اى جئللىلر! نه اوچون دوروب گؤيه باخىرسىز؟ بو عئسا كى، سئزدن آلىنيب گؤيه آپارىلدى، اله ده قايداجاق؟ نهه كى، اونون گؤيه گئدئئيڭى گوردوز.»

بالاخانادا

۱۲ او زامان اولار زيتون دئتلن داغدان اورشلئم شهرئنه دؤندولر؛ او داغ اورشلئمدن بئر موقدس شنبه گونى قدر كى يول گتمهيه ائجازه ورتلمئشدى، اوزاق ائدى. ۱۳ اوه گئردئكلى زامان، قالدىقلارى بالاخانايلا چيخدىلار. بو آدمالار بولار ائدئلر: بطروس و يوحنا و يعقوب و آندرياس، فئلئپوس و توما، بارتولماي و متا، آلفاعوس اوغلى يعقوب، و وطنپرست شمعون، و يعقوب اوغلى يهودا. ۱۴ بولارين هاميسى بئرلئكدە آروادلار ائنان، عئسانين آناسى مريم و اونون قارداشلارى ائڭن دائم اؤزلرئنى دوعايا وقف اله يئردئلر.

۱۵ بو گونلرده بطروس يوز ائئيرى نفره قدر بئر ييغيناقتا قارداشلارين آراسيندا دوروب ددى: ۱۶ «قارداشلار! موقدس يازينين سؤزى يهودا حاقيندا كى، عئسانى توتانلار يول

۱ اى يعوفئلوس، اؤلئنجى كئتابى بوتون او شيلر حاقيندا يازديم كى، عئسا اولارين اله يئب اؤيرتمه سئنه باشلادى. ۲ تا او گونه كئنى كى، سچدئى حوارلره موقدس روحون واسئطهسى ائڭن امرلر ورتب، يوخارى آپارىلدى. ۳ كى، عذابلاريني چكندن سورا دا اؤزونى اولارا بئر چوخ ائنانديران دئللر ائڭن گؤرستدى و قيرخ گون عرضئنده اولارا گورونوب، تارينين پادشاهليغى بارهده دانئشدى. ۴ و اولارى بئر يره ييغيب اولارا امر الهدى كى، اورشلئمدن آيريلماسينلار، آما ددى: «آتانين او وعده سئنى كى، مندن ائشئدئسئز، گؤزله يئڭ. ۵ چونكى يحيا سو ائڭن تعمئد وردى، آما سئز بئر نچه گونه قدر تارينين موقدس روحى ائڭن تعمئد اولوناجاقسىز.»

۶ و بله ده اولار، بئر يره ييغيلديقلارى زامان، اوندان سوروشدولار: «يارب، آيا پادشاهليغى ائسرائئله بو زامان قايتاراجاقسان؟»

۷ عئسا اولارا ددى: «سئزئڭن ائشئر دئتل كى، آتانين اؤز ائقتئدارى ائڭن موعين اله دئى زامان و يا واختلارى بئله سئز. ۸ آما موقدس روح اوستوزه گئندن سورا قووت آلاجاقسىز و اورشلئمده، بوتون يهودئيه و سامئرهده، حتا دونيائين لاپ اوزاق يرلرئنه قدر منئم شاهئدئم اولاجاقسىز.»

۹ عئسا بو سؤزلى دئيندن سورا، اولارين گؤزلى قاباغيندا يوخارى قالخىلدى و

آندىلار؛ پوشك ماتئياسا دوشدى و او، «اون بئر» حوارئيه قوشولدى.

بىنطئكاست گونى

۲ بىنطئكاست گونى گلنده، اولارين هاميسى بئرلئكده بئر ىرده ائدئر. ۲ بئردن گوجلې بئر يل آسن كئمى، گؤيدن بئر سس گلدې و اوتوردوقلارى ائوئن هر يانينى دولدوردى. ۳ اونداء، اولار آللولار بئزهر اود آللولارى گوردولر كى بؤلونوب، اولارين هر بئرئسنئن اوستونه قوندى. ۴ و اولارين هاميسى تارينين موقدس روحى ائئن دولدولار و روح اولارا دانىشماق قودرتى وردى و اولار باشقا دئللرده دانىشماغا باشلادىلار.

۵ او گونلرده، دئندار يهودئلر گؤيون آلتيندا اولان هر مملكئدن گئب اورشلئمه ياشايردىلار. ۶ بو سس باشورن زامان، جاماعات بئر يره يىغىلىب حيران قالدىلار؛ چونكى هر بئرى اولارين اونون دئئلنده دانىشدىقلاريني ائشئدئردى. ۷ اولار مات قاليب و حيرت ائچئنده دئردئرلر: «باخ، مگر بو دانىشانلارين هاميسى جئلللى دئئلر؟! ۸ بس نجه دئر كى، اؤز آنا دئئلئمئزى ائشئدئرئك؟! ۹ بئر پارتلىلار، مادلىلار، عيلاملىلار، مسوپوتامئيادا، يهودئيهده، كاپادوسئيادا، پونطوس و آسئيادا، ۱۰ فئرئجئيه و پامفئللئيهده، مئصئرده، لئبنانين كرنيا بؤلگه سئنده ياشايانلار، رومدان گلن قرتبلر، ۱۱ هم يهودئلر، هم ده يهود دئئننه دؤئنلر، كرئتلىلر و عربلر، هاميميز

گورستدى، يرئنه يتئشمهلى ائدى؛ او يازى كى، موقدس روح داوودون آغزى ائئن قاباقدان دئمئشدى. ۱۷ چونكى او، بئر ائئن سايىلىب بو خئدمته پايىنى آلدى.

۱۸ بو آدم پئسلئئئنن اوجرتى ائئن بئر زى آلدى؛ گللهسى اوسته دوشوب، قارنى اورتادان ييرتيلدى و بوتون باغىرساقلارى ائشئيه تؤكولدى. ۱۹ و بو، اورشلئمه ياشايانلارين هاميسينا بئللئندى؛ بونا گؤره ده، او زمئيه اؤز دئللرئنده «حَقْل-دِما» دئئلر، يعنى قان زمئسى.

۲۰ چونكى مزمولار كئتابيندا بله يازىلىب:

“قوى اونون مسكى وئران اولسون

و هچ كس اوندا ساكئن اولماسين.”

و يازىلىب دا:

“منصبئنى آيرى بئرى آلسين.”

۲۱ بله ده، ائندى او آدمالاردان كى، رب عئسانين آرامىزا گئرئب چيخديغى واخئين هاميسيندا بئر ائئن اولوبلار، ۲۲ يعنى يحيانين تعمئد وردئى زاماندا عئسانين آرامىزدان گؤيه آلىنديغى گونه قدره كئمى، اولاردان بئرى گرگ بئر ائئن اونون دئرئلمه سئنه شاهئد اولسون. ۲۳ ائكى نفرى قاباغا قويدولار؛ بارسابا چاغيريلان يوستفى كى، يوستوس دا چاغيريلردى و ماتئياسى. ۲۴ و دوعا الهئب ددئرلر: «سن يارب، اى هامينين اوركئرئى بئلن، بو ائكى نفرن هانسىنى سچدئئئى گؤرسد كى، ۲۵ بو خئدمت و حوارئلئى آلسين. يهودا اونى بوراخدى كى، اؤز يرئنه گئسن.» ۲۶ و اولارين آراسيندا پوشك

آي دا قانا دۇنەجك.

۲۱ و الە اولاجاق كى، هر كئم رېئن آدىنى

ذئكر الەسە، نئجات تاپاجاق.

۲۲ اى ائسرائىللىلر، بو سۆزلىرى ائشئدئ:

نجه كى، اؤزوز دە بئلئرسئز، ناصئرهلى عئسا

بئر آدام ائدى كى، تارى اونون واسئطهسى

ائئن آرازدا ياراتدىغى مؤجوزلەر، عجائبلەر و

علامتلىر ائئن اونى تصدئق الەدى، ۲۳ بو

آدام، تارىنين موعئن اولونموش نقشه سئنه

و قاباقچادان بئلن علمئنه گۆره سئزه تسلئم

اولوندى و سئز شرئعتسئز آداملارن آلى ائئن

اونى چارمىخا چكئب، اؤلدوردوز. ۲۴ تارى

اونى اؤلوم عذابلارىندان قورتارىب، دئزلتدى،

چونكى مومكون دېئلدى كى، اؤلوم اونى توتا

بئلسئن. ۲۵ الە اوجور كى، داوود پادشاه اونون

حاقئندا دئز:

»رېي دائم گۆزومون قاباغىندا

قويموشام؛

چونكى او، منئم صاغيمداير كى،

آسمه بئم.

۲۶ اونون اوچون دە، اوره بئم سوتئز،

دئلئم دە شادلىق الەيئر؛

حتا بدنئم دە اومئد ائچئنده ساكئن

اولاجاق.

۲۷ چونكى سن، جانىمى اؤلولر دئيارينا

بوراخمازسان،

موقدسئنى دە چورومهيه قويمازسان.

۲۸ حيات يوللارنى منە بئلدئربئس؛

اؤز حوزورون ائنان سن منى شادلىق

ائنان دولدوراجاقسان.

۲۹ اى قارداشلار، سئزه بؤيوك آتاميز داوود

پادشاهين حاقئندا آچىقجا دئيه بئلم كى، هم

اؤلدى، هم دە باسدريلدى و قبرى بو گونه

قدر آرميزدادير. ۳۰ آما او پيغمبر اولدوغونا

ائشئدئرك كى، بولار بئزئم دئلئمزده تارىنين

قوؤتلى ائشلىرى حاقئندا دانىشپىلار.

۱۲ و اولارين هاميسى مات قالىب، بؤيوك

حيرت ائچئنده بئربئرلرئنه دېئردئلر: »بو نه

اولا بئلر؟«

۱۳ آما بعضئلىرى دە آله سالىب دېئردئلر:

»بولار شرابدان كفى اولوبلار.«

پطروسون وعظى

۱۴ آما پطروس او »اون بئر« نفر ائئن

دوردى و سئسئنى اوجالديب اولارا خئطاب

الەدى: »اي يهودئلر، و اى بوتون اورشلئمه

ياشاينلار! بونى بئلئ و ددئئئم سۆزلره قولاق

آسين. ۱۵ بو آداملار سئزئن گومان الەدئئز

كئمى كفى دئللر، چونكى ائندى گوندوز

ساعات دو قوزدور! ۱۶ بلكى بو الە اوسؤز دور

كى، يوئل پيغمبرئن واسئطهسى ائئن دئئلئب:

۱۷ »تارى دئز: آخير گونلرده

اؤز روحومدان بوتون بشر اوستونه

تؤكه جهيم؛

اوغوللاريز و قيزلاريز نئبئلك الئيه جكلر،

جاوانلاريز رۇيالار،

قوجالاريز دا يوخلار گۆره جكلر؛

۱۸ او گونلرده

حتا قوللاريمين و كئئلرئمئن اوستونه دە

اؤز روحومدان تؤكه جهيم

و اولار نئبئلك الئيه جكلر.

۱۹ يوخاريدا، گۆيده بؤيوك عجائبلەر،

و آشاغى دا، ير اوزونده علامتلىر

گۆرسده جهيم؛

قان، اود و توسى دومانى.

۲۰ رېئن او بؤيوك و شوؤكتلى گونى

گلمه مئشئن قاقاق

گون قارائليغا،

آلدیلار. اله او گون اوچ مئنه ياخين آدام اولارا قوشولدى.

ائمانلىلار آراسىندا كى بئرلىك

۴۲ اولار اۆزلىرىنى حوارلارنى تعلقم و رفاقتىنى، چۆرك بۆلمه يه و دوعا الهمه يه وقف الهمشدئلىر. ۴۳ هامىنىن جانينا قورخى دوشموشدى و حوارلارنى واسطهسى ائىن چوخ عجايىبلر و علامتلىر باش ورتىدى. ۴۴ بوتون ائمان گىتىرلىر بئر يردە ائىدلىر و بوتون شىلرە شرىك ائىدلىر. ۴۵ اولار ماللار و مولكلىرىنى ساتىپ هر كسه احتياجىنا گۆره پايلايىردىلار. ۴۶ هر گون بئرلىككە معبدە گىتمكە داوام الهىدئلىر، اولرىندەده چۆرك بۆلوب، شادلىق و صاف اوژك ائىن بئرلىككە يىمك يىدئلىر. ۴۷ تارىيا حمد الهىدئلىر و بوتون خالق يانىندا عزىز ائىدلىر. رب ده گونبه گون نىجات تاپانلارى اولارىن سايسىنا آرتىرىدى.

چولاق آدامىن شفاىسى

۳ بئر گون ناهاردان سورا ساعات اوچده كى دوعا واخى ائىدى، پطروس ائنان يوحنا بئرلىككە معبدە گىدئىدلىر. ۲ بئر آنادان دوغما چولاق، معبدىن 'گۆزل درواز' دىئىل دروازاسىنا گىتئىلئىدى. اولار اونى هر گون اورايا قويوردولار كى، معبدە گىتئىلردن صدقه يىغسىن. ۳ او زامان كى، بو آدام پطروس و يوحنانى معبدە گىتمك حالىندا گۆردى، اولاردان صدقه ائستەدى. ۴ پطروس ائنان يوحنا اونا دىقت ائىن باخدىلار و پطروس ددى: «بئزه باخ!» ۵ آدام اولاردان بئر شى آلاق اومئدى ائىن اولارا دىقت ائىن باخدى.

گۆره، بئلىردى كى، تارى اونا آند ائچئب كى، جىسمه گۆره اونون نىسلىندىن بئرئى، اونون تىختىندە اوتورداجاق. ۳۱ او گلهجه يى گۆروب وعدە ورتلىن مىسئىن دئىرلىمەسى حاقىندا ددى كى، او نه اۆلور دئىارىندا ترك اولوندى، نه ده بدنى چورودى. ۳۲ بو عئسانى، تارى تزه دن دئىرلىتدى و بئر هامىمىز اونون شاهىدلىرىنىك. ۳۳ بلە ده، تارىنىن صاغ طرفىنە اوجالدىلىب، وعدە ورتلىمىش موقدس روحي آتادان آلدى و ائىدى، گۆردوبوز و اشئىدئىز كئى، بو روحي اوستوموزه تۆكوب. ۳۴ چونكى گۆيلره قالخان، داوود پادشاه دىئىلدى، آما او اۆزى بلە دىر: "رب منئم ربتئمە ددى:

صاغىمدا اوتور،

۳۵ او زاماناجاق كى، من دوشمنلىرىنى

آياقلارىنىن آلتىنا سالام."

۳۶ بونا گۆره ده، بوتون ائىسرائىل خالقى بونى آرخاين بئلىسئىن كى، چارمىخا چكئىدئىز بو عئسانى تارى هم رب، هم ده مىسئىن الهىئب. ۳۷ اولار بونى اشئىدن زامان، اوژكلىنە الهىئب اوخ باتدى و پطروس و او بئر حوارلرە دئىلر: «قارداشلار، بس بئر نه الهىك؟»

۳۸ پطروس اولارا ددى: «تۆوبه الهىئىن و هر بئرئز گوناها لىزىن باغىشلا نىماسى اوچون عئسا مىسئىن آدىندا تعمىد آلىن؛ اوندا تارىنىن موقدس روحونون عطاسىنى آلا رىزىز. ۳۹ چونكى بو وعدە سئزه دئىر، اوشاقلار يادىر، بوتون اوزاقدا اولانلار يادىر؛ يعنى هر كسه كى بئرئىم تارىمىز رب اونی چاغىرا.»

۴۰ پطروس داها چوخ سۆزلىر ائىن اولارا شهادت وردى و اولارى تشوئق الهىئب ددى: «بو آيرى نىسلىدن اۆزوزى قورتارىن.» ۴۱ و سورا اونون سۆزونى قبول الهىنلر تعمىد

۱۵ سئز حیات ریئسئنى اؤلدوردوز؛ آما تارى اوڭى اؤلوردن دئریلتدی و بونون شاهئدلىرى بئزئك. ۱۶ عئسا آدینا اولان ائمان سایه سئئده، گوردویوز و تانیدیغیز بو آدمی اونون آدی قوؤتلندئردی؛ و عئسانین واسئطه سی ائین گن ائمان هامیزین حوزوروندا او آداما بو کائمل صاغلیغی وردی.

۱۷ ائندى ای قارداشلار، بئلئرم کی، سئز ده ریئسلرئز کئمی، نادانلیقدان بونی اله دئز. ۱۸ آما تارى کی، مسئحن عذاب چکه جه بیئى بوتون پیغمبرلرئن آغزی ائین قاباقچادان خبر ورمئشدى، سؤزونی بو جور ریئنه بئتردی. ۱۹ اونا گؤره تۆوبه الهیئن و تاریا ساری دؤنون کی، گوناھلاریز سئلئسنئ، اله کی، ریئن حوزوروندا تزه لنمه زامانلاری گلسئن ۲۰ و سئزه تعین اولونان مسئحی، یعنی عئسانی گؤندرسئن. ۲۱ تارینین قدئمدن بری موقدس پیغمبرلرئن آغزی ائین ددئی کئمی، هر شیین تزلنه جه بی وختا قدر، عئسا گرک گؤیده قالسین. ۲۲ موسا پیغمبر دمئشدى؛ ”رب تاریز، قارداشلاریزین آراسیندان سئزه کئمی بئر پیغمبر یوللا یا جاق؛ هر ائشده سئزه نه دسه، اونا قولاق آسارسیز. ۲۳ و اله اولاجاق کی، او پیغمبره قولاق آسمایان هر کس تارینین خالق آراسیندان محو اولاجاق.“

۲۴ و اله اوجور ده بوتون پیغمبرلر، سموئل پیغمبر و اوندان سورا گنلر، بو گونلرئن باره سئنده خبر وردئلر. ۲۵ سئز پیغمبرلرئن و او عهدئن اوغوللاریسیز کی، تارى آتالاریمیز ائنان باغلایب، انبراهئم پیغمبره ددی: ”یرئن بوتون اللى سئئ نسلئئن واسئطه سی ائین برکت تاپاجاقلار.“ ۲۶ تارى اؤز اوغلونی اولولردن

۶ آما پطروس اونا ددی: «منئم گوموش و یا قیزیلم یوخدور، آما منده اولانی سنه ورئم: ناصئره لی عئسا مسئحن آدیندا، قالخ و یری!» ۷ و اونون صاغ الئندن توتوب اوڭى قالخیزدی. او آندا اونون آیاقلاری و توپوقلاری قوؤتلندى. ۸ و یردن سیچراییب آياغا دوردی و یرئمه یه باشلادی؛ او یرئئیب، آتیلیب-دوشوب تاریا حمد الئیه-الئیه اولار ائنان معبده گئردى. ۹ بوتون خالق اوڭى گؤردى کی، یرئئیب آتیلیر و تاریا حمد الهیئر، ۱۰ و تانیديلار کی، بو اله او آدم دیر کی معبدئن ’گؤزل دروازاسیندا’ صدقه بیغماق اوچون اوتوروب؛ پس اونا نه باش وردئیی گؤرنده، حیرت و تعجبیدن دونوب قالدیلار.

پطروسون معبدده کی اعلانی

۱۱ او آدم پطروس و یوحنادان آل چکمئردى. بوتون خالق حیرت ائچئنده ’سولیمانین ایوانی’ دینلن یره قاقچیب، اولارین اطرافینا بیغیلدیلار. ۱۲ پطروس بونی گؤرن وخت، خالقا خطاب الهدی: «ای اسرائیئل لر، نه اوچون بونا تعجب الهیئرسئز؟ و یا بئزه اله باخیرسیز کی، گویا بئر اؤز قوؤت و یا دئندارلیغیمیز ائنان بو کئشئن یرئمه سئنه باعئث اولموشوق؟ ۱۳ انبراهئمئن، ائسحاقین و یعقوبون تاریسی، آتالاریمیزین تاریسی، اؤز قولى عئسایا جلال وردى؛ اله او عئسا کی، سئز اوڭى تسلمئ اله دئز و پئلاط اونون آزاد اله مه سئنه قرار وردئی حالدا، سئز اوڭى پئلاطین حوزوروندا داندیز. ۱۴ سئز او موقدس و صالح اولانی دانیب، ائسته دئز کی، بئر قاتئل سئزه باغیشلانسین.

دئترلئدى. ۱۱ عئسا او داشدير كى، سئز بئالار اونى رڭا الهدئز، آما او، بئنانين اصلى داشى اولوب. ۱۲ آيرى هچ كئمده نئجات يوخدور؛ چونكى گؤيون آلتيندا ائئسانلار ورئلئش آيرى بئر آد يوخدور كى، اونونان نئجات تاپا بئلك.

۱۳ اولار بطروس و يوحئانين جيسارتئنى گؤردولر و اولارين بساود و عاوام آداملار اولدوقلاريني بئلئب، تعجبوب الهدئلر و آنلاديلار كى، اولار دا عئسا ائئن ائندئر. ۱۴ آما او شفا تاپميش آدامين اولار ائئان دوردوغونى گؤرنده جاواب ورمهيه هچ بئر سؤزلى قالماي. ۱۵ اولار امر الهدئلر كى، مئلت شوراسيندان اشئيه چيخسينلار و اؤز آرارلارينا مصلحتلئشئب، ۱۶ دئلر: «بو آداملار ائئان نه الهيك؟ چونكى اولارين آچيق-اشكار بئر علامت گؤرستئلكرى بوتون اورشلئمه ياشايانلار بئلى دئر و بونى ائئكار الئيه بئلمهرك. ۱۷ آما بو خيرئن خالق آراسيندا داها چوخ ياييلماماسينا گؤره، گلئن اولار ائئخطار ورك كى، بو آد ائئان آرتيق هچ كسه بئر سؤز دانئشماسينلار.»

۱۸ و اولارى چاغيريب امر الهدئلر كى، عئسانين آديندا اصلا نه دانئشسينلار، نه ده تئلئم ورسئئلر. ۱۹ آما بطروس و يوحئان جاواب وئرئب اولار دئلر: «سئز اؤزوز قضاوت الهئين؛ آيا تارينين حوزوروندا، بو، صئحتدئر كى، بئر سئزدن تاريدان داها چوخ اطاعت الهيك؟ ۲۰ چونكى بئر الئيه بئلمهرك كى، ائئتدئلكرئمز و گؤردوكرئمز شيلرئن حاقيندا دانئشمايلاق.»

۲۱ اولار بطروس و يوحئانى داها چوخ تهئدد الهيندن سورا بوراخديلار و اولارى جزالانديرماق اوچون بئر بهانه تاپا بئلمهدئر

دئترلئدئب، اول سئزن يانيزا گؤندردى كى، سئزن هر بئرئزى شر يوللاريزدان دؤندرمك ائئن سئزه بركت ورسئن.»

بطروس و يوحئانين توتولماسى

بطروس و يوحئان خالقا دانئشان و اخت، كاهئئلر، معبدئن موحافئظرئئن رئيئسى و صادوقئلر اولارين اوستونه گلدئلر. ۲ اولار چوخ ائئجئئمئشدئلر، چونكى بطروس و يوحئان خالقا تئلئم وئرئب، عئسانين واسئطهسى ائئن اولولرئن دئرئلهجهئنى اعلان الهيئرئلر. ۳ پس اولارى ياخالاديلار و صاباحى گونه قدر زئندان سالديلار؛ چونكى آرتيق آخشام چاغى ائدى. ۴ آما كلامى ائئندئلرئن بئر چوخى ائئمان گئئردئلر؛ ائئمان گئئرئ كئئشئلرئن سايئسى تقررئين بئش مئنه چاتدى.

۵ او گونون صاباحى، خالقين رئيئسلىرى، آغساقاللارى و تئورات موعئلملرى اورشلئمه بئر يره ييغيلديلار؛ ۶ لاپ بؤيوك كاهئئن حئتا، قيافا، يحياء، ائسكندر و باش كاهئئلئك نسلئندن اولانلارين هاميسى اوردا ائندئلر. ۷ اولار بطروس و يوحئانى اورتادا دوردوروب سوروشدولار كى، «سئز هانسى قوؤت و يا هانسى آد ائئان بونى الهيئبسئز؟»

۸ او زامان بطروس موقدئس روح ائئان دولوب اولار ددى: «اى خالقين رئيئسلىرى و آغساقاللارى! ۹ اگر بئر بو گون ناخوش آداما اولونان ياخشىلىق اوچون و نجه شفا تاپديغى بارهده ائئتئناطق اولونوروق، ۱۰ قوى سئزن هاميزا و بوتون ائسرائئل خالقينا معلوم اولسون كى، ناصئرئلى عئسا مستحئن آدى ائئن بو آدام صاغ-سالامات قاباغيزدا دوروب. او كى، سئز اونى چارميخا چكدئز، آما تارى اونى اولولردن

۳۱ اولارين دوعاسيندان سورا، اولدوقلارى ير لرزهيه گلدی و اولارين هاميسى موقدس روح ائنان دولوب، تارينين سوزونى جسارت ائتن دانيشماغا باشلاديلار.

ائمانلى لار هر شيلرنى پايلاشيرلار

۳۲ و ائمان گئئرلرئن جمئنن بئر اورك و بئر روحى وار ائدى؛ هچ بئر اوزونون اولان هچ بئر شى اوزونونكى بئلمئردى، چونكى هر شى اولار اوچون هامىيا عاييد ائدى. ۳۳ حوارلر بؤيوك بئر قووت ائتن رب عئسانين دئرئلمه سئنه شهادت وئرئدلر و اولارين هاميسينين اوستونده بؤيوك بئر فيض وار ائدى. ۳۴ اولارين آرالاريندا مؤحتاج بئر آدام يوخ ائدى، اونا گوره كى، مولكر و اولر صاحىي اولانلار، اولارى ساتيرديلار و ساتيلميش شيلرن پولونى گئئرئب ۳۵ حوارلرئن آياقلارينا قويوردولار؛ و هر كسه اوز احتياجينا گوره پايلانيردى. ۳۶ يوسئف ده كى، لاوى قبئله سئندن و قئبرئسلى ائدى و حوارلر اونى بارنابا يعنى تشوئق اوغلى چاغيريديلار، ۳۷ مالئك اولدوغى يري ساندى و پولونى گئئرئب حوارلرئن آياقلارينين يانينا قويدى.

حانئيا و سفئره

۵ آما حانئيا آديندا بئر كئشى آروادى سفئره ائتن بئر مولك ساندى ۲ و پولون بئر قئسمئنى آروادينين ريضاسى ائتن اوزى اوچون ساخلاييب، قالانينى گئئردى و حوارلرئن آياقلارى يانينا قويدى. ۳ آما پطروس ددى: «حانئيا، نه اوچون شيطان اورهيئنى دولدوروب كى، موقدس روحا يالان دئيه سن و مولكون پولوندان بئر قئسمئنى

چونكى بوتون خالق باش ورمئش ائشه گوره تاريا حمد اله يئردى. ۲۲ اونا گوره كى، شفا تاپميش آدامين ياشى قيرخى كچمئشدى.

ائمانلى لارين دوعاسى

۲۳ پطروس و يوحنا آزاد اولاندان سورا، اوز يولداشلارينين يانينا گئئدلر و باش كاهئتلر و آغساقاللارين بوتون دئككرئنى اولارا خبر وئرئدلر. ۲۴ بونى اشئدن زامان، اولار بئرئكده اوجا سس ائتن تارينين حوزورونا دوعا اله يئب دئدلر: «هر شيه قادئر رب! گؤيى، يري، دهئزى و بوتون اولاردا اولانلارى يارادان سنسن، ۲۵ سن موقدس روحون واسئطهسى ائتن اوز قولون آتاميز داوود پادشاهين آغزى ائتن دئتن:

«نه اوچون مئئلر قايناشيرلار و خالقلار باطل فئكئرله شئرلر؟
۲۶ دونيانين پادشاهلارى قالخيرلار،
امئرلر بئرئبرى ائتن
رئبن ضئئنه،

و اونون مسح اله دئئئنن ضئئنه
مصلحتله شئرلر؟»

۲۷ دوغرودان دا سنئن موقدس قولون عئسا مسئحن ضئئنه كى، سن اونى مسح اله يئبس، هم هئروء، هم ده پونطئوس پئلاط، قيرى يهودئلر و ائسرائئل خالقى ائتن، بو شهرده بئرلشدئلر، ۲۸ اله كى، هر نه ي كى سنئن آلئ و سنئن هءفن اولدن موقدئر اله مئشدى يرئنه يئترسئئلر. ۲۹ و ائندى، يارب، اولارين تهءدئلرئنه باخ و اوز قوللارينا عئنايت اله كى، سنئن سوزونى كامئل جسارت ائتن دانيشسينلار. ۳۰ و الئنى اوزات كى، سنئن موقدس قولون عئسانين آدينين واسئطهسى ائتن شفا، علامتلر و عجائبلر باش ورسئن.»

گندكجە ربّە ائمان گئرن كئشئلر و آروادلار چوخالېب، اولارا قوشولوردولار. ^{۱۵} بلە كى، حتّا ناخوشلارى كوچە لره گئرب تختلر و دؤشكر اوستونه قوبوردولار كى، پطروس كچنده، هچ اولماسا كؤلگەسى اولارېن بئرنئش اوستونه دوشسون. ^{۱۶} و اورشلئمن اطرافېندا اولان شەرلردن دە خالق گئب ناخوشلار و خبئث روحلاردان عذاب چكنلرى گئربئردئلر و اولارېن هامىسى شفا تاپىردى.

زئندانان دوشمك

^{۱۷} آما لاپ بؤيوك كاهن و يانېنداكى لارېن هامىسى يعنى صادوقئلر فئرقەسى قالخىدلار و پاخىلېقدان ^{۱۸} حوارئلى ياخالېب، عومومى زئندانان سالدېلار. ^{۱۹} آما ربّ بئر ملهې گجە اولاندا زئندانېن قاپىلارېنى آچدى و اولارى اشئيه چىخاردېب ددى: ^{۲۰} «گدئ و معبدە دوروب بو حيات بارەسئندە كى بوتون سؤزلرى خالقا دېئ.»

^{۲۱} اولار دا بونى اشئندن سورا، سحر چوخ تزدن، معبدە گئرب تعلقم ورمەيە باشلادېلار. لاپ بؤيوك كاهن و اطرافېنداكى لار، گدئكلرى و اخت، سئدرئن مجلسى يعنى يهود شوراسىنى و ائسرائئل خالقىنېن آغساقالارېنى بئر يره چاغىردېلار و زئندانان آداملار گؤندردئلر كى، حوارئلى گئربئرنلر. ^{۲۲} آما مأمورلار، گدئكلرى و اخت، اولارى زئندانان تاپمادېلار. پس قايدېب خبر آپاردېلار ^{۲۳} و ددئلر: «زئندانانېن قاپىلارېنى دئقت ائتن قىفيللى و كئشكچئلرى دە قاپىلارېن يانېندا دورموش تاپدېق. آما قاپىلارى آچاندا ائچەرئدە هچ كئمى تاپمادېق.» ^{۲۴} بو زامان معبدئ كئشكچئلرئش رىئسى و معبدئ باش

ساخالياسان؟ ^۴ مگر ساتىلمامىشدان قاباق سئن اؤزونون دېئلدى؟ ساتىلاندىان سورا دا مگر سئنن اؤز ائختئيارېندا دېئلدى؟ نه اوچون بو ائشى اورەبئنه سالدېن؟ سن ائئسانلارا بوخ، تارپيا يالان دېئبسن.»

^۵ حنائئيا بو سؤزلرى ائشئندە يره يىخىلېب، آخىر نفسئنى چكدى و بونون خبئثى اشئندلرئن هامىسىنى بؤيوك بئر قورخى بورودى. ^۶ جاوانلار قالخېب، اونى كفنە بوكدولر و آپارىب باسدېردېلار.

^۷ بو حادئئەدن تقررئن اوچ ساعات سورا، اونون آروادى دا ائچەرى گئردى، آما اولوب- كچنلردن بئخبر ائدى. ^۸ پطروس اونا خئطاب الەدى: «منە دە گؤروم، مولكى اله بو قئئمتە ساتدېز؟»

سفرە ددى: «بلى، بو قئئمتە.» ^۹ پطروس اونا ددى: «نه اوچون راضىلاشېسېز كى، ربّن روحونى ائمتاحانا چكەسئز؟ باخ، ارئنى باسدېرانلارېن آياقلارى قاپىدادېر و سنى دە اشئيه داشىياچاقلار.» ^{۱۰} بئردن او دا پطروسون آياقلارى آلتېنا يىخىلېب، آخىر نفسئنى چكدى. جاوانلار ائچەرى گئرب اونى اؤلموش تاپدېلار و اشئيه آپارىب، ارئشئن يانېندا باسدېردېلار. ^{۱۱} بوتون كئئئسايا و بو حادئئەلرى اشئندلرئن هامىسىنا بؤيوك بئر قورخى دوشدى.

مؤجوزەلر و عجاىئبلر

^{۱۲} حوارئلرئن آللى ائتن خالق آراسېندا چوخ علامتلر و مؤجوزەلر باش وئردى و هامىسى بئركئدە سولېمانېن ايوانېندا اولوردولار. ^{۱۳} آما خالق اولارا بؤيوك حؤرمەت گؤرستئىيى حالدا، هچ كس جورعت الەمئردى كى، اولار ائئنان قارىشسېن. ^{۱۴} و

مجلس اهلئنه ددى: «ای اسرائیلىلر! بو آداملار ائنان نه الهمک ائسته دئیئر بارهده احتیاطلى اولون.^{۳۶} چونكى بوندان بئر مودت قاباق میدانا چیخدى كى، اؤزونی بؤیوک بئر شخصئیت ساییردی و تقریبن دؤرد یوز نفر ده اونا قوشولدى. اؤزی اؤلدورولدى و اونا پیزو اولانلارین هامیسی داغیلیب، یوخ اولدولار.^{۳۷} اوندان سورا خالقین ساییلما گونلرئنده، جئلىلى یهودا میدانا چیخدى و بئر چوخ آدمی اؤزی ائین آپاردی. او دا هلاک اولدى و اونا پیزو اولانلارین هامیسی داغیلدىلار.^{۳۸} پس ائندكى وضعیّت باره سئنده سئره دئیرم؛ بو آداملاردان آل چكئن و اولاری بوراخین. چونكى اگر بو قصد و بو عمل ائسانلاردان اولسا، پوزولاجاق.^{۳۹} آما اگر تاریدان اولسا، اونی پوزماغا سئرن گوجوز چاتماز، و حتّا تارى ائین ساواشانلارین حالینا دا دوشه بئلسئز.»

^{۴۰} اولار اونون نصّئتینه قولاق آسپ، حوارلئری ائچهری چاغیردیلار. اولاری دؤیدوروب، اولارا امر اله دئلر كى، عئسانین آدیندا آرتیق دانیشماسینلار و سورا اولاری آزاد اله دئلر.

^{۴۱} بله ده اولار مجلسئن حوزوروندان چیخیب گتدئلر و سوتئردئلر كى، عئسانین آدی اوچون تحقئر اولونماغا لایئق گورونموشدولر.^{۴۲} و هر گون معبدده و اودن اوه تعلّم ورمكدن و عئسانین مستح اولدوغونی مؤرده ورمكدن ال چكمه دئلر.

یّدی نفر خئدمت اوچون

۶ او گونلرده كى، شاگئردلر چوخالیردیلار، یونانی دانیشان یهودئلر عئبرانئلردن شئكایت اله دئلر، چونكى گونده لئك خیراتدا اولارین دول آروادلارینا دئقت اولونموردی.

كاهنلری بو سؤزلری اشئدن زامان، اولار حاقیندا حیران قالدیلار كى، «بو ائشن آخیر-عاقئبتی نه اولاجاق؟»

^{۲۵} آما بئر نفر گئتب اولارا خبر وردی: «باخین، زئندان سالدیغیز آداملار معبدده دوروب خالقا تعلّم وئرلر.»^{۲۶} او واخت موحافظلرئن ریئسی مأمورلار ائنان گدئب اولاری گتئردی، آما زور ائنان یوخ، چونكى خالقدان قورخوردولار كى، اولمایا اولاری داشا باسینلار.

^{۲۷} حوارلئری گتئرندن سورا، اولاری مجلسئن ائچئنده دورودولار. لاپ بؤیوک كاهئن اولاردان سوروشوب،^{۲۸} ددى: «بئر سئره جئدى امر اله دئك كى، آرتیق بو آددا تعلّم ورمه یه سئز، آما سئر اورشلئمی تعلّمئر ائین دولدوروبسوز و ائسته یئرسئز كى، بو آدمین قانینی بئرئم بونوموزا قویاسئز.»

^{۲۹} پطروس و حوارلر جاواب وئرب دئلر: «بئر گرک ائسانلاردان یوخ، تاریدان اطاعت اله یك.^{۳۰} آتالاریمیزین تاریسی، سئرن چارمیخدان آسپ اؤلدوردویوز عئسانی دئرتلئدی،^{۳۱} و اونی ریئس و نجات ورن آدیندا اؤز صاغینا اوجالتدی كى، اسرائیله تۆوبه و گوناھلارین باغیشلانماسینی عطا اله سئن.^{۳۲} و بئر بو شیلرئن شاهئدلرئئك، موقدّس روح دا. او روح كى، تارى اونی، اوندان اطاعت اله یئلره وئرب.»

^{۳۳} اولار بونی ائشئنده چوخ حئرصلندئلر و ائسته دئلر كى، حوارلئری اؤلدورسونلر.^{۳۴} آما غملائیئل آدیندا بئر فرئسی كى، شرئعت موعلئمی ائدی و بوتون خالقین طرفئندن مؤحترم ساییلیردی، مجلسنده آیغا قالخیب امر اله دی كى، او آداملاری قیسا بئر مودت اوچون ائشیه چیخارتسینلار.^{۳۵} اوندا

پيغمبر و تارينين ضئدئنه كوفر دانيشديغيي
اشتئمئشئك.»

۱۲ اولار خالقى، آغساقالارى و تئورات
موئلئم لرئنى قيزيشديرديلار و استئفانى
ياخالاييب توتدولار و مجلسه آپارديلار.
۱۳ و يالانچى شاهئدلر ده قاباغا چيخارتديلار
كى، دئتلر: «بو آدم بو موقدس يرئن و
شرئعتئن ضئدئنه كوفر دانيشماقدان ال
چكمئر. ۱۴ چونكى بئر اوندان اشتئدئك كى،
ديئردى: "ناصرهلى عئسا بو ىرى خارابا
قوياجاق و موسا پيغمبرئن بئر ورديي
رسملىر ديشئدئرءجك." ۱۵ مجلسه
اوتورانلارن هاميسى اونا گوز دئكمئشدى و
اونون اوزونى بئر ملك اوزى كئمى گوروردولر.

استئفانين نوطقى

۷ او واخت لاپ بؤيوك كاهئن ددى: «بو
شيلر دوزدور؟»

۲ استئفان ددى: «منه قولاق آسين، اى
قارداشلار و آتالار! جلال تاريى، آتاميز
اثيراهئم پيغمبره حاران شهرئنده ساكئن
اولمادان قاباق، حله بين آلنهرينده ياشايندا،
گوروندى ۳ و اونا ددى: "اؤز اؤلكندن
و قوحوملارينن آراسيندان، چيخ و سنه
گورسدهجه يئم اؤلكه يه گت."

۴ او زامان اثيراهئم كلدانلرئن اؤلكه سئندن
چيخيب، حاراندان ساكئن اولدى و آتاسى
اؤلندن سورا، تارى اونى ائندى ياشاديجىز بو
اؤلكه يه كؤچورتدى. ۵ و اوردا اونا بئر آياق
قويماق ىرى بله مئراث ورمه دى. آما گئنه ده،
حله اوشاغى اولمايان حالدا، وعده وردى كى،
اورانى اونا و اوندان سوراكى نسلئنه مولك
وره جك. ۶ تارى اثيراهئم ددى كى: "سئن

۲ اون ائكى حوارى، بوتون شاگئردلرى چاغيريب
دئتلر: «بئر ياراشماز كى، خالقا يمك ورمك
اوچون تارينين كلامينى تعلم ورمكدن ال
چكك. ۳ ائندى اى قارداشلار، آرازدان
حاقلاريندا ياخشى شهادت اولونان، موقدس
روح و حئكمت ائئن دولى، يدي نفر سچئن
كى، بئر اولارى بو ائش اوچون تعين الهيك.
۴ آما بئر اؤزوموزى دوعا و تارينين كلامينين
خئدمتئنه وقف الئيه جه يئك.»

۵ بو سؤز اورايا ييغيلانلار خوش گوروندى.
پس ائمان و موقدس روح ائنان دولى اولان
استئفانى، فئلئوسى، پروخوروسى، نئكانورى،
تئمونى، پارمناسى و يهود دئئنه دؤنموش
آنطاكئيه لى نئكولاسى سچئدلر. ۶ بو آدمالارى
حوارلرئن حوزورونا گئترئدلر، حوارلر ده
دوعا الهيندن سورا، اولارين اوستونه اللرئنى
قويدولار.

۷ پس تارينين كلامى ياييلردى و شاگئردلرئن
سايسى اورشلئمه بؤيوك بئر شكئله
چوخاليردى. كاهئنلردن بئر چوخى دا ائمانا
موطئع اولوردولار.

استئفانين توتولماسى

۸ استئفان، قووت و فيض ائئن دولى ائدى
و خالق آراسيندا بؤيوك مۇجوزلر و علامتلر
گورسئردى. ۹ آما 'آزادلار عئبادتگاهى'
ديئلن عئبادتگاهدان، كرينيلى لردن،
ائسكندريئه لى لردن، كئلكئيدان و آستيدان
بعضلرى قالخيب استئفان ائنان بحئه
گئرشئدلر. ۱۰ آما اونون سؤزونده اولان
حئكمت و روح ائنان موقابئله الئيه بئلمئردئلر.
۱۱ او واخت بعضى آدمالارى گئزئلجه
توولاديلار كى، دئئلر: «اونون موسا

آرتىدى و چوخالدى. ^{۱۸} او واختا قدر كى،
مئىسەر تاختىنى يوسىنى تانىمايان آيرى بئر
پادشاه چىخدى. ^{۱۹} بو پادشاه ائدى كى،
خالقىمىز حىلە قوروب آتالاريمىز جفا
چىكئردى و اولارى مجبور الهدى كى كۆرپە
اوشاقلارنى چۆلە آتسىنلار اله كى دئرى
قالمايىنلار.

^{۲۰} «ھەم بو زاماندا موسا آنادان اولدى؛
او تارىنن نظرئىدە چوخ جانا سئىن ائدى.
موسا اوچ آى آتاسى اوئىدە بۇيودولدى. ^{۲۱} و
چۆلە آتيلاندان سورا، فئرعونون قىزى اونى
گۆتوروب اۆز اوغلى كئى بۇيوتدى. ^{۲۲} موسا
مئىسەرلى لرئىن بوتون علمئىدە تربىت اولدى.
او سۆزلرئىدە و عمللرئىدە قودرتلى بئرى
اولدى.

^{۲۳} «آما قىرخ ياشىنا يئتئىدە اورەيئە
دوشدى كى، اۆز قارداشلارى يعنى ائسرائىل
اوغوللارينا باش چىكسئى. ^{۲۴} اولاردان بئرئە
حاقسىزلىق اولوندوغونى گۆرن واخت،
اونون كۆمەيئە چىخدى و حاقسىزلىق
الهين مئىسەرلىنى اۆلدوروب، مظلومون
قئىصاصىنى آلدى. ^{۲۵} او اله دوشونوردى كى،
قارداشلارى آنلاياچاقلار كى، تارى اونون
آلى ائىن اولارا نئجات ورمك ائستەيئر. آما
اولار باشا دوشمەدئلر. ^{۲۶} او گونون صاباجى،
ائكى نفر بئرئرى ائىن ساواشان زامان، اولارا
ياخىنلاشدى و اولارى بارىشديرماغا آلشئب،
ددى: «كئشئلر، سئز قارداشسىز، نە اوچون
بئرئرىزى ائىنجئىرئىسئز؟»

^{۲۷} آما قونشوسونى ائىنجئىن آدم، اونى
ائتەلەيئب ددى: «كئم سنى بئرئم اوستوموزە
ريئس و حاكئم الهدى؟ ^{۲۸} دؤن مئىسەرلىنى
اۆلدوردويون كئى، مى دە اۆلدورمك
ائستەيئرئىس؟» ^{۲۹} موسا بو سۆزلرى ائشئىدە،

نسلئىن اۆزگە بئر اۆلكەدە قىرب اولاجاق و
دۆرد يوز ائىل اولارى قول الهيئب، اولارا
جفا چىكئىرەجىكەر. ^۷ تارى بونى دا ددى:
«من اۆزوم، اولارى اسارتە چىك مئىتە حۆكم
الئىه جەيىم و اوندان سورا اوردان چىخىب
بو يردە منە خئدمت الئىه جىكەر.» ^۸ تارى
ائبراهئىمە ختەنە عهئدى وىردى و بلە دە
ائبراهئىم ائىسحاقىن آتاسى اولوب، سىگئىزئىچى
گونىدە اونى ختەنە الهدى. ائىسحاق دا يعقوبون،
يعقوب دا اونائكى بۇيوك اجدادلارنىن آتاسى
اولدى.

^۹ «و اجدادلار يوسئىفە پاخىلىق الهيئب
اونى مئىسەرە ساتدىلار، آما تارى اونونان
ائدى ^{۱۰} و اونى بوتون فلاكتلرئىدەن خئلاص
الهئب، مئىسەر پادشاهى فئرعونون نظرئىدە
اونا لوطف و حئكىمت عطا الهدى. فئرعون
دا اونى مئىسئرئىن و بوتون اۆ اهلئىنئىن اوستونە
ريئس تعيئىن الهدى.

^{۱۱} «سورا بوتون مئىسەر و گئىعان اۆلكە سئىنە
آجلىق و بۇيوك فلاكت گلدى و آتالاريمىز
يىمك تاپا بئلمئىدئلر. ^{۱۲} آما يعقوب مئىسەرە
غلە اولدوغونى ائشئىن واخت، آتالاريمىزى
ائلك دىفە اورايا گۆندردى. ^{۱۳} ائىكئىچى دىفە
اولار گلىدە، يوسئىف قارداشلارينا اۆزونى
تانيئىدى و يوسئىفنى طايىفاسى فئرعونا بلى
اولدى. ^{۱۴} و يوسئىف گۆندرب آتاسى يعقوبى
و بوتون قوحوم-آقرباسىنى كى، يئمئش بىش
آدام ائىدئلر دعوت الهدى. ^{۱۵} يعقوب دا
مئىسەرە كۆچدى و اوردا او و آتالاريمىز
اۆلدولر؛ ^{۱۶} و شىكە گئىرئىلئب او مقبرەيە
قويولدىلار كى، ائبراهئىم اونى شىكەدە، خمورون
اوغوللارنىدىن پول ائىنان آلمىشىدى.

^{۱۷} «آما تارىنن ائبراهئىمە وىرئى وىدەنئى
واختى ياخىنلاشان حالدا، خالق مئىسەرە

۳۹ «آتالاريميز ائسته مئردئلر كى، اوندان ائطاعت اله سئئلر و اونى ردّ اله يئب اوركلرئنده مئصئره دؤندولر. ۴۰ اولار هارونا ددئلر: "بئزه آلاهلار دوزئت كى، قاباغيميزدا گئسئئلر، چونكى بئلمئركك كى، بئزى مئصئردن چيخاردان بو موسانين باشينا نه گئئب." ۴۱ او گونلرده دانا شكئئنده بئر بوت دوزئتئلر و بو بوته قوريان تقدئم اله دئلر و اؤز آلرئئنن دوزئتئى بوت اوچون شادليق اله يئرئدلر. ۴۲ آما تارى اولاردان اوز دؤندردى و اولارى بوراخدى كى، گؤيده كى جئسملره پرستئش اله سئئلر؛ نجه كى، پيغمبرلرئن كئتابيندا يازيليب:

«"اى اسرائيل ئسلى، قيرخ ائل چؤلده، مگر كسدئئز و قوريان اله دئئز حيوانلارى منه تقدئم اله يئرئز؟»

۴۳ سئز مولوك بوتونون چاديرينى و روما بوتونون اولدوزونى اؤزوز ائنن گؤتوردوز كى، اولارا پرستئش الله سئز. من ده سئزى بابئلدن داها او يانا كؤچورده جهيم."

۴۴ «چؤلده آتالاريميزين شهادت خيمه سى وار ائدى. نجه كى، موسايا دانيشيب هئدايت اله مئشدى كى، گؤردويى نومونه يه گؤره بئنا اله سئئ. ۴۵ آتالاريميز دا كى، او خيمه نى قبول اله مئشئدلر، يوشع ائنن برابر قيرى يهودئلرئن مولكونى ضبط اله ينده اونى اورايا گئئردئلر؛ او مئئلرلى كى، تارى آتالاريميزين قاباغيندان قوودى. او خيمه داوودون زامانينا كئمى اوردا قالدى. ۴۶ داوود تارينين نظرئنده لوطف تاپيب درخواست اله دى كى، يعقوبون تاريسينا بئر مسكن حاضيرلاسين. ۴۷ آما تاريايا او تئكن سوليمان پادشاه ائدى.

قاچدى و مئديان اؤلكه سئئنده قرتب اولدى و اوردا اونا ائكى اوغول دوغولدى.

۳۰ «قيرخ ائل كچندن سورا، چؤلده سئنا داغينين ياخينليغيندا، بئر ملك، يانان بئر بوتانين آلوووندا موسايا گؤروندى. ۳۱ موسا بو منظره نى گؤزئده حيرتدن مات قالدى. باخماق اوچون ياخينلاشديغى زامان، ريئن سسى گلدى: ۳۲ "من سننن آتالارينين تاريسى يام؛ ائبراهئمن تاريسى، ائسحاقين تاريسى و يعقوبون تاريسى." موسا قورخودان تئترئيب اورايا باخماغا جورعت اله مەدى.

۳۳ رب اونا ددى: "آياقلاريندان باشماغينى چيخارت، چونكى دوردوغون ير موقئسدئر. ۳۴ دوغرودان دا كى، من مئصئرده اولان خالقيمين چكدئى جفاسينى گؤرموشم و اولارين ناله لرئنى ائتمئشم و نازل اولموشام كى، اولارى خئلاص اله يئم. ائندى گل، من سنى مئصئره گؤندره جهيم."

۳۵ «همن بو موسا كى، اولار ردّ اله يئب دئيرئدلر: "كئم سنى بئزه ريئس و حاكئم تعيئن اله دى"، اله اودور كى، تارى، يانان بوتانين ائچئنده، اونا گؤرونن مله يئن واسئطه سى ائنن، اونى هم ريئس، هم ده نئجات ورن گؤندردى. ۳۶ بو كئشى مئصئر اؤلكه سئئنده، قيرمىزى ده نزه و قيرخ ائل ده چؤلده مؤجوزهلر و علامتلر گؤرسدك ائنن اولارى خئلاص اله دى.

۳۷ «بو همين موسا ائدى كى، اسرائيل اوغوللارينا ددى: "تارى قارداشلارينين آراسيندان سئزه منئم كئمى بئر پيغمبر يوللايلاق." ۳۸ بو اله اودور كى، چؤلده كى جاماعات ائچئنده، آتالاريميز ائنن و سئنا داغيندا اونونان دانيشان ملك ائنن ائدى و حيات ورن احكامى آلدى كى بئزه ورسئئ.

و شاهئدلر اؤز پالتارلارینی شاعول آدیندا بئر
جاوانین آیاقلاری یانینا قویدولار.
۵۹ اولار استئفانی داشلاياندا، استئفان دوعا
الهئب ددی: «یارب عئسا، روحوی قبول
اله!» ۶۰ و دئری اوستونه دوشوب اوجا سس
ائئن باغیردی: «یارب، بو گوناھی اولارین
بوینونا قویما!» و بونی دئیب، گوزونی بو حیاتا
یومدی.

شاعول کئئلسایا جفا چکدئرئر

شاعول دا استئفانین اؤلدورولمه سئنه
راضی ائدی. **۸**
او گونده اورشلئمه کی کئئلسانین ضئدئنه
بؤیوک بئر جفا قالخدی؛ و حوارلردن
باشقا هامی، یهودئییه و سامئرئئن هر یانینا
داغیلدیلار. ۲ دوروستکار آداملار استئفانی
دفن الهئیب، اونون اوچون بؤیوک یاس
توتدولار. ۳ آما شاعول کئئلسانی وئران
اله یئردی؛ اودن اوه گئئردی و کئئشئر و
آروادلاری سورویوب، زئندانا آتیردی.

فئئئپوس سامئرده

۴ بله ده داغیلانلار هر یری گزئب،
تارینین کلامینی اعلان اله یئردئر. ۵ فئئئپوس
دا سامئرئئن بئر شهرئنه گدئب، مستحی
اورانین خالقینا اعلان الهدی. ۶ جاماعات
فئئئپوسون گؤرستئی علامتلیرى اشئدئب
گؤرنده، بئرئئکده اونون دئئکلرئنه قولاق
آسدیلار. ۷ چونکی خبئث روحلاری اولان
بئر چوخ آدامدان، روحلار اوجا سس ائئن
چیغیریب چیخیردیلار؛ چوخ ائفلئج و علئل
ده شفا تاپیردی. ۸ و او شهرده بؤیوک شادلیق
وار ائدی.

۴۸ «آما حاق-تاعالا، آل ائئن تئکئلن اوده
ساکئن اولماز، نهجه کی، اشعیا پیغمبر ده دئیر:
۴۹ «رب دئیر:

‘گؤی منئم تئختئمدر، یر ده آیاقلاریم
کئئلدر!

منه نه جور اؤ دورؤلده جکسئر،
و منئم راحتلیغیم اوچون هاردا یر وار؟
۵۰ مگر بوتون بولاری یارادان، منئم
آلئم دئئل؟”

۵۱ «ای بویینی بوغونلار، ای اورک و
قولاقلاریندا ختنه اولونمامیشلار! آتالاریمیز
کئمی، سئر ده همئشه موقدس روحا ضئد
چیخیرسیز. ۵۲ آتالاریز پیغمبرلرئن هانسینی
ائئجئتمه دئئر؟! اولار حقا او پیغمبرلی کی
او صالح اولانین گلهجه یئنی قاباقدان خبر
ورمئشدئر اؤلدوردولر؛ سئر ده ائندی اونا
خیانت الهینلر و اونی اؤلدورنلر اولوبسوز.
۵۳ سئر کی، ملکرئن واسطه سی ائئن وئرئن
شرئعتی آلدیز، گئنه ده اولاری رعایت
اله مه دئز.»

استئفانین داشا باسیلیب، اؤلمه سی

۵۴ اولار، بو سؤزلری اشئدن واخت، چوخ
حئرصلندئر و اونون ضئدئنه دئشئرئی
قیجیرتیدیلار. ۵۵ آما استئفان موقدس روح
ائئن دولوب گؤزلرئی گؤیه دئکدی و تارینین
جلالینی و عئسانی تارینین صاغ طرفئنده
دورموش گوردی. ۵۶ استئفان ددی: «باخین،
گؤیلری آچیلیمیش و ائنسان اوغلونی تارینین
صاغیندا دورموش گورورم!»

۵۷ آما اولار برکدن باغیریب، قولاقلارینی
توتدولار و بئرئئکده اونون اوستونه یوگوردولر.
۵۸ اونی شهردن قیراغا چیخاردیب، داشلادیلار

تكلئف الهىئب، ۱۹ ددى: «منه ده بو ائقتئدارى ورنن كى، كئمن اوستونه آلرئى قويسام، موقدس روى آلسين.»

۲۰ آما پطروس اونا ددى: «گوموشون سن ائتن بئرلئكه محو اولسون! چونكى گومان اله دئن كى، تارينين عطاسينا پول ائنان صاحئب اول بئلسن. ۲۱ سنن بو ائشده نه پايين وار نه ده قئسمتن، چونكى تارينين حوزوروندا اورهيئن دوز ديئل. ۲۲ بونا گوره بو پئسلئيتندن تۆوبه اله و ربّه دوعا اله كى، بلكه اورهيئنده اولان نئيت باغيشلاسنين. ۲۳ چونكى گورورم كى، آجيلق زهرى ائتن دولى و پئسلئك بئندئنده سن.»

۲۴ آما شمعون جاواب ورنن ددى: «منئم اوچون سئر اوزوز ربّه دوعا الهيئن كى، دئكلرئدن هچ بئر باشيما گلهم سئ.»

۲۵ و بله ده پطروس و يوحنا، شهادت ورنن ربئن كلاميى بيان الهيندن سورا، سامئرهئتن بئر چوخ كئندئنده خوش خبرى اعلان الهىئب اورشلئمه قايتديلار.

فئلئپوس و حبشهلى خاجه

۲۶ ربئن بئر ملهپي فئلئپوسا ددى: «دور جنوب طرفئنه، اورشلئمدن غزهيه گدن چؤل يولونا گت.» ۲۷ او دا دوروب گتدى. بئر حبشهلى خاجه كى، گنداكه آديندا حبشه ملكه سئتن ساراينين بئر وزئرى و اونون بوتون خزئنه سئتن اوستونه مودئر ائدى، اوردا ائدى؛ او عئبادت اوچون اورشلئمه گلمئشدى. ۲۸ او اوز دئيارينا قايداندان عاراباسيندا اوتورموشدى و اشعيا پيغمبرن

جادوگر شمعون

۹ آما او شهرده شمعون آديندا بئر آدم وار ائدى كى، قاباقچادان جادوگرلئك الهيئردى و سامئر خالقيني حيران الهىئب، بؤيوك بئر آدم اولدوغوني ائدئعا الهيئردى. ۱۰ و اولارين هاميسى، كئچئكدن بؤيوكونه قدر، اونا قولاق آسيب ديئردئلر: «تارينين او بؤيوك قودرتى كى ديئلر، بو آدامدير.» ۱۱ اولار اونا گوره اونا قولاق آسپرديلار كى، چوخ واخت ائدى كى اولارى اوز جادولارى ائتن حيرته سالمئشدى. ۱۲ آما او زامان كى، تارينين پادشاهليغى و عئسا مستحئن آدى بارده ائنجئلن خوش خبرئي اعلان الهين فئلئپوسا ائنانديلار، تعمئد آلديلار؛ هم كئشئر، هم ده آروادلار. ۱۳ حتا شمعون اوزى ده ائمان گئئردى و تعمئد آلاندان سورا فئلئپوسون يانيندا قالدى و باشورن علامتلىر و بؤيوك مؤجوزهلرى گوروب دائم حيرتلهئردى.

۱۴ اورشلئمه اولان حوارلر سامئرهلرئن تارينين كلاميى قبول الهئكلر ائشئنده، پطروس و يوحئانى اولارين يانينا گؤندردئلر. ۱۵ اولار دا گلئب سامئرهلر اوچون دوعا الهئدلر كى، تارينين موقدس روحنى آلسينلار. ۱۶ چونكى موقدس روح اولارين هچ بئرئتن اوستونه حله انمه مشدى، آنجاق رب عئسانين آديندا تعمئد آلمئشديلار. ۱۷ پطروس و يوحنا آلرئى اولارين اوستونه قويان زامان، اولار موقدس روى آلديلار. ۱۸ شمعون حوارلرئن آلرئى قويماق ائنان موقدس روحون ورنلدئيئنى گورنده، اولارا پول

۳۸ خاجه امر الهدى كى، عارابا دايانسين و اولارين ائكسى ده سويلا گئردلر؛ هم فئلىپوس، هم ده خاجه. و فئلىپوس اونى تعمىد وردى. ۳۹ سودان چىخىدقلارى زامان، رېئى روحى فئلىپوسى گؤتوروب آپاردى و خاجه آرتىق اونى گؤرمەدى، و سوئنه-سوئنه اؤز يولونا گئدى. ۴۰ اما فئلىپوس اؤزىنى اشدود شەرىندە تاپدى و قىصرئيه شەرىندە گلنە كئىمى، يولوندا ائنجىللار خوش خبرئى بوتون شەرىلدە اعلان الهىردى.

شاعولون ائمان گئرمەسى

۹ بو آرادا شاعول كى، حله ده رېئى شاگئردلرئىن ضئدئنه تەهدد و اؤلوم ياغدیرىردى، لاپ بۇيوك كاهنئىن يانينا گدئب، ۲ دَمَشَق شەرىندە اولان عئبادتگاهلار اوچون اوندان بئر نامە ائستەدى، اله كى طرئقته عابيد اولان هر كسى تاپسا، ائستر كئشى اولسون ائستر آرواد، توتوب باغلاسين و اورشلئمه گئرسئن. ۳ يولدا گئندە، دَمَشَقه ياخينلاشدىغى زامان، بئردن گويدن بئر ائشيق اونون اطرافينا ائشيلدادى. ۴ شاعول يره يىخىليب بئر سس ائشئدى كى، اونا دئردى: «شاعول! شاعول! نه اوچون منه عذاب وئرسن؟» ۵ شاعول ددى: «سن كئىمس، يارب؟» او دا ددى: «من سنن عذاب وئردئىن عئسايم. ۶ ائندى دور و شەره گت. اوردا نه اللهجهيئن سنه دئلهجك.» ۷ شاعول ائتان سفره چىخان آداملار دونوب قالمىشىدىلار؛ اولار سسى ائشئدئردلر، اما هچ كئىمى گؤرموردولر. ۸ شاعول يردن

كئتابىنى اوخويوردى. ۲۹ موقدس روح فئلىپوسا ددى: «ياخينلاش و او عارابايا قوشول.» ۳۰ فئلىپوس عارابايا سارى قاچدى و ائشئدى كى، خاجه اِشعيا پيغمبرن كئتابىنى اوخويور. پس اونا ددى: «آيا اوخودوغونى هچ آنلايىرسان؟» ۳۱ او ددى: «آخى، نهجه آنلايا بئلهرم اگر بئرى منى هئدايت الهمهسه؟!» او فئلىپوسى دعوت الهدى كى، عارابايا مئئتب، اونون يانيندا اوتورسون. ۳۲ موقدس يازىلاردان اوخودوغى متن بو ائدى:

«قويون كئىمى كئىلمهيه آپارىلدى؛
و نهجه بئر قوزى، اونى قيرخانين قباغيندا
دئلسئزدر،
او دا اله آغزىنى بله آچمادى.
۳۳ حقئر اولوندوغى زامان، عدالت اونا
ورئلمەدى؛
اونون نسلئنى كئىم بيان اللهبئلر؟
چونكى حياىى ير اوزوندن گؤتورولدى.» ۳۴ خاجه فئلىپوسا جاواب وئرب ددى: «تمنا اللهيرم، ده گؤروم، پيغمبر بونى كئىمن حاقيندا دئير؟ اؤزى حاقيندا، يوخسا بئر اؤزگە سئئن؟» ۳۵ فئلىپوس آغزىنى آچدى و بو موقدس يازيدان باشلايىب، عئسانين باره سئندە كى خوش خبرى اونا اعلان الهدى. ۳۶ يول ائتان گئندە اولار سو اولان يره يئتشدلر و خاجه ددى: «باخ، بوردا سو وارا! تعمىد آلامغيما نه مانع وارا؟!» ۳۷ فئلىپوس ددى: «اگر بوتون اورهيئن ائتن ائناناسان، اولار.» او دا جاواب وئرب ددى: «ائنانيرام كى، عئسا مسئح تارئين اوغلودور.»

و قالخېب تعمئد آلدى. ۱۹ سورا يىمك يىئب قوۋتلىندى.

شاعول اعلان الهمه يه باشلايىر

بئر نچه گون ده دمشقده اولان شاگئردلر ائئن قالدى. ۲۰ شاعول فورن عبادتگاھلاردا عئسا حاقيندا اعلان الهمه يه باشلايىب دىئردى: «عئسا تارينين اوغلودور.» ۲۱ اشئندلرئن هاميسى حيران قالىب دىئردلر: «مگر بو آدام او دىئل كى، اورشلئمه بو آدى ذئكر الهينلرى محو الهيئردى و بورايا دا اونون اوچون گئئب كى، اولارى قولوباغلى باش كاھئنلرئن يانينا آپارسين؟!» ۲۲ آما شاعول داھا دا قوۋتلهئب، عئسانين وعده ورنلن مستح اولدوغونى ثابت الهمك ائئن دمشقده ياشايان يهودلرى مات قويوردى.

۲۳ چوخ گونلر كچندن سورا، يهودلر اونى اۋلدورمك اوچون نقشه چكدلر. ۲۴ آما اولارين قصدى شاعولا معلوم اولدى. اولار گجه-گوندوز شهرئن دروازالاريني گودوردولر كى، اونى اۋلدورسونلر. ۲۵ آما شاگئردلرى گجهائكن اونى بئر سبده قويدولار و شهر دووارينين باجاسيندان ساللايىب، آشاغى اندئردلر.

۲۶ شاعول، اورشلئمه گلديى واخت، اللشئردى كى، شاگئردلره قوشولسون؛ آما هامى اوندان قورخوردى چونكى اونون شاگئرد اولدوغونا ائئانميرديلار. ۲۷ آما بارنابا اونى گؤتوروب، حوارثلرئن يانينا گئتردى و اولارا نقل الهدى كى، نجه شاعول يولدا ربي گوروب و رب اونونان دانيشيب و نجه دمشقده عئسانين آيندا جسارت ائئن معلم ورنب. ۲۸ بله ده شاعول اولار ائئن قالدى و

دوردى و گرچى گؤزلىر آچيق ائدى، آما هچ بئر شى گوره بئلمئردى؛ بونا گوره آلئندن توتوب اونى دمشقده آپارديلار. ۹ اوچ گون گؤزلىرى گؤرموردى؛ نه بئر شى يدى، نه ده ائچدى.

۱۰ دمشقده حنانئيا آيندا بئر شاگئرد وار ائدى. رب اونا رۇيادا ددى: «حنانئيا!»

او دا ددى: «بلى، يارب!»

۱۱ رب اونا ددى: «دور، دوز ديتلن كوچه يه گت و يهودانين اوئنده طرسوسلى شاعول آدلانان بئر كئشئن آختار. او ائندى دوعا الهيئر. ۱۲ او رۇيادا حنانئيا آيندا بئر كئشئن گوروب كى، ائچهرى گئرئب اونون اوستونه آل قويدى اله كى، گؤزلىرى گؤرسون.»

۱۳ آما حنانئيا جاواب وردى: «يارب، بو آدامين حاقيندا چوخلاريندان اشئتمئشم كى، اورشلئمه سنئن موقدسلىرئنه نه قدر پئسلئتك الهيئب. ۱۴ و بوردا باش كاھئنلردن ائختئيارى وار كى، بوتون سنئن آدينى ذئكر الهينلرى توتوب باغلاسين.»

۱۵ آما رب اونا ددى: «گت، او منئم سجدئيئم قابدير، اله كى منئم آديمى قيرى يهودلر، پادشاھلار و ائسرائئل خالقى يانينا آپارسين. ۱۶ اونا گؤرسده جهم كى، منئم آديمين خاطئرئنه گرگ نه قدر عذاب چكسئن.»

۱۷ حنانئيا گدئب او اوه گئردى و اللرئنى اونون اوستونه قويوب ددى: «شاعول فارداش! گلديئن يولدا سنه گورونن رب عئسا منى گؤندرب كى، گؤزلىرئن گئنه گؤرسون و موقدس روح ائئان دولاسان.» ۱۸ او آندا شاعولون گؤزلىرئندن پولجوق كئمى بئر شى دوشدى. اونون گؤزلىرى گئنه گؤردى

۳۹ پىطروس قالخىب اولار ائنان گندى. گلدئى واخت، اونى بالاخانايا آپاردىلار. بوتون دول آروادلار پىطروسون يانيندا دوروب آغلايردىلار و بوتون او كۆينكر و پالتارلارى گۆرسىدردىلار كى، جيران دىئىلىنىدە اولار اوچون تىكىمىشىدى.

۴۰ آما پىطروس اولارين هامىسىنى اشئيه گۆندردى و دىئ چۆكوب دوعا الهدى. سورا جسده سارى دۆنوب ددى: «طابئتا، قالخ!» آرواد گۆزلىرىنى آچدى و پىطروسى گۆرن واخت، قالخىب اوتوردى. ۴۱ پىطروس آروادين اللندن توتوب قالخىزدى و موقدسلىرى و دول آروادلارى چاغىرىب، اونى دىئرى اولارا تاپشىردى. ۴۲ بو، بوتون يافادا بايىلدى و بىر چوخلارى ربه ائمان گىتىردىلار. ۴۳ پىطروس چوخ گونلر يافادا شمعون آديندا بىر داباغين اوئندە قالدى.

پىطروس و كورنلىئوس

۱۰ قىصرئيهده ائتاليالى دىئلن لشكردن، كورنلىئوس آديندا بىر افسر وار ائدى. ۲ دوروستكار بىر آدام ائدى و تارى قورخوسى هم اۆزونون هم ده بوتون او اهلئىنن اورەيىندە وار ائدى. كورنلىئوس خالقا چوخ صدقه ورتب دائم تاريا دوعا الهىردى. ۳ بىر گون ناهاردان سورا ساعات اوچە ياخين، رۇيادا آيدىن گۆردى كى تارينين بىر ملهپى، اونون يانينا گلئب ددى: «اي كورنلىئوس!» ۴ كورنلىئوس گۆزلىرىنى اونو زللهدى و قورخى ائتن ددى: «نەدىر، يارب؟»

ملك ده اونو ددى: «دوعالارين و صدقهلرن تارينين حوزورونا يىتىشئب و خايطىرلانىب. ۵ ائندى يافا آداملار گۆندىر و پىطروس

اورشلىئمده، باش چكدئىكلىرى هر يردە حوارلار ائتن ائدى و رىئن آديندا جسارت ائتن تعلئم ورتىردى. ۲۹ يونانى دانىشان يهودىلار ائتن ده دانىشىب بحث الهىردى، آما اولار بىر يول آختارىدىلار كى، اونى اۆلدورسونلار. ۳۰ اوندا كى قارداشلار بوندان خبردار اولدولار شاعولى گۆتوروب قىصرئيه گىتىردىلار و اوردان طرسوس شىئرئە گۆندردىلار.

۳۱ بلە ده كئلىسا، بوتون يهودئيهده، جلىلدە و سامئرهده آراملىق تاپىپ قوۆتلهنئردى؛ و رىئن قورخوسوندا و موقدس روحو تىشوقتئندە ياشايىپ چوخايردى.

پىطروسون خىدمتى

۳۲ پىطروس هر طرفى گزن واخت، لئدهده ياشايان موقدسلىرن ده يانينا گلدى. ۳۳ اوردا ئنىاس آديندا بىر نفر ائتن راستلاشدى كى، ائفلئچ اولدوغونا گۆره، سگىز ائلدن برى دۆشكە ياتىردى. ۳۴ پىطروس اونا ددى: «ائنىاس، عئسا مستح سنە شفا ورتىر. قالخ و دۆشە يىنى يىغىشىدیر!» او دا او آندا قالخدى. ۳۵ لئده و شارون دا ياشايانلار يانينا هامىسى اونى گۆردولر و ربه سارى دۆندولر.

۳۶ يافا شىئرئەده ياشايان طابئتا آديندا بىر شاگىرت وار ائدى. طابئتانين ترجمهسى جيران دىر. بو آرواد دائم ياخشىلىق الهىتب فاغىرلار كۆمك الهىتيردى. ۳۷ بو آرواد او گونلردە ناخوشلايىپ اۆلدى و جسدىنى يوياندان سورا، بالاخانايا قويدولار. ۳۸ لئده يافا ياخين ائدى، بلە ده شاگىرتلر پىطروسون اوردا اولدوغونى ائشئندە، اونون يانينا ائكى نفرى گۆندىرئب يالواردىلار كى، «يوبانمادان يانيمىزلا گل!»

۱۹ پىروسى خەلە رۇيا ھاقىندا دوشونوردى كى، موقەدس رۇح اونا ددى: «باخ، اوچ نفر سنى آختارير. ۲۰ سن دور، آشاغى ان و ھىچ شك الەمەدن اولار ائنان گت، چونكى اولارى من گۇندرمەشم.»

۲۱ پىروسى آداملارین يانينا آشاغى دوشوب اولارا ددى: «باخين، آختاردیغیز آدام منم. نه ائش اوچون گلىئىسز؟»

۲۲ اولار دا دئتلر: «افسر كورنلئىوس كى، صالح، تاريدان قورخان و بوتون يهودى خالقينين طرفئندن ياخشى تانينان بئر آدامدير، موقەدس بئر ملەين وسئەسى ائن اونا ائلهام اولوندى كى، سنن دالينجا گۇندرب، سنى اۆز اۆئە گتترئسن و سنن سۆزلرئنى ائشئسن.» ۲۳ پس پىروسى دا اولارى انچەرى چاغيردى كى، اونا قوناق اولسونلار.

او گونون صاباحى قالخىب اولار ائنان گتدى و يافا شەرئندە اولان قارداشلارین بعضئلىرى دە اونونان گتدئلر. ۲۴ او بئرى گون قىصرئتە يئئشئدئلر. كورنلئىوس اۆز قارداشلارینی و ياخين دوستلارینی بئر يره چاغيرىب اولارى گۆزلەيئردى. ۲۵ پىروسى انچەرى گئرنده، كورنلئىوس پئشوازينا گلىب اونون آياقلارينا دوشدى و اونا سجدە الەدى. ۲۶ آما پىروسى اونى قالخيزىب ددى: «قالخ، من دە آنجاق بئر ائناسنام.»

۲۷ پىروسى كورنلئىوس ائنان صۇحبەت الەين ھالدا انچەرى گئردى و چوخلى آدامين ييغىلديغىنى گۆردى. ۲۸ و اولارا ددى: «سز اۆزوز بئلئرسز كى، بئر يهودئە آيرى مئلئدن اولان بئر آدام ائنان دانىشماق و يا گۆروشمك جائز دئل. آما تارى منە گۆرسەدئب كى، ھىچ

چاغيريلان شمعونى بورايا گتئرت. ۶ او شمعون آديندا بئر داڭاغين يانيندا كى، اوى دھنز قىراغىندادير، قوناقدير.»

۷ اونونان دانىشان ملەين گتدئئندن سورا، كورنلئىوس نۆكرلرئندن انكئسئنى و اونا دائم خئدمت الەين سريازلاردان دوروستكار بئرئنى چاغيردى ۸ و ھر شىي نقل الەيندن سورا، اولارى يافايا گۇندردى.

۹ او گونون صاباحى، اوندا كى اولار يولدا ائدئلر، شەرە ياخينلاشاندا، ساعات اون انكئئە ياخين پىروسى دوعا الەمك اوچون داما چيخدى. ۱۰ آج اولوب يەك ائستەدى؛ آما اولار خەلە يەمەي ھاضيرلايندا، پىروسى بئر ھوشسوزلوق توتدى. ۱۱ او، گۆيون آچىلديغىنى و دۆرد بوجاغىندان آسيلمىش بۆيوك سوفرەيە بئزەر بئر جئسمى گۆردى كى، يره سارى اندئرئلر. ۱۲ انچئندە يرئن ھر جور دۆرد آياقلى ھيوانلارى و سورونلرى و گۆي قوشلارى وار ائدى. ۱۳ و اونا بئر سس گلدى: «پىروس، قالخ، كس و يە!»

۱۴ آما پىروسى ددى: «خير، يارب! چونكى من اصلا ناپاك و نجئس بئر شى يەمەمەشم.»

۱۵ گئئە انكئئى دھە اونا بئر سس گلدى:

«تارينين پاك الەدئئنى، سن ناپاك سايما!»

۱۶ بو اوچ دھە تكرر اولدى، سورا سوفرە بئردن گۆيە قالخيزىلدى.

۱۷ پىروسى خەلە فئكرئندە گۆردويى بو رۇيانين نه دمك اولدوغونا تەجۆب الەيئردى كى، كورنلئىوس طرفئندن گۇندئرئلن آداملار شمعونون اؤئنى سوروشوب، قاپى آغزىندا دوردولار. ۱۸ و اوجا سس ائن سوروشوردولار: «آيا پىروسى چاغيريلان شمعون بوردا قوناقدير؟»

عئسا هر يره گدئب ياخشىلىق اله يئردى و
ائبلئسنن ظولمى آلتيندا اولانلارن هاميسىنى
شفا ورتئردى، چونكى تارى اونونان ائدى.

^{۳۹} و بئر اونون هم يهودئيه مملكتئنده
و هم اورشلئمده اله دئى بوتون ائشلىرن
شاهئدئىك. اولار اونى چارمىخا چكئب
اؤلدوردولر. ^{۴۰} آما تارى اونى اوچونجى
گونده دئرئلىدى و ظاهر اله دى. ^{۴۱} نه كى،
هامى آداملار، آما قاباقدان تارى طرفئندن
سجئلمئش شاهئلره، يعنى بئزه كى، اونون
اؤلوردن دئرئلمه سئندن سورا، اونونان ييئب
ائچدئك. ^{۴۲} او بئزه امر اله دى كى، خالقا
اعلان اله يئب شهادت ورك كى، عئسا، اله
همن اودور كى، تارى طرفئندن دئرئله و
اؤلورله حاكئم تعيئن اولونوب. ^{۴۳} بوتون
پيغميرلر اونون حاقيندا شهادت ورتئرلر كى،
اونا ائمان كئئرئ هر كسئن گوناھلارى اونون
آدينين واسئطهسى ائئن باغيشلانار.

^{۴۴} پطروس بو سؤزلىر حله دانئشئيردى
كى، تارينين موقدس روحي كلامى ائشئدئرلرئن
هاميسىنين اوستونه نازل اولدى. ^{۴۵} پطروس
ائئان گئن ختنه اولونان ائمانلىلارن
هاميسىنى حيرت باسدى، چونكى موقدس
روحون عطاسى قيرى يهودئرلرئن اوستونه
ده توكولموشدى. ^{۴۶} چونكى اولارين قرتب
دئلرده دانئشئدئقلارينى و تارينى سئتائئش
اله دئكئر ائشئدئرئللر. او زامان پطروس ددى:
^{۴۷} «ائندى كى بو آداملار، بئرئم كئنى موقدس
روحي آيبلار، آيا بئر كس اولارا مانع ولا بئئر
كى، سودا تعمئد آلماسينلار؟» ^{۴۸} پس اولارا

آدامى ناپاك يا دا نجئس سايماييم. ^{۲۹} بونا
گؤره ده، چاغيرلديغيم زامان، هچ اعتراض
اله مدهن گلدئم. ائندى سوروشورام؛ نه ائش
اوچون منئم داليمجا گؤندئرئز؟»

^{۳۰} كورنئليوس ددى: «دؤرد گون بوندان
قابق اؤز ائئمده ناهاردان سورا ساعات اوچه
ياخين دوعا اله يئردئم. بئردين پارلاق پالتار
گيمئش بئر آدام قاباغيمدا دوروب، ^{۳۱} ددى:
”كورنئليوس! سئئن دوعالارين ائشئدئلئب و
صدقه لرئن تارينين حوزوروندا خاطيرلانئب.
^{۳۲} يافايا آداملار گؤندئر و پطروس چاغيريلان
شمعونى بورايا كئئرت. او دهنز قيراغيندا دباغ
شمعونون ائئمده قوناقدئر.” ^{۳۳} بله ده تزلئك
ائئن سئئن دالينجا گؤندئرئئم و سن ده نه
ياخشى اله دئن كى، گلدئن! ائندى بئر هاميميز
تارينين حوزوروندا بوردا حاضيريقي كى، رئيئن
سنه امر اله دئى هر شى ائشئدك.»

^{۳۴} پطروس آغزىنى آچئب ددى:
«دوغرودان دا آنلاييرام كى، تارى آداملار
آراسيندا فرق قوييمور، ^{۳۵} بلكى هر مئئلئده
اوندان قورخان و دوز عمل الهين هر كس اونا
مقبولدور. ^{۳۶} سئز بئلئرسئز كى تارى او كلامى،
ائسرائئل خالقينا گؤندئردي و هاميين رئي
اولان عئسا مسئحنن واسئطهسى ائئن صولج
و سالاماتليغين خوش خبرئنى اعلان اله دى.
^{۳۷} سئز اؤروز بئلئرسئز بو ائش يحيانين اعلان
اله دئى تعمئددن سورا، جئلل وئلايتئندن
باشلاييب يهودئيه نئن بوتون هر يرئنده
باش وردى ^{۳۸} و تارى نجه ناصئرله عئسانى
موقدس روح و قووت ائئن مسح اله دى.

دوردولار. ^{۱۲} موقدس روح منە ددى كى، ھىج شك الەمەدن اولار ائنان گدئم. بو آلتى قارداش دا من ائتن گدئب، او ادامين اوئنه گئردئك. ^{۱۳} او دا بئزە نقل الەدى كى، نجه اوئندە دوران ملەي گوردى كى، اونا ديئب: " يافايا اداملار گؤندەر و پطروس چاغىرىلان شمعونى بورايا گئئرت. ^{۱۴} او سەنە سؤزلر دانىشار كى، اولار ائنان سەن نئجات تاپارسان؛ ھەم سەن و ھەم سەنن بوتون او اھلئن."

^{۱۵} «من دانىشماغا باشلاياندا، موقدس روح اولارين اوستونە نازل اولدى، نجه كى، باشلانيشدا بئزە نازل اولموشدى. ^{۱۶} اونا ريتن سؤزوني خايطىرلاديم كى، دمئشدى: "يحييا سو ائتن تعمئد وردى، آما سئز تارينين موقدس روحى ائتن تعمئد اولوناجاقسىز." ^{۱۷} ائندى اگر تارى اولارا دا ھەم عطاى وردى كى، بئزە دە رب عئسا مسئحە ائمان گئئردئيمئز زامان عطا الەمئشدى، من كئمم كى، تاريا مانع اولار بئلم؟!»

^{۱۸} اولار بو سؤزلرى اشئندەن سورا، ساكتت اولدولار و تاريني سئتايش الەيتب ددئلر: «بلە اولسا، تارى قيرى يھودئلرە دە حيات ورن تۆوبەنى عطا الەيتب.»

انطاكىيەدەكى ائمانلىلار

^{۱۹} بلە دە، استئفانين اولوموندن سورا باشلانان اذئيتلرە گۆرە، داغيلمىش اولانلار فئئئقىيە، قئبرئس و انطاكىيە قدر گدئب تارينين كلامىنى يھودئلردن باشقا ھىج كسە دمەدئلر. ^{۲۰} آما اولارين ائچئندە قئبرئس و كرنيلى اولان بعضئلر وار ائدى كى، انطاكىيە گئب يونانئلر ائتن دە دانىشيدىلار و رب

امر الەدى كى، عئسا مسئحئن آديندا تعمئد السىنلار. سورا اولار پطروسدان خاھئش الەدئلر كى، بئر نچە گون اوردا قالسين.

پطروس اوزوندن دئفاع الەيئر

يھودئىيە وئلايتئندە اولان حوارلر و قارداشلار اشئندئلر كى، قيرى يھودئلر دە تارينين كلامىنى قبول الەيتبلر. ^۲ پس پطروس اورشلئمە گلندە، ختتە اولونانلار اوندان اثراد توتدولار و ددئلر: ^۳ «سەن ختتە اولونمايان اداملارين يانينا گئئدن و اولار ائنان يىمك يدئن.»

^۴ پطروس دا باشلايىب ترتب ائتن اولارا نقل الەدى و ددى: ^۵ «من يافا شھرئندە دوعا الەيئردئم. ھوشدان گئندئيم حالدا بئر رۇيا گؤردوم؛ دؤرد گوشە سئندەن آسيلمىش بؤيوك سوفرە يە بئزەر بئر جئسئم گؤيدە اندئرئلدى و يانيمدا قدر گلدى. ^۶ اونون ائچئنە گؤزومى دئكئب دئقت ائتن باخديم و يرتن دؤرد آياقلى حيوانلاريني، وحشى حيوانلاريني، سورونلرى و گؤى قوشلاريني گؤردوم. ^۷ بئر سس دە اشئندئم كى، منە ديئردى: "قالخ پطروس، كس و يە."

^۸ آما من ددئم: "اصلە، يارب، چونكى ھىج واخت نئجئس يا دا ناپاك بئر شى آغزىما گئرمەيتب."

^۹ سس ائكئنجى دفە گؤيدە منە خئطاب الەدى: "تارينين پاك الەدئيتنى سەن آرتىق نئجئس سايمە." ^{۱۰} بو، اوچ دفە تكرر اولدى و ھەر شى گئنە گؤيە چكئلدى.

^{۱۱} الە او آندا قيصرئتيەدن منئم يانيمدا گؤندئرئلن اوچ ادام، قالدغييم اوئن قباغيندا

خوشلاندىغىنى گۆزىدە، داوام ورتىپ پىروسى دا توتىدۇردى. او واخت مایاسىز چۆرك بايرامىنىڭ گونلىرى ئىدى. ۴ ھىرود پىروسى توتىدۇراندان سورا، اونى زىنداندا سالىدى و دۇرد نىفردن غىبارت دۇرد دىستە سىربازا تىوئىل وردى كى اونون كىشىنى چىكىتىلەر. ھىرود ئىستەيتىردى كى، مایاسىز چۆرك بايرامىنىڭ سورا اونى خالقىن حوزورون چىخارتىسىن.

۵ بلە دە پىروس زىنداندا ساخلاىتەردى، اما كىلىسا تىرفىتىدىن تارىنىن حوزورون اونون اوچون دائىم دوعا اولونوردى.

۶ ۱۱ ھىرود گىجە كى، ھىرود ئىستەيتىردى پىروسى خالقىن حوزورون چىخاردا، او ئىككى زىنجىر ئاتىن باغلىنىمىش و ئىككى سىربازىن آراسىندا ياتىمىشىدى، كىشىكىچىلەر دە قاپى آغزىندا زىندانىن كىشىنى چىكىتىلەر. ۷ بىردىن رىتىن بىر ملەپى ظاھىر اولدى و حوجىرەنى بىر نور ئىشقىلاندىردى. ملك پىروسون بۇيرونە ووروب اونى اوياتىدى و ددى: «تەز دورا!» و زىنجىرلەر پىروسون آللىرىدىن دوشىدى.

۸ ملك اونى ددى: «قورشىغىنى باغلا، باشماغىنى دا گى.» پىروس دا بلە ھەدى. ملك اونى ددى: «عبانى گى و مىنىم دالىمجا گل.» ۹ پىروس ئىشە چىخىپ اونون دالىسىجا گىمەيە داوام وردى. او بىلىمىردى كى، ملەپىن ھەدىكىرى دىغورودور بىلكى ھە دوشونوردى كى، يوخى گۇرور. ۱۰ اولار بىرنىچى و ئىككىنچى كىشىكىچىنى كىچىدىن سورا، شەھەر چىخان دىمىر قاپىنىن يانىنا يىتىشىدىلەر كى، اۋزو-اۋزودىن اولارا آچىلدى. اولار چىخىپ بىر كىچەنى كىچىدىلەر و بىر آندا ملك اوندىن آيرىلدى.

۱۱ پىروس اۋزونە گىلىتى واخت ددى: «ئىندى دىغورودان بىلىم كى، رىب ملەپىنى گۇندىرىپ و مىنى ھىرودون آللىرىدىن و بىتون او

غىسانى اولارا اعلان ھەدىلەر. ۲۱ رىتىن آلى اولار ئىتان ئىدى و چوخ آدمى ئىمان گىتىرىپ رىبە سارى دۇندولر.

۲۲ اولارىن حاقىندا اولان خىر اورىشلىمىدە كى كىلىسانىن قولايغىنا چاتىدى. اولار دا بارىنابانى انطاكىيە گۇندىرىلەر. ۲۳ اوندى كى بارىنابا گىلىدى، تارىنىن فىضىنە شاھىد اولان زامان سوتىدى و ھامىنى تىشوق ھەدى كى، رىبە اورىدىن باغلى اولوب وفالى قالسىنلار؛ ۲۴ چونكى او، ياخشى بىر آدمى، و موقىدىس رىخ و ئىمان ئىتان دولى ئىدى، اونا گۇرە دە بۇيوك بىر جاماعات رىبە ئىمان گىتىردى.

۲۵ پس بارىنابا شاعولى آختارماق اوچون طرسوسا گىتىدى؛ ۲۶ و اونى تاپدىغى زامان انطاكىيە گىتىردى. اولار بىر ئاتل تامام كىلىسا ئاتىن قالىپ چوخ آدمى تىلىم ورتىلەر و شاگىرتىلەر ئاتلىك دىفە انطاكىيەدە مىنىچى چاغىرىلىدىلار.

۲۷ او گونلردە نىچە بىر پىغمىر اورىشلىمىدىن انطاكىيە گىلىلەر. ۲۸ اولاردان بىرى كى آقابوس آيدىدا ئىدى، دوروب موقىدىس رىخون واسىطەسى ئاتىن بىلىدىردى كى، بوتون روم دىنسىنا بۇيوك بىر قىطى گىلەجى. بو قىطى كلودىيوسون دۇورانىندا باش وردى. ۲۹ پس شاگىرتىلەر قىرار ورتىلەر كى، ھەر بىرى گىچى چاتىدىغىنا قدر، يەھۇدىيەدە ياشايان قارداشلىرىنا كۆمىك گۇندىرىتىلەر. ۳۰ پس بونا عمل ھەپىتە، كۆمەپى بارىنابا و شاعولون آلى ئاتىن آغساقاللار گۇندىرىلەر.

پىروسون ھىسدىن قاجىشى

۱۲ ھە بو زاماندا، ھىرود پادىشاھ كىلىسانىا عايىد اولان بىعضىلر تە ظولم ھەمەيە باشلادى ۲ و يوحاننىن قارداشى يعقوبى قىلىنچ ئىتان اۋلىدورتىدى. ۳ يەھۇدىلار بو ائىشدىن

اىستەيىردئلر، چونكى اولارين مملكتى پادشاهين مملكتئندن ارزاق آليردى.

۲۱ تعين اولونموش گونده، هئرد سلطنت پالتاريني گيئب، تخت اوستونده آيلشدى و اولارا نوطق الهميه باشلادى. ۲۲ خالق قيشقيريدى: «بو ائنان سسى يوخ، بئر آلاه سسى دئرا» ۲۳ او آندا ريتن بئر مله يي هئردى ووردى، چونكى جلالى تاريا ورمه دى و قوردلار طرفئندن يئئلئب جان وردى. ۲۴ آما تارينين كلامى ووسعت آليپ ياييليردى.

۲۵ بارنابا و شاعول خئدمتلرئنى يرئنه يئئرنند سورا، مرقوس چاغيريلان يوحئانى دا اؤزلىرى ائئن گؤتوروب اورشلئمدن قايتيديلار.

بارنابا و شاعول گؤندئرلئر

۱۳ انطاكئيه ده اولان كئئلسادا بعضى پيغمبرلر و موعئلملر وار ائدى؛ بارنابا، و نئگر چاغيريلان شمعون، كرنيلى لوكئوس، حاكئم هئردودن سود قارداشى ماناين و شاعول. ۲ او زامان كى، اولار ربّه خئدمت الهيتب، اوروج توتوموشدولار، تارينين موقدّس روحى ددى: «تعين الهديئيم ائش اوچون بارنابا و شاعولى منه آيرين.» ۳ اوندا اوروج توتوب دوعا الهيندن سورا، اولارين اوستونه اللرئنى قوبوب يولا سالديلار.

تارينين كلامينين خوش خبرى قئبرئس ده

۴ بله ده، اولار موقدّس روح طرفئندن گؤندئرلن حالدا، سلوكئيه گئدئلر و اوردان گىي ائئن قئبرئسه گئدئلر. ۵ سالامئس شهرئنه چاتديقلارى زامان، يهودئلرن عئبادتگاهلاريندا تارينين كلاميني اعلان

بلالاردان كى يهود خالقى گؤزله يئردى منئم باشيما گله، قورتاريپ.»

۱۲ بونى باشا دوشدوي زامان، مرقوس چاغيريلان يوحئانين آناسى مريمئن ائوئنه گئدى. بئر چوخلارى اوردا ييغيليپ دوعا اله يئردئلر. ۱۳ كوچه قاپيسىنى دؤين واخت، رودا آديندا خئدمتچى بئر قيز گلى كى قاپيني آچسين. ۱۴ پطروسون سسئنى تانيبانا، شادليقدان قاپيني آچمادان ائچهرى قاجيب خبر وردى كى، پطروس قاپيددير.

۱۵ آما اولار اونا دئئلر: «دلى اولوبسان!» آما قيز تاكئد اله يئردى كى، بله دئر. اولار دا دئيردئلر: «بو اونون مله يي دئرا!»

۱۶ آما پطروس حله ده قاپيني دؤيوردي. اولار آچديقلارى زامان، اونى گؤروب حيرته دوشدولر. ۱۷ پطروس اولارا الى ائئن ائشاره الهدى كى، ساكئت اولسونلار. اوندا ريتن اونى زئندانان نه چيخارتديغيني اولارا نقل الهدى. سورا ددى: «بولارى يعقوب و قارداشلارا خبر ورن.» و اوردان چيخيب آيرى بئر يره گئدى.

۱۸ سحر آچيلاندا سربازلار آراسيندا بؤيوك بئر ولوله وار ائدى كى، گؤره سن پطروسا نه اولدى. ۱۹ هئرد پطروسى آختاريپ تاپماياندا كئشكچئلرى ائستئطاق الهدى و امر الهدى كى، اولار اعدام اولونسونلار. اؤزى ده يهودئيه دن قيصرئتيه گئئب، اوردا قالدى.

هئرد پادشاهين اؤلومى

۲۰ هئرد صور و صئدون اهاللئسنه قضبلنمئشدى؛ اولار دا سؤزى بئر الهيتب اونون يانينا گئدئلر و پادشاهين فزاشباشيسى بلاستوسى اؤز طرفلرئنه چكئب صولج

عئبادتگا ريشلىرى اولارا خبر گۇندرب
ددلر: «قارداشلار، اگر خالقا تشوق اوچون

سوزوز وار، دىن.»

۱۶ او زامان پولوس قالخدى و الى ائتن ائشاره
اله يئب ددى: «اي ائسرائئلن كئشلىرى،
اي تاريان قورخانلار، قولاق آسين! ۱۷ بو
ائسرائئل خالقينين تاريىسى آتالاريمىزى سچدى
و مئصّر دئياريندا قالان زامان اولارى بؤيوك
اله دى و بؤيوك بئر قودرت ائتن اولارى اوردان
چىخارتدى. ۱۸ و قيرخ ائله قدر چؤلدە اولارى
دؤزدى. ۱۹ كنعان دئياريندا يدى مئلى هلاك
اله يئدن سورا، اولارين اؤلكه لرئنى بؤلوب اؤز
خالقينا مئرت وردى. ۲۰ بولارين هاميسى دؤرد
يوز الى ائل عرضئندە باش وردى.

«بولاردان سورا سموئيل پيغمبره قدر اولارا
داورلر وردى. ۲۱ سورا پادشاه ائسته دئلر؛ تارى
دا بنيامين قبئلە سئندن قئش اوغلى شاعول
آديندا بئر كئشئنى اولارا وردى كى قيرخ ائل
اولارا پادشاهلىق اله دى. ۲۲ اونى ردّ اله يئدن
سورا، داوودى اولارا پادشاه تعين اله دى
و اونون بارە سئندە شهادت و رتب ددى:
”يسه اوغلى داوودى اورەيمه مووافئق بئر
آدام تاپميشام كى، بوتون ائسته دئيتىمى يرئنه
يتەرەجك.“

۲۳ «بو آدامين نسلئندن، تارى، وعدەيه
گؤره، بئر نئجات ورن يعنى عئسانى ائسرائئلە
گؤندردى. ۲۴ اونون گلمە سئندن قاباق، يحيا
بوتون ائسرائئل خالقينا تۆوبه تعمئدئنى اعلان
اله مئشدى. ۲۵ يحيا اؤز دؤورونى تاماملاناندا
ديئردى: ”مى كئم سايرسيز؟ من او ديئلم.
آما باخين، مئدن سورا بئرى كئر كى، من اونون
باشماغينين باغينى دا آچماغا لايئق ديئلم.“

۲۶ قارداشلار، اي ائبراهئم پيغمبرئن نسلى
و اي سئرنن آرازدا اولان تاريان قورخان قير

اله مەيه باشلاديلار. يوحنا دا اولارا
كؤمكچى ائدى.

۱ بوتون جزئرەنى پافوس شەرئنه قدر گزندن
سورا، باريشوع آديندا يهودى بئر جادوگر و
يالانچى پيغمبره راست گئدئلر. ۷ او روملى
والى ’سرگئئوس پولوسون’ يولداشلاريندان
ائدى. والى كى آغئلى بئر آدام ائدى بارنابا و
شاعولى چاغريپ، تارينين كلامىنى ائتمك
ائستەدى. ۸ آما علمئا كى آدى جادوگر ترجمه
اولونور اولارا ضئد دوروب آللشدى كى،
والئنى ائماندان آزديرسين. ۹ آما شاعول كى،
پولوس آديندا دا تانينردى، موقدّس روح ائنان
دولى گؤزلرئنى اونا دئكئب، ددى: ۱۰ «اي
هر جور حئيله و حؤقه بازلىق ائنان دولى
آدام، اي ائبلئس اوغلى، اي بوتون صالحلئين
دوشمى، رتب دوز يوللاريني آبرى اله مكدن آل
چكە مەيه جكسن؟ ۱۱ ائندى باخ، رتب الى سئتن
اوستونه گئب؛ كور اولاجاقسان و موغئ بئر
واختا قدر گونئشى گؤرمە مەيه جكسن!»

او آندا اونون اوستونه بئر دومان و بئر
قارانلىق دوشدى و اورا-بورا سورونوب، بئرئنى
آختاريدى كى، ائئندن توتوب آپارسين. ۱۲ او
زامان والى، نه باش وردئيتنى گؤزئندە، رتب
تعلئمئنه مات قاليپ ائمان گئئردى.

پولوس و بارنابا انطاكئيه ده

۱۳ پولوس و يولداشلارى دهنزه ووروب،
پافوس شەرئندن پامفئليە وئلايتئتنن پرجه
شەرئنه گئدئلر. آما اوردا يوحنا اولاردان
آيريليپ اورشلئمه قايتدى. ۱۴ اولار پرجه دن
كچئب پئسئدئيه منطقە سئندە كى انطاكئيه
شەرئنه گئدئلر و موقدّس شنبه گونى
عئبادتگاها گئدئب اوتوردولار. ۱۵ تؤولرات
و پيغمبرلرئن يازيلاريني اوخويانان سورا،

۳۶ چونكى داوود اۆز دۇورانيندا تارينين ائرادە سئنه خئدمت الەئىب، اۆلدى و اتالارين قوشولوب چورومه يى گۆردى. ۳۷ آما تارينين دئرتلدىشى شخص چورومه يى گۆرمەدى. ۳۸ «بلە دە، اى قارداشلار، بئلئن كى، اونون واسئطهسى ائئن گوناھلارين باغيشلانماسى سئزە اعلان اولونور ۳۹ و اونون سايەسئندە ائمان گئئرن هر كس هر شيدن آزاد اولونور، او شيلردن كى، موسانين شرئعتى ائئن آزاد اولان بئلمئردئز. ۴۰ بونون اوچون دئقت الەئىن كى، پيغمبرلئن كئتابلاريندا ديئلن سئزئن باشيزا گلمەسئن:

۴۱ «"باخين، اى تحقئر الەينلر،

حيرتدن مات قالين و محو اولون؛

چونكى سئزئن گونلرئزده من الە بئر ائش گۆرورم كى،

اونى بئرى سئزە بيان الەسە دە،

ائانمازسىز."

۴۲ پولوس و بارنابا عئبادتگاهدان اشئيه چيخان واخت، خالق اولارا يالواريرديلار كى، گن موقدس شنبە دە اولارا بو سۆزلر ديئلسئن. ۴۳ جاماعات عئبادتگاهدان داغيلاندا، يهودلردن و يهود دئئئنه دؤنلردن چوخلارى پولوس و بارنابانين داليسيچا گئتدئر؛ پولوس و بارنابا دا بو آدمالار ائنان دانيشيب اولارى تشوئق الەيئردئر كى، تارينين فيضئندە ثابت قالسينلار.

۴۴ گن موقدس شنبە تخمئن بوتون شهر ييغيلدى كى، تارينين كلاميني اشئتسئن. ۴۵ آما

يهودلر! بو نجات كلامى بئزە گؤندئرئلىب. ۴۶ اورشلئمدە ساكئن اولانلار و اولارين ريئسلىرى عئسانى تانيماديلار و اونى محكوم الەمك ائئن، پيغمبرلئن يازيلارينى كى هر شنبە گونى اوخونور، يرئنه يئتدئرلر. ۴۸ اوندا اۆلومە لايئق بئر دئلل تاپماديقلارى حالدا، پئلاطدان ائستەدئرلر كى، اونى اۆلدورسون. ۴۹ و اونون بارەسئندە يازيلميش اولان بوتون شيلرى يرئنه يئتئرب، اونى چارميخدان ئندئرئدئرلر و قئبرە قويدولار. ۵۰ آما تارى اونى اۆلوردن دئرتلئدى. ۵۱ عئسا، چوخ گونلر عرضئندە اۆزونى اونونان جئللدن اورشلئمە گئئلرە گۆرستدى، الە همەن او آدمالار كى، ائندى خالقين آراسيندا اونون شاھئدلرى دئرلر.

۵۲ «بئز، اتالاريميزا وئرئن وعدەنئن خوش خبرئنى سئزە اعلان الەيئرئك كى، ۵۳ بو وعدەنى تارى، عئسانى دئرتلئتمك ائئن اولارين اۆلادلارى اولان بئزلر اوچون يرئنه يئتدئر. نجه كى، ائكئنجى مزموردا دا يازيليپ:

"سن منئم اوغلومسان،

بو گون من سنە آتا اولدوم."

۵۴ «تارى اونى اۆلوردن دئرتلئدى الە كى اصلا چورومه يى گۆرمە سئن. تارى بلە ديئب:

"موقدس و يقئن بركتلرئنى

كى وعدەسى داوودا وئرئلىب

سئزە ورەجەيم."

۵۵ بونا گۆرە آيرى بئر يرە بونى دا ديئر:

"قويماياچاقسان سنئن موقدسئن

چورومه يى گۆرسون."

ائمان گىتئرمەين يھودئلر قىرى يھودئلرى قىزىشدىرىپ، زھنئلرئى قارداشلارین ضئدئنه بولاندىردیلار. ^۳ بلە دە پولوس و بارنابا اوردا اوزون بئر مودت قالیب، ربتن حاقیندا جسارت ائتن دانیشیدیلار. رب دە اؤز فیضئتن کلامینا شھادت ورتب، اولارین آلی ائتن علامتلر و عجایبلر یارادیدى. ^۴ آما شھرتن خالقى ائكى یرە بؤلوندى؛ بعضلرى يھودئلرئن طرفئنى توتموشدى، بعضلرى دە حوارئلرن. ^۵ او زامان كى، قىرى يھودئلر و يھودئلر، ريسلرى ائتن بئرلئكدە بئر سوئى قصد حاضیرلادیلار كى، پولوس و بارنابانى روسواى الهیئب داشلا سینلار، ^۶ اولار بوندان خبردار اولوب، لئكايونینان لئستره و یربە شھرلئنه و اطرافلارینا قاچدیلار. ^۷ و اوردا ائنجئلئن خوش خبرئى اعلان الەمەیه داوام وردئلر.

پولوس و بارنابا لئستره و یربە دە

^۸ لئستره دە آياقلارى چولاق بئر آدام اوتورموشدى؛ او آنادان شل دوغولموشدى و هج یرئمە مئشدى. ^۹ بو آدام پولوسون دانیشدیغینا قولاق آسیردى. پولوس اونا گۆز دئكدى و انونون صاغالماغى اوچون ائمانى اولدوغونى گۆرئندە، ^{۱۰} اوجا سس ائتن اونا ددى: «آياقلارین اوستونده دوز دایان!» او دا یرئندن آتیلیب یرئمەیه باشلادی.

^{۱۱} پولوسون نه الەدئئنى گۆرن خالق، اوجا سس ائتن لئكايونیا دئلئندە دئتلر: «آلاهلار ائسانلار شكئنه دؤنوب آرامیزا إئئبلر.» ^{۱۲} اولار بارنابانى 'زەوس'، پولوسى دا باش ناطئق اولدوغى اوچون 'هیرمس' چاغیریدیلار. ^{۱۳} شھرتن إشئئندە اولان زەوس معبدئتن

یھودئلر، جاماعاتى گۆرئندە، پاخیلئقدان دولدولار و پولوسون ددئى سۆزلرە ضئد دانیشیب حؤرمتسئزلئك الەدئلر.

^{۱۴} آما پولوس و بارنابا جسارت ائتن دانیشیب دئتلر: «لازیم ائدى كى، تارینین کلامى اؤل سئزە دئلسئن. ائندى كى، سئز اونی ردّ الەئرسئز و ابدى حیاتا لایئق اولمادیغیزا حؤكم الەئرسئز، باخین، بئز دە قىرى يھودئلر طرفئنه دؤنوروك. ^{۱۵} چونكى رب بئزە بلە امر الەئتب: «سنى قىرى يھودئلر اوچون ائشئق

قويدوم كى،

ئئجائى یرئن او بئرى باشینا قدر

یتئرسن.»

^{۱۶} قىرى يھودئلر بو سۆزى اشئدن واخت سوئندئلر و شادلىق الەئتب تارینین کلامىنى عئزئلندئرئلر؛ و ابدى حیاتا تعین اولونانلارین هامىسى ائمان گئئرئلر.

^{۱۷} و ربتن کلامى بوتون او منطقە دە يايیلیدى. ^{۱۸} آما يھودئلر مؤعتبر دئندار آروادلارى و شھرتن نوفوذلى آداملارینى قالخیزیب فئتنە یاراتدیلار كى، پولوس و بارنابانى اذئبت الەسئلر. و اولارى اؤز منطقەلرئندن قوودولار. ^{۱۹} پولوس و بارنابا دا آياقلارینین توزونى اولارین ضئدئنه سئلکئب، ائقونئیه شھرئنه گئئلر. ^{۲۰} شاگردلر شادلىق و موقدس روحدان دولى ائدئلر.

ائقونئیه دە

۱۴ و إله اولدى كى، ائقونئیه شھرئندە پولوس و بارنابا بئرلئكدە يھودئلرن عئبادتگاهلارینا گئئلر و إله دانیشدیلار كى، هم يھودئلردن، هم دە قىرى يھودئلردن بئر بؤيوك خالق ائمان گئئردى. ^{۲۱} آما

ائماندا مؤحكىم دايانسينلار و دئردئلر كى، «بئر تارئين پادشاهلىغينا چوخ اذئبتلر ائئن گئرمهلى يئك.»^{۲۳} اولار هر كئلتسادا ائمانلى لار اوچون آغساقاللار تعيئن اله دئلر و اوروج آغيز ائئان دوعا اله يئب اولارى ائمان گئردئلكرى ربه تاپشيديلار.

^{۲۴}اوندان سورا پئستئئيه منطقه سئندن كچئب پامفئلتئيه منطقه سئنه گدئلر.^{۲۵} اولار پرجه ده كلامى دانيشاندان سورا آتالييا گئندلر.^{۲۶} و گمى ائئن انطاكئيه قاييتديلار، او يره كى، يرئنه يتئردئلكرى ائش اوچون اوردا تارئين فيضئنه تاپشيريلميشديلار.^{۲۷} اورايا يتئشئب كئلتسانى بئر يره ييغديقلارى زامان، اولارا نقل اله دئلر كى، تارى اولارين واسطه سى ائئن نه لر اله دى و نجه ائمان قاپيسىنى قيرى يهودئلرئن اوزونه آچدى.^{۲۸} اولار شاگئردلر ائئن بئرلئكه اوزون زامان اوردا قالدديلار.

اورشلئم شوراسى

۱۵ يهودئيه دن بعضى آداملار گئب قارداشلارا تئلئم وئرئدئر كى، «اگر موسا پيغمبردن قالان رسمه گوره ختنه اولمايسيز، نئجات تاپا بئلمزسئز.»^۲ پولوس و بارنابا اولار ائئان چوخ چكئشئب بحث اله يئندن سورا، بو قرار وئرئلدى كى، پولوس و بارنابا و بئر نچه آيرى آدام، بو مسله اوچون اورشلئمه، حوارثلرئن و آغساقاللارين يانينا گئسئئلر.^۳ بله ده، كئلتسا طرفئندن گؤندئرئلب، فئئتئئيه و سامئر منطقه لرئندن كچنده قيرى يهودئلرئن ائمان گئترمكلرئنى نقل اله دئلر و قارداشلارا بؤيوك شادليق وئرئلر.^۴ اورشلئمه چاتديقلارى زامان، كئلتسا، حوارثلر و آغساقاللار طرفئندن قبول اولوندولار و تارئين اولارين واسطه سى

كاهئنى ده شهرئن دروازاسينين يانينا اؤكوزلر و گولدسته لر گئئردى و ائسته يئردى كى، خالق ائئان بئرلئكه اولار اوچون قوربان كسئئن.^{۱۴} آما حوارثلر يعنى بارنابا و پولوس، بونى اشئدن واخت، پالتارلارئين ييرتيب، خالقين اورتاسينا آتيلديلار و قيشقيريب^{۱۵} ددئلر: «كئشئلر، نه اوچون بولارى اله يئرسئز؟ بئر ده سئزئن طبعئتزه بنزه ين ائئسانلار يق و سئزه ائئنجئلئن خوش خبرئنى اعلان اله دئك كى، سئز بو باطل شيلردن دئرى تارى طرفئنه دؤنه سئز؛ او تارى كى، گؤيى، يرى، دهئزى، و اولارين ائئئنده كى هر شى يارادتى.^{۱۶} تارى، قئدمكى نئسللرده بوتون مئئلره ائجازه ورمئشدى كى، اؤز يوللارينا گئسئئلر.^{۱۷} آما گئنه ده اؤزونى شهادتسئز بوراخمادى. ياخشىليق اله دى و گؤيدن سئزه ياغيش و ثمره لى فصئلر وئرئ اوزكرئزى يمك و شادليق ائئان دويوردى.»^{۱۸} حتا بو شيلرى دئيندن سورا دا، گوج ائئن خالقى اولارا قوربان تقدئم اله مكدن آل چكئردئلر.

^{۱۹}آما يهودئلر انطاكئيه و ائقونئيه شهرلرئندن گئب خالقى قيزيشديرديلار. اولار پولوسى داشا باسيب، شهردن اشئيه سورودولر و گومان اله دئلر كى اؤلوب.^{۲۰} آما او زامان كى، شاگئردلر اونون اطرافينا ييغيلميشديلار، او دوردى و شهره گئردى و صاباحى گون بارنابا ائئن دربه يه گئدئلر.

پولوس انطاكئيه يه قاييدير

^{۲۱}اولار ائئنجئلئن خوش خبرئنى او شهره اعلان اله يئب بئر چوخ آدمى شاگئرد اله يئندن سورا، لئستريه، ائقونئيه و انطاكئيه يه قاييتديلار.^{۲۲} اولار شاگئردلرئن جانلارئين قوؤتلندئرئب اولارى تشوئق اله يئردئلر كى،

۱۵ پیغمبرلرئن سۆزلىرى بونی تصدئق الهیئر،
نجه کی، یازیلیب:

۱۶ «بوندان سورا، دؤنهجه یم
و داوودون ییخیلمیش چادیرینی تزهدن
قوراجاغام؛

وئرانلرئنی تزهدن بئنا الثیهجه یم
و اوئی گئنه تعمئر الثیهجه یم
۱۷ اله کی قالان ائنسانلار ربی

آختارسینلار،

حتا بوتون او قیرییهودئلر ده کی، منئم
آدیم اولارین اوستوندهدئر.

بولاری رب دیئر،

۱۸ او کی، بو شیلری ازلدن بئلدئرئر.

۱۹ «بونا گؤره، من بله مصلحت گؤرؤرم
کی، تارپیا دؤئن قیرییهودئلره زحمت
ورمه یک. ۲۰ اما اولارا یازاق کی، اؤزلرئنی
بوتلره تقدئم اولونان نجئس اولموش شیلردن،
عئقتسئلئکدن، بوغولموش حیوانلارین
آئتئندن و قاندان اوزاق ساخلاسینلار.
۲۱ چونکی قدئم نسللردن بری موسا پیغمبرئن
هر شهرده آداملاری وار کی، اونون باره سئنده
وعظ الهیئرلر و هر موقدس شنبه گونی اونون
یازیلاری عئبادتگاهلاردا اوخونور.»

شورائین نامه سی قیرییهودئلره

۲۲ او زامان حوارئلره، آغساقاللارا و بوتون
کئلتسیایا یاخشی بو گؤرونندی کی، اؤز
آرالاریندان آداملار سچئب، اولاری پولوس
و بارنابا ائنن انطاکیهیه گؤندرسئلر. اولار
بارساباس چاغیریلان یهودا و سئلاسی کی،
قارداشلار آراسیندا رهبرلئک الهیئرئلر،
سچدئلر. ۲۳ و اولارین آلی ائنن بو نامه نی
گؤندردئلر:

ائئن اله دیئی بوتون شیلری خبر وردئلر. ۵ اما
فرئسی فئرقه سئندن اولان بعضی ائمانلار
قالخیب ددئلر: «بو اولارا لازیمدیر کی، ختنه
اولسونلار و تاپشیرلسینلار کی، موسانین
شرئعتئنی رعایت اله سئلر.»

۶ حوارئلر و آغساقاللار بئر یره ییغیلدیلار
کی، بو مسلهیه یتئشسئلر. ۷ و چوخ بحث
الهیندن سورا، پطروس آیاغا قالخیب اولارا
ددی: «قارداشلار! سئز بئلئرسئز کی، اولکی
گونلردن، تاری منی سجدی کی، قیرییهودئلر
ائنجئلئن خوش خبرئنی منئم آغزیمدان
اشئدئب ائمان گئتئرسئلر. ۸ و اورکلری بئلن
تاری، بئزه وردئی کئمی، اولارا دا موقدس
روحونی ورمک ائنن گؤرستدی کی، اولاری
قبول الهیئب. ۹ تاری بئز ائنن اولارین
آراسیندا هج بئر فرق قویمادی، بلکی اولارین
اورکلرئنی ده ائمان واسئطه سی ائنن تمئلرله دی.
۱۰ ائندی نئیه تارینی ائمتاحانا چکئب، او
یوغی شاگئردلرئن بوینونا قویورسوز کی،
نه آتالاریمیز، نه ده اؤزوموز اوئی داشییا
بئلئردئک؟! ۱۱ اما بئز ده اولار کئمی بونا
ائنائیریک کی، رب عئسانین فیضی ائنن نئجات
تاپیریک.»

۱۲ بوتون جاماعات ساکت اولدولار
و بارنابا و پولوسا قولاق آسدیلار. اولار
نقل الهیئرئلر کی، تاری اولارین واسئطه سی
ائئن قیرییهودئلر آراسیندا نه علامتler و
عجایئبلر الهیئب. ۱۳ اولار دانیشماقدان
دایاناندان سورا، یعقوب جاواب ورئب ددی:
«قارداشلار! منه قولاق آسین. ۱۴ شمعون
نقل الهدی کی، نجه تاری اولده قیرییهودئلره
مرحمت گؤرستدی کی، اولارین آراسیندان
اؤز آدی اوچون بئر خالق تشکئل ورسئن.

بونى اوخوياندان سورا، اوندان اولان تشوئقدن سوئندئلر. ^{۳۲} يهودا و سئلاس اؤزلى ده پيغمبر اولدوقلايندان، چوخ سؤزلر ائتن قارداشلارى تشوئق الهئب قوئتلندئردئلر. ^{۳۳} پس اوردا بئر مودت قالاندان سورا، قارداشلار اولارى سالاماتلىق ائنان، اولارى گؤندئرلرن يانينا قايتارديلار. ^{۳۴} آما پولوس و بارنابا انطاكيه ده قالديلار. ^{۳۵} و آيرى بئر چوخلارى ائتن برابر ربئن كلامىنى تعلئم وئب اعلان اله يئرئدلر.

پولوس و بارنابا آراسيندا اولان بحث

^{۳۶} بئر نچه گوندن سورا، پولوس بارنابايا ددى: «گل دؤنوب، ربئن كلامىنى اعلان اله دئئيئمئز هر شهرده قارداشلارين گؤروشويونه گدك و گؤرك نجه دئرلر.» ^{۳۷} بارنابا چوخ ائسته يئردى كى، يوحنا چاغيريلان مرقوسى دا اؤزلى ائتن آپارسينلار. ^{۳۸} آما پولوس مصلحت گؤرموردى كى، پامفئليئده اولاردان آيريلان و اولار ائنان ائشه گتمهين بئر آدمى اؤزلى ائتن آپارسينلار. ^{۳۹} و آرالاريندا اله ائتى بئر بحث دوشدى كى، بئرئئرلرئندن آيريلديلار و بارنابا مرقوسى اؤزى ائتن گؤتوروب گمى ائتن قئبرئسه گتدى؛ ^{۴۰} آما پولوس سئلاسى سجدى و قارداشلار طرفئندن ربئن فيضئنه تاپشيريليپ يولا دوشدى. ^{۴۱} او سورئيه و قئلقئيه ائچئندن سفر الهئب، كئئلسالارى قوئتلندئرئردى.

تئموتاعوسون اولارا قوشولماسى

۱۶ پولوس دربه و لئستره شهرلرئنه گلدى. اوردا تئموتاعوس آديندا بئر شاگئرد وار ائدى كى ائمانلى بئر يهودى

«حوارثلر و قارداشلار اولان آغساقالاردان،

انطاكيه، سورئيه و قئلقئيه ده اولان قبرى يهودى قارداشلار، سالام.

^{۲۴} ائشمئشئك كى، بئرئم آراميزدان بعضئر چيخيب اؤز سؤزلى ائتن سئزى پريشان الهئب، جانلاريزى دا انضطراب ساليبلار. حال بو كى، بئر اولارا بله بئر شى تعلئم ورمه مئشئك. ^{۲۵} اونا گؤره بئر بئر فئكئر ائتن بله مصلحت گؤردوك كى، آدمالار سچئب، سودئيئمئز پولوس و بارنابا ائتن برابر سئزن يانيزا گؤندرك ^{۲۶} كى، اؤز جانلاريني ربئمئز عئسا مسئحن آدى يولوندا قويوبلار. ^{۲۷} بله ده، بئر يهودا و سئلاسى گؤندردئك كى، اولار اؤزلى همى بو شيلرى شفاهى سئر بيان الله جئكر. ^{۲۸} چونكى تارينين موقدس روحونا و بئر ياخشى او گؤروندى كى، واجئب اولان بو قايدالاردان باشقا، سئزن اوستوزه آرتيق يوك قويمايلاق. ^{۲۹} بو كى، اؤزوزى بوتلره تقدئم اولونموشلاردان، قاندان، بوغولموش حيوانلارين ائئندن و عئقتسئزئلكدن اوزاق ساخلاياسيز. اگر بو زادلاردان اؤزوزى اوزاق ساخلاياسيز، ياخشى اله يئرئز. سالامات اولون.»

^{۳۰} بله ده اولار يولا سالياندان سورا، انطاكيه شهرئنه گئندئر و جاماعاى بئر يره ييغيب نامهنى تقدئم اله دئرلر. ^{۳۱} و اولار

مقدونئىيە منطقەسىنى باش شەرلرئندن بئرى
ائدى و روملار اوردا ياشايدىلار. بو شەرده
بئر نچه گون قالدئق.

۱۳ موقدس شنبه گونى شەردن چىخىپ
بئر چاي قىراغينا گلدئك و گومان الهىئردئك
كى، اوردا عئبادت اوچون بئر ير اولاجاق.
اوتوروب اورايا يىغىلان آروادلار ائنان
دانىشماغا باشلادئق. ۱۴ تئياترا شەرئندن
لئدئيه آديندا ارغوان قوماش ساتان بئر آرواد
بئزه قولاق آسپردى. لئدئيه تارىنى پرستش
الهين بئرى ائدى. رب اونون اورهيئنى آچدى
كى، پولوسون دانىشديقلارنى قبول الهسئ.
۱۵ لئدئيه عايئلهسى ائتن برابر تعمند آلاندا
سورا بئزه يالوارىب ددى: «اگر منى ربه ائمانلى
سايىبسىز، اوئمە گلئ و اوردا قالين.» و بئزه
چوخ ائصرار الهدى.

پولوس ائنان سئلاس زئنداندا

۱۶ بئر واخت بئر دوعا اولونان يره گئدندە،
ائچئندە فالچىلىق روحى اولان بئر كئز بئزه
راست گلدى كى، فالچىلىق الهمك ائتن
آغالارينا چوخ قازانچ گئئردى. ۱۷ قىز، پولوس
و بئزئم داليمىزا دوشدى و قىشقىرىب دئردى:
«بو آدمالار تاعالا تارىنىن قوللارى دىرلار كى،
سئزه نئجات يولونى اعلان الهئرلر.» ۱۸ او بئر
چوخ گونلر بونى گئنه الهدى. آخىردا پولوس
چوخ ناراحات اولدى و دؤنوب او روفا ددى:
«عئسا مستحئن آديندا سنە امر الهئرم كى،
اوندان اشئيه چىخاسان!» و روح او آندا اشئيه
چىخدى.

۱۹ آما كئزئن آغالارى، قازانچ اومئدئئن
كسئلدئىنى گؤزئندە، پولوس و سئلاسى
توتوب، ميدانا، حاكئملرن يانينا چكئب
آپاردىلار. ۲۰ اولارى باش حاكئملرن

آروادين اوغلى ائدى، آما آتاسى يونانى ائدى.
۲ لئستره و ائقونئيهده اولان قارداشلار اونون
حاقئندا ياخشى سؤزلر دئردئلر. ۳ پولوس كى
ائستەئردى بو كئشى اونونان گئسئ، او
يرلردە ياشايان يهودئلرن خاطرئنه اونى ختنە
الهدى؛ چونكى آتاسىنىن يونانى اولدوغونى
هامى بئلئردى. ۴ اولار شەردن شەره گئدندە،
او قانونلارى كى، اورشلئمدە حوارئلر و
آغساقاللار قوموشدولار، ائمانلىلار
تاپشردىلار كى اولارى رعايت الهسئلر. ۵ بلە
دە كئلسالار ائماندا قووت تاپىب، گون
بەگون سايبدا چوخاليردىلار.

پولوسون رۇياسى

۶ موقدس روح اولارا ائجازە ورمەدى كى،
آسئيا ايلتئندە كلامى دانىشسىنلار، اونا گؤره
دە فئرئجئيه و قالاتئيا منطقەلرئندن كچدئلر.
۷ مئسپا منطقەسئنه چاتاندا، بئئئئئيا وئلايتئنه
گئمەيە آلئشدئلر، آما عئسانين روحى اولارا
ائجازە ورمەدى. ۸ مئسپادان كچئب تروآسا
گئندئلر. ۹ گجە پولوس بئر رۇيا گؤردى؛
مقدونئىيەلى بئر آدم اونون قاباغيندا دورى
و اونا يالوارىب دئردى: «مقدونئىيە گل و
بئزه كؤمك اله!» ۱۰ پولوسون بو رۇياسيندان
سورا، فوزن اللشدئك كى، مقدونئىيە گدك،
چونكى بلە حساب الهدئك كى، رب بئزى
ائجئلئن خوش خبئرئى اولارا دا موژدە ورمك
اوچون چاغىرىب.

لئدئيه ائمان گئئرئر

۱۱ دهنز يولى ائتن تروآس شەرئندن
چىخىپ، دوز ساموتراكئيا جزئرەسئنه و
صاباحيسى دا نئياپولئس شەرئنه يئئشدئك.
۱۲ اوردان دا فئلئپئيه شەرئنه گئدئك كى،

۳۲ و رېئى سۆزۈنى اونا و ائىندە كئىلرئىن هاميسينا دانىشديلار. ۳۳ زئىندانان، گجەنئىن همىن ساعاينىدا اولارى گۆتورۇب يارالارېنى يودى و بوتون ائىندە كئىلر ائىن بىر بىر فورن تعمئىد آلدى. ۳۴ و اولارى اؤز ائىندە گئىرئىب سوفرە سالىدى و تارىيا ائمان گئىرئىيئىندىن، بوتون ائىندە اھلى ائىن شادلىق. ۳۵ سحر آچىلاندا، باش حاكتىملر موحافىظلرئى گۆندىرئىلر كى، دىئىلر: «ا و آداملار ائىندە آزاد الە.» ۳۶ زئىندانان بو سۆزلىرى پولوسا خبر ورتىب ددى: «باش حاكتىملر آدام گۆندىرئىلر كى، سۆزى آزاد الە سئىلر. بونا گۆرە، ائىندى چىخىن و سالامات گئىن.»

۳۷ آما پولوس اولارا ددى: «روم تىبە لى اولدوغومۇز خالدا، بۆزى موحاكتىمە الەمەدن بوتون خالقىن قاباغىندا دۆيۈب زئىندانان آتېيلار؛ ائىندى دە بۆزى گئىرئىجە بوراخماق ائىستەيئىلر؟! يوخ، اولمازا! قولى اؤزلىرى گئىب بۆزى ائىشئە چىخارتسىنلار.»

۳۸ موحافىظلر بو سۆزلىرى باش حاكتىملرە خبر ورتىلر. اولار پولوس و سئىلاسىن روم تىبە لى اولدوغونى ائىشئىندە قورخىدلار. ۳۹ پس گئىب اولارا يالواردىلار و ائىشئە چىخاردانان سورا، اولارا ائىلتىماس الەدىلر كى، شەرى ترك الە سئىلر. ۴۰ اولار دا زئىندانان چىخىب، لئىدئىيەنئىن ائىندە گئىدىلر و قارداشلار گۆرۈب اولارى تشوئىق الەدىلر. اوندان سورا يولا دوشدىلر.

پولوس و سئىلاس تسالونىكەدە

۱۷ پولوس و سئىلاس آمفىپولس و آپولونىئا شەرىلرئىندىن كچئىب تسالونىك شەرىئە گئىدىلر كى، اوردا يهودى بىر عئىبادتگاھ وار ائىدى. ۲ پولوس نچە كى،

يانىنا آپارانان سورا، ددىلر: «بو آداملار يهودى دئىلر و شەرىئە ائىغئىشاش سالىلار. ۲۱ و بۆز روملارالە رىسملرى اعلان الەيئىلر كى، اولارى نە قبول الەمك، نە دە عمل الەمك بۆزە جائىزدىر.»

۲۲ خالق دا اولارىن ضئىئە قالىدى و باش حاكتىملر امر الەدىلر كى، اولارىن پالتارلارېنى آيئىلرئىندىن يىرتىب، ال آغاجى ائىن دۆيۈسولر. ۲۳ پولوس و سئىلاس چوخ ضرىبە وورانان سورا، زئىندانان آتېب زئىندانان امر الەدىلر كى، اولارى دئىقت ائىن گودسون. ۲۴ زئىندانان دا، بلە بىر امرى آلدىغىندان، اولارى ائچەرى دە كى زئىندانان آتېب، آيقلارېنى كوندەيە ووردى.

۲۵ آما گجە يارىسپىن ياخىن پولوس و سئىلاس دوعا الەيئىب، تارىيا حمد نغمەلىرى اوخويوردولار. زئىندانلر دە اولارا قولاق آسدىلار. ۲۶ بۆردن الە بۆيۈك بىر زلزە اولدى كى، زئىندانان بونۇورەلى آسدى. او آندا بوتون قاپىلار آچىلدى و هامىيىن زىنجىرلى تۆكۈلدى. ۲۷ زئىندانان اوپانىب، زئىندانان قاپىلارېنى آچىلمىش گۆزئە قىلىنجىنى چكىدى و زئىندانلرى قاچمىش گومان الەيئىب ائىستەدى كى، اؤزۈنى اؤلدۈرسون. ۲۸ آما پولوس اوجا سس ائىن قىشقىرىب ددى: «اؤزۈنە ھىچ بىر زئىيان يئىرمە، چونكى بۆز هامىيىز بوردايىق.» ۲۹ زئىندانان ائىشئىق ائىستەيئىب تله سئىك ائچەرى گئىردى. قورخودان لىزەيە دوشوب، پولوس و سئىلاسىن قاباغىندا يىرە دوشدى. ۳۰ اوندان سورا اولارى ائىشئە چىخاردىب ددى: «آغالار! نئىجات تاپماق اوچون نە الەمەلىم؟»

۳۱ اولار دا ددىلر: «رب عئىسايا ائمان گئىر كى، سن و ائىن اھلى نئىجات تاپارسان.»

ائنان قبول الەيئب هر گون موقدس يازيلارى
آراشديرديدلار كى، بو شيلرن دوغرى
اولدوغونى گۇرسونلر. ۱۲ بلە دە اولاردان بئر
چوخى بئر عئدە مۇعتبر يونانى كئشى و آرواد
ائنان ائمان گئتردئلر.

۱۳ آما تسالونئكدە كى يهودئلر پولوسون
بئرئەدە دە، تارننن كلامىنى اعلان الەدئئىنى
بئلندە، اورايا دا گلدئلر و خالقى تحرك
الەيئب قيزيشديرديدلار. ۱۴ او زامان قارداشلار،
پولوسى فورن يولا سالدیلار كى، دهنزه طرف
گئسن، آما سئلاس و تئمتوعوس اوردا
قالدى. ۱۵ پولوس ائنان بئرئكدە گدنلر، اونى
آتن شئرئنه قدر گئتردئلر و پولوسدان سئلاس
و تئمتوعوس اوچون امر آلاندان سورا كى،
تزلئك ائتن اونون يانينا گئسنلر، اوردان
آيريليدیلار.

پولوس آئندە

۱۶ پولوس آئندە اولارى گۆزلەين واخت، بو
شهرى بوتلر ائتن دولى گۇروب روحونى قم
باسدى. ۱۷ پس، عئبادتگاهدا يهودئلر ائتن،
تاريدان قورخانلار ائنان، هر گون دە بازار
ميدانيندا راستلاشدیغى آداملار ائنان بحث
الەيئردى. ۱۸ اپئكورى و رواقى فئلسوفلاردان
بعضئلرى دە اونونان بحث الەدئلر. بئر
نچهسى ديئردئلر: «بو بوشبوغاز نه دمك
ائستەيئر؟» آيريلارى دا ديئردئلر: «اجنبى
آلاهلارى تبلغ الەين بئر آداما بنزهيئر.»
چونكى پولوس اولارا عئسانى و اؤلولدردن
دئرئلەنى اعلان الەيئردى. ۱۹ اولار اونى
توتدولار و 'آريوپاگوس' ائجلاسينا گئئرب
ددئلر: «اولار بئلک تبلغ الەدئئىن بو تزه
تعلم نه دئر؟» ۲۰ چونكى سنن سؤزلرن بئرئم
قولاقلاريمىز قريبه گلئر. ائندى بو شيلرن

عادتى ائدى، يهودئلرن يانينا گدئب اوچ
موقدس شنبه اولار ائنان موقدس يازيلار
حاقيندا بحث الەيئردى، ۳ و آچيقلايىب
ثابئت الەيئردى كى لازيم ائدى كى مستح
عذاب چكئب اؤلولدردن دئرئلسئن. او ديئردى
كى: «سئزه اعلان الەدئئىم بو عئسا، الە
همن وعدە ورنلن مستحدئر.» ۴ اولاردان
بعضئلرى، هم دە تاريدان قورخان يونانىلرن
بؤيوك بئر قئسمى و بئر عئدە آدى-سانلى
آروادلار، قانع اولوب پولوس و سئلاس
قوشولدولار.

۵ آما يهودئلر پاخيللىق الەيئب بازار
خالقنيدان بعضى ياراماز آداملارى اؤلزلى
ائتن گؤتوردولر و شولوغلوق ساليب، شهرده
ائغتئشاش ياراتدیلار. و ياسونون ائونه
هوجوم الەيئب ائستەدئلر كى، پولوس و
سئلاسى خالقين حوزورونا چيخارتسينلار.
۶ آما اولارى تاپمايان زامان، ياسون و بعضى
قارداشلارى شئرئن ريئسلرى يانينا سورويوب
قيشقيريدیلار: «دونيانى آلت-اوست الەين
بو آداملار بورايا دا گئئبلر، ۷ و ياسون
اولارى ائونه قوناق آپاريب. بولارين هاميسى
ائمراطورون فرمانلارينا ضئد دوروب ديئرلر
كى، عئسا آديندا آيرى بئر پادشاه وار.»
۸ خالق و شئرئن ريئسلرى بولارى ائشئندە
قيزيشديلار ۹ و ياسون و او بئرئلردن ضمانت
آلاندان سورا، اولارى بوراخديلار.

بئرئە شهرئندە

۱۰ قارداشلار فورن گجه ائتن پولوس و
سئلاسى بئرئە شهرئنه گؤندردئلر. اورايا
چاتديقلارى زامان، يهودئلرن عئبادتگاهلارينا
گئندئلر. ۱۱ بولار تسالونئكدە اولانلاردان داها
نچئب ائندئلر، چونكى كلامى بؤيوك شؤق

الەيئر كى، تۆۋەنە الەسئىلر. ۳۱ چۈنكى بئر گون تەيىن الەيىب كى، او گۈندە سچدىي آدامىن واسئطەسى ائىن دونيانى صالحلىككە موحاكىمە الئىهچك و اوڭى اۆلۈردن دئرتلىدىي ائىن، بوتون ائىسانلار بو ائشى ئابئت الەدى.»

۳۲ اۆلۈرئىن دئرتلمەسى بارەسئىندە ائىشئىندە، بعضئىلى مسخرە الەيىب گۈلدۈر، آما قالانلار دئىلر: «بو بارەدە گئىنە سەنە قولاق آسارىق.» ۳۳ بلە دە پولوس اولارن آراسىندان گئىدى. ۳۴ آما بعضى آداملار اونا قوشولوب ائمان گئىدئىلر؛ بولارن آراسىندا آريوپاگوسلى دئوئىسئوس و دامارئىس آدىندا بئر آرواد و اولار ائىنن برابر آيرى آداملار دا وار ائدى.

پولوس قورئىتتە

۱۸ بو شىلردن سورا، پولوس آتىنى ترك الەيىب قورئىت شەرىئە گئىدى. ۲ اوردا پونطوس اھلى ائىلا آدىندا يھۇدى بئر آداما راست گئىدى كى، آروادى پرىسكئىلا ائىن برابر ائىتالىدان تەزە گئىمئىدئىلر؛ چۈنكى كلودئىوس بوتون يھۇدىلەر امر الەمئىشى كى، رومدان چىخسىنلار. پولوس اولارن يانىنا گئىدى ۳ و ھەمن صنت صاحئىي اولدوغونا گۆرە، اولار ائىنن قالدى و ائىشلەدى. اولارن صنتى چادىرچىلىق ائىدى. ۴ او ھەر شەنبە گۈنى عئبادتگاھدا بىئت الەيىب، يھۇدىلرى و يونانىلرى قانع الەمەيە اللشئردى.

۵ آما سئلاس و ئىموتاعوس مقدونئىيە منطقەسئىندىن گئىندىن سورا، پولوس اۆزۈنى تامامىن كلاما وقف الەيىب، يھۇدىلەر عئىسانىن ھەمن وعدە ورتلن مستىح اولدوغونى شھادت ورتئردى. ۶ او زامان كى، اولار موقاوئىم گۆرسەدئىب كوفر دئىلر، پولوس پالتارىنى

نە اولدوغونى بئىلمەك ائىستەيئىرئىك.» ۲۱ بوتون آيتىلىر و اوردا ياشايان اجنىلر واختلارىنى انجاق بونون ائىنن كچئىدئىلر كى، يا تەزە بئر شى دئىلر و يا تەزە بئر شى ائىستىئىلر.

۲۲ پولوس آريوپاگوسون اورتاسىندا دوروب ددى: «آتن كئىشلىرى! مەن سئزى ھەر جەھەدن دئىدار گۆرۈرۈم. ۲۳ چۈنكى شەھەرن كچئىدە، سئزئىن نەلرى پرىستىش الەدئىكئىزى آراشئىدئىم و بئر قوربانگاھا دا راست گئىم كى، اوستۈندە بلە يازىلمىشىدى: "نامعلوم بئر تارىيا." مەن سئزە، بئىلمەدن پرىستىش الەدئىزى اعلان الەيئىم.

۲۴ او تارىيى كى، دونيانى و ائچئىندە اولان بوتون شىلرى يارادىب و گۆيۈن و يئىن رېي اولدوغوندىن آل ائىن تئىكئىلمئىش مەبەلدە ساكئىن اولماز. ۲۵ ائىسان آللىرى ائىن دە اونا خئىدەمت اولونا بئىلمەز، گرچى اونون ھىچ شىيە احتىياجى يوخدور، چۈنكى ھامىيا حىياتى، نفسى و بوتون شىلرى ورن او، اۆزۈدور. ۲۶ او، بوتون مئىلئىلرئىن ائىسانلارنى، بئر نەردن ياراتدى كى، بوتون ير اوزۈندە ياشاسىنلار و قاباقدان اولارن واختلارىنى و ياشادىقلارى يرلئىن سرحدلئى تەيىن الەدى كى، ۲۷ تارىيى آختارسىنلار و بلكە دە گزئىب اوڭى تاپسىنلار، گرچى او، ھىچ بئرئىمئىزدن اوزاق دئىل. ۲۸ چۈنكى دئىرئىلئىمئىز، ھىركئىمئىز و وارلىغىمىز اوندادىر، نچە كى، شاعئرلرئىزدن بعضئىلى دە دئىبلر: "بئر دە اونون نسلئىدئىكئىك."

۲۹ «بلە دە، تارىيىن نسللى اولدوغوموزا گۆرە، گرەك بلە دوشۈنمەيەك كى، ائىلاھى وارلىق، ائىسانىن صنت و تىخۈلى ائىن شكىل تاپان قىزىلا، گوموشە، يا دا داشا بئىزەيئر. ۳۰ دىمەلى، تارى جھالت زامانلارنىا گۆز يۈمۈب، ائىدى ھەر يىدە ائىسانلار اعلان

قاباغيندا دۇيمە يە باشلادىلار. قالئو بولارن
هچ بئرسئنن قيدئندە ديدلى.

پولوس انطاكنيە يە قايدىر

۱۸ پولوس بئر چوخ گونلر اوردا قالاندان
سورا، قارداشلاردان آيريلدى و گمى ائن
سورئيە يە گتدى. پئرسكئلا و اكئلا دا اونونان
ائئلر. نذرى اولدوغى اوچون، پولوس
كنخريەدە باشينن توكلرئى قيرخديرميشدى.
۱۹ افسوسا چاتديقلارى زامان، پولوس
ولارى اوردا بوراخدى و اوزى عبادتگاھا
گئرب يهودلر ائن بحث الەدى. ۲۰ و
ولار پولوسدان بئر آز داھا چوخ قالماسينى
ائستەيندە او راضى اولمادى ۲۱ اما ولار ائنان
ونداعلاشاندا ددى: «اگر تارى ائستەسە،
گئنه سئزن يانزا گلەرم.» سورا گمى ائن
افسوسدان يولا دوشدى. ۲۲ قيصرئە يە
يتئشندە گدئب كئلسا ائن سالاملاشدى
و سورا انطاكنيە شەرئنه اندى. ۲۳ اوردا بئر
مودت قالاندان سورا، پولوس يولا چيخدى
و ترتب ائن قالاتئا و فئرئجئە دئياريندان
كچئب شاگئردلرئن هاميسينى قووتلندئرئدى.
۲۴ بو زامان آپولوس آديندا بئر يهودى كى،
اصلى ائسكندرئەلى ائدى افسوسا گلدى.
آپولوس دانيشماقدا ماھئر ائدى و موقدس
يازىلارى چوخ ياخشى بئلردى. ۲۵ بو آدام رئن
يولوندا تئلئم آلماشدى و روحدا قاينايردى
و عئسا حاقيندا صئح دانيشيب تئلئم
ورئردى، گرچى فقط يحيانن تعمئدئندن خبرى
وار ائدى. ۲۶ او عبادتگاھا جورعت ائن
دانيشماغا باشلادى. اما او زامان كى، اكئلا و
پئرسكئلا بونى ائشئندلر، اونى يانلارينا آليب
رئن يولونى اونا لاپ دقتق اويرئدلر.

سئلئب اولارا ددى: «قانز اوز بونوزا
اولسون! من اوندان تمئزم! بوندان بلە
قيرى يهودلرئن يانينا گدەرم.»

۷ پولوس اوردان چيخيب تارىنى پرستئش
الەين تئئتئوس يوستوس آديندا بئر آدمين
اوتئە گتدى. اونون اوى عبادتگاھين بئيرونده
ائدى. ۸ عبادتگاھين ريئسى، كرئسپوس بوتون
او اھلى ائن رئە ائمان گئئردلر و قورئنتلى لردن
بئر چوخى، بونى ائشئدن واخت، ائمان گئئرب
تعمئد آليردىلار.

۹ بئر گجە رب بئر رؤيا واسئطەسى ائن
بولوسا ددى: «آرتيق قورخما! آناق دانئش
و ساكئت قالما. ۱۰ چونكى من سن ائنه نم و
سنە هچ كس توخونمايلاق، اونا گؤره كى، بو
شەردە چوخلى آدمالريم وار.» ۱۱ پولوس دا
بئر ائل آلتى آى اوردا ساكئن اولوب، تارينن
كلامينى اولارين آراسيندا تئلئم وردى.

۱۲ اما قالئو آخايئە منطقەسئن والئسى
اولاندا، يهودلر آلئر اولوب، پولوسون
ضئدئنه قالدىلار و اونى محكمە تئئتئئن
قاباغينا چكئب، ۱۳ دئئلر: «بو كئشى
آداملارى قانع الەيئر كى، شرئعت ددئى
طئرقتن ضئدئنه تارىنى پرستئش الەسئلر.»

۱۴ پولوس آغزىنى آچماق ائستەيندە،
قالئو يهودلرە ددى: «اى يهودلر، اگر بئر
حاقسىزلىق و يا آغير بئر جئنات مسلەسى
اولسايدى، منە منطقى اولاردى كى، سئزن
شئكايتئزە قولاق آسام. ۱۵ اما اگر سؤزلر،
آدلار و اوز شرئعتئز بارەدەدئر، اوزوز اولارى
حل الەيئن. من بلە شيلرە حؤكم الەمك
ائستەمئرم.» ۱۶ و اولارى محكمەدن ائشئە
سالىدى. ۱۷ اولارين هاميسى عبادتگاھين
ريئسى سوستيسى توتدولار و محكمەنن

اولوب، ائمان گىترمه دئلىر و جاماعاتىن
حضوروندا طرئقتى پئسلەدئلىر، پولوس
دا اولارى ترك الهدى و شاگىردلى آيىرىپ
تئرانوس مەكتىبىندە ھەر گون بحث الهىردى.
۱۰ ئاكي ائل بلە كىچدى و آسئيا منطقەسىدە
ياشاينلارلار ھامىسى، ھەم يھودى، ھەم دە
يونانى، رېئىن كلامىنى اشئىدئلىر.

۱۱ تارى پولوسون آللىرى ائىن عجابىب
مۆجوزەلەر يارادىردى. ۱۲ اله كى، حئتا
اونون بدنئىن دىستماللار و يا پل باغىلار
گۆتورولوب، ناخوشلارلار اوستونە
قوبولوردى و ناخوشلوق اولاردان گىدئردى،
خېئىت روحلار دا چىخىردى.

۱۳ آما بعضى يھودى جئىن توتانلار دا
وار ائىدى كى، اورا-بوراي گىدئىب اللشئىدئلىر
كى، خېئىت روحلار اسئر اولان آداملارلار
اوستونە رب عئسانىن آدىنى اوخوسونلار.
اولار دىئىدئلىر: «پولوسون اعلان الهدىي
عئسانىن آدى ائىن سئزە امر الهىئىرك.
۱۴ بونى الهىنلر اسكئوا آدىندا بئر يھودى
باش كاھىنئىن يئى اوغوللارلار ائىدئلىر. ۱۵ آما
خېئىت روح اولار جاواب وئىب ددى: «عئسانى
تاني پىرام، پولوس حاقيندا دا بئلىرم. آما سئز
كئمسئز؟» ۱۶ و ائچئىندە خېئىت روح اولان
آدام، اولارلار اوستونە يوگوردى و اولارلار
ھامىسىنى توتوب باسدى، إله كى، اولار لوت
و يارالى او اودن قاچىدىلار.

۱۷ بو حادئىئە افسوس شھرىندە ياشايان
بوتون يھودىلەر و يونانلەر معلوم اولدى.
اولارلار ھامىسىنى قورخى بورودى و رب
عئسانىن آدىنا حورمت الهىدئلىر. ۱۸ ائمان
گىتئىلردن بئر چوخى دا گىتئىلر و اؤز
عمللرئىنە اعتراف الهىدئلىر. ۱۹ جادوگرلئىك
الهىلردن بئر چوخى كئىتابلارلارنى بئر ىردە

۲۷ آپولوس اخايئە منطقەسىدە گىتمەك
فئىكرئىندە اولدوغى زامان، قارداشلار اونى
تئشوتق الهىئىب، اورداكى شاگىردلەر نامە
يازىدىلار كى، اونى قبول الهىئىلر. اورا
چاتدىغى زامان، فىض ائىن ائمان گىتئىلرە چوخ
كۆمەك الهىدى. ۲۸ چونكى وار-گوچى ائىن
يھودىلرلر عوموم خالق قاباغىندا رد الهىئىب،
موقدئس يازىلار ائىن ئابئىت الهىدئدى كى،
عئسا، اله او وعدە وئىلن مسئىحدئىر.

پولوس افسوسدا

۱۹ آپولوس قورئىت شھرىندە اولاندا،
پولوس يوخارى اۆلكەلر كىچئىب
افسوسا گىلدى و بئر نچە شاگىرد تاپدى. ۲ و
اولارا ددى: «آيا ائمان گىتئىدئىز زامان تارىنىن
موقدئس روحونى آلدىز؟»
اولار اونا دئىلر: «خىر، موقدئس روحون
اولدوغونى بلە اشئىتمە مئشئىك!»
۳ پولوس ددى: «بئس نە اساس اوستونە
تعمىد قوسلى اولوندوز؟»
دئىلر: «يحيانىن تعمىدئىنە.»

۴ پولوس ددى: «يحييا تۆوبە تعمىدى ائىن
تعمىد وئىب خالقا دىئىردى كى، اؤزوندىن
سورا گىلنە ائمان گىتئىسئىلر، يعنى عئسايا.»
۵ بونى اشئىدن واخت، اولار رب عئسانىن
آدىندا تعمىد آلدىلار. ۶ پولوس آللرئى اولارلار
اوستونە قوباندا، تارىنىن موقدئس روحى اولارلار
اوستونە نازئىل اولدى و اولار قىرب دئىلر
ائىن دانىشماغا و نېئىلك الهەمەيە باشلادىلار.
۷ اولار تخمئىن اون ائىكى كئشى ائىدئلىر.

۸ پولوس عئبادتگاھا گىتئىب، اوچ آى
جسارت ائىن دانىشىردى و تارىنىن پادشاھلىغى
حاقيندا بحث الهىئىب، اولارى قانع الهىدئدى.
۹ آما او زامان كى، بعضىلر داش اوركىلى

ائغتئشاش ائنان دولدى و بئرلئكده تاماشا ميدانينا طرف قاچيب، پولوس ائنان مقدونئيه دن سفره چيخان يولداشلارى غايوس و ارئسترخوسى ياخالاديلار. ۳۰ پولوس خالقين ائچئنه گئرمك ائسته ينده، شاگئردلر اوئى قويماديلار. ۳۱ آسئيا منطقه سئئن رئسلرئندن بعضئلى ده اونون دوستلارى اولدوغونان، اونا خبر گؤندرب يالوارديلار كى، تاماشا ميدانينا آياق قويماسين.

۳۲ بو آرادا هامى باغيردى و هره بئر شى دئردى؛ چونكى جاماعاتى ائغتئشاش بوروموشدى و اكثرئيتى بئلمئردى كى، نه دن اوئى ييغيليلار. ۳۳ يهودلر ائسكندرى قاباقدا سوردوكلى اوچون، جاماعات ائچئندن بعضئلى حادثه نى ائسكندره باغلاديلار. ائسكندر آلى ائنان ائشاره اله يئب، ائسته يئردى كى، جاماعاتا دئفاعئيه نوطقى اله سئ. ۳۴ آما اونون يهودى اولدوغونى بئلئنده، هامى بئر سئس ائنان ائكى ساعاتا ياخين باغيردیلار: «بؤيوكدور افسوسلولارين آرتئمئسى!»

۳۵ آما شئرئن كاتئبى خالقى ساكئت اله يئب ددى: «افسوسلولار! كئم بئلمئر كى، افسوسلولارين شبرى عظمتلى ائلاهه آرتئمئسن و گؤيدن دوشموش موقئس داشين موحافئظى دئر؟» ۳۶ ائندى كى، بولارى هچ كس ائكار الئيه بئلمز، سئز گرگ ساكئت اولوب تله سئك بئر ائش گؤرمه يه سئز. ۳۷ چونكى سئز بو آدمالارى بورايا گئربئسئز كى، نه معبدى قارت اله يئبلر، نه ده ائلاهه مئزه كوفر دئبلر. ۳۸ بله ده، اگر دئمئترئوس و اونونان اولان صئتكارلارين بئر كسدن شئكايتى وار، محكمه لر آچيق و حاكئملر ده اوردا ديرلار. قوى بئرئرنئندن شئكايت اله سئنلر.

گئرب، هامينين گؤزى قاباغيندا يانديرديلار. كئتبلارين دئربئى حسابلايب گؤردولر كى، اولارين دئرى آلى مئن دئرهم اولور. ۲۰ بله ده رئئن كلامى قودرت ائنان يايلىب، قوؤنله نئردى. ۲۱ بو شيلر باش ورنن سورا، پولوس موقئس روحدا قرار وردى كى، مقدونئيه و آخائنه منطقه لرئندن كچئب، اورشلئم شهرئنه گئسن. پولس دئردى: «اورايا گئندئيمدن سورا، رومى دا گرگ گؤزم.» ۲۲ و اونا خئدمت اله يئلردن ائكئسئنى يعنى تئموتاعوس و اراستوسى مقدونئيه يه گؤندرب، اوئى بئر مودت آسئيا منطقه سئنده قالدى.

افسوسداكى ائغتئشاش

۲۳ او واختلاردا طرئقت اوزونن بؤيوك بئر ائغتئشاش باش وردى. ۲۴ چونكى دئمئترئوس آديندا بئر زرگر كى، آرتئمئس معبدئئن گوموش بوتلرئنى دوزلئردى و صئتكارلارا چوخ ائش گئربئردى؛ ۲۵ بولارى و آيرى بله صئتكارلارى ييغيب ددى: «جنابلار، بئلسئز كى، رئفاهيميز بو صئنه باغلى دير. ۲۶ آما گؤروب اشئدئرسئز كى، بو پولوس، نه ائنىكى افسوسدا، حتا تقررئن بوتون آسئيا منطقه سئنده، بئر چوخ آدمى قانع اله يئب و يولدان چيخارديب. او دئر انسان آلى ائنان دوزلن تاريلار، اصلا تارى دئللر. ۲۷ و بو خطر آنجاق صئنتئمئزن اعتئباردان دوشمه سئنده دئيل، بلكى بوندادير كى، بؤيوك ائلاهه آرتئمئسن معبدى اهمئيتدن دوشسون و بو ائلاهه نئن عظمتى كى، اوئى بوتون آسئيا منطقه سى و دونيا پرستئش اله يئر، يوخا چيخسين.»

۲۸ اولار، بونى اشئدن زامان، چوخ قضبلندلر و قيشقيريب ددئلر: «بؤيوكدور افسوسلولارين آرتئمئسى!» ۲۹ و شهر

پولوس صاباجى گون يولا دوشمىك نئيتىندە اولدوغوندىن، اولارا صۇحبىت الەمەيە باشلادى و گجە يارسىنا قدر سۇزوني اوزاتدى. ^۸ يىغىلدىغىمىز بالاخانادا چوخلى چىراق يانيردى. ^۹ الە او حالدا كى پولوس حله دانىشپىردى، اوتئوخوس آدېندا بئر جاوان پنجرە قىراغىندا اوتورموشدى، اونی آغىر يوخى باسدى و بئردن اوچونچى مرتبەدن آشاغى يىخىلدى و اونی يردن اۇلى گۇتوردولر. ^{۱۰} آما پولوس آشاغى انئب، اونون اوستونە دوشدى و اونی قوجاقلایىب ددى: «ناراحت اولمايىن، چونكى اونون جانى ائچىندەدەر.» ^{۱۱} پولوس گئنه يوخارى چىخدى و چۆرك بۆلۈب يئىندن سورا، سحرە قدر اولار ائنان صۇحبىت الەدى و سورا يولا دوشدى. ^{۱۲} اولار جاوان اوغلانى دئرى آپاردىلار و حدسئز تسلى تاپدىلار.

إفسوس آغساقاللارى ائنن وئداعلاماق

^{۱۳} آما بئر قاباقچا گمئە گدئب آسوس شەرئنه طرف يولا دوشدوك كى، پولوسى اوردان گۇتۆرك. چونكى بلە قرار ورمئشدى كى، اۇزى پئيدا گتسئن. ^{۱۴} پولوس آسوسدا بئزە قوشولاندىن سورا، اونی گمئە گۇتوروب، مئئلەنە شەرئنه گتدئك. ^{۱۵} اوردان گمى ائنن يولا دوشوب صاباحىسى خئوس جزئرە سئئنن موقابئلئنه يتئشئدئك. بئر گون سورا ساموسدان كچئب صاباحىسى دا مئئلئوس شەرئنه يتئشئدئك. ^{۱۶} پولوس تصمئ توتوموشدى كى، گمى ائنن إفسوسون يانېندان كچسئن. چونكى ائستەمئردى كى، آسئيا منطقه سئندە واخىئنى تلف الەسئن. پولوس ئلەسئردى كى، اگر مومكون اولسا، پنطئكاست گونوندىن اورشلئمدە اولسون.

^{۳۹} آما اگر آيرى بئر شى دالىسىجاسىز، بو، قانونى مجلسدە حلّ اولونار. ^{۴۰} چونكى بو گونكى حادثئە اوزوندن بو خطردهئك كى، ائغئشاشىن سببى اولمادىغى اوچون، قئيام ائئئهامى بئزە باغلانسىن. اگر بلە اولسا، بو يىغىناقدان اۇترى جاواب ورمەيە قادئر اولماياجاغىق.» ^{۴۱} كاتئب بونى دىئب، مجلسى داغىتدى.

پولوس مقدونئىيە و يوناندا

۲. لولە ساكئت اولاندان سورا، پولوس شاگئردلرى چاغىردى و اولارى تشوئق الەيندن سورا وئداعلاماشىب، مقدونئىيە منطقه سئە يولا دوشدى. ^۲ او منطقه لردن كچئب ائمانلىلارى چوخلى تشوئق الەيندن سورا يونانستانا گلدى. ^۳ اوچ آى اوردان قالدى و گمى ائنن سورئىيە گتمك قصدئندە اولاندا، يهودئلر اونون ضدئندە نقشە چكدئلر. اونا گۆرە دە قرار وردى كى، مقدونئىيە يولوندىن قايتىسئن. ^۴ بئرەوس اوغلى بئرئىلە سوياتر، تسالونكىلر لردن آرئسترخوس و سكوندوس، دىربەلى غايوس و تئموتاعوس و آسئىالى تئخئكوس و تروفئموس اونونان بئرلئكدە گئندئلر. ^۵ آما بولار قاباقچا گدئب، بئزى تروآسدا گۆزلە يئردئلر. ^۶ بئر دە مایاسىز چۆرك بايرامىنن گونلرئندن سورا، فئللئپئدن گمى ائنن يولا دوشدوك و بش گون عرضئندە تروآسا، اولارین يانينا چاندىق و اوردان يئدى گون قالدىق.

پولوسون تروآسدا دانىشماسى

^۷ هفتەنن بئرئنجى گونوندىن، او زامان كى، چۆرك بۆلمك اوچون بئر يره يىغىلدىق.

آلدىغى تارىنىن كئىلساسىنا چوبانلىق ئىيەسىز.
 ۲۹ بىلگىم كى، مەن گەندەن سورا، يىرتىچى قوردلار
 آرازى گەجكەر و سورويە رەم ەلەئىيەجكەر.
 ۳۰ سىزىن اۋز آرازدان دا آداملار چىخاچاقلار
 كى، شاگىردلى دالارىسىجا چىكىپ آزدىرماق
 اوچون ترسە سۆزلەر دانيشاچاقلار. ۳۱ بونا
 گۆرە آيىق اولون. خايطىرايىن كى، اوچ ائەل
 گەجە-گوندوز گۆز ياشلارنى ائەن ەر بىرئە
 نىصىت ورمەكن ال چىكەمەنم.

۳۲ ائەندى سىزى تارىيا و اونون فىيىنىنىن
 كلامىنا تاپشيريپام كى، قادىردەر سىزى بىنا
 ەلسىن و تقدىس اولونموشلارنى ەامىسى
 آراسىندا سىزە مەرات ورسىن. ۳۳ ەچ كىمىن
 گوموشونە، و يا قىزىلىنا، يا دا پالتارىنا گۆز
 دىكەمەنمىش. ۳۴ اۋزوز بىلگىم كى، مەنم بو
 آلرەم اۋز احتىياجالارنى و مەن ائەن اولان
 آداملار خىدىمەت ەلەيتىپ. ۳۵ ەلەدىنىم ەر
 شىدە سىزە گۆرستەنم كى، بو جور زەمت
 چىكىم ائەن گرەك زەمتلەرە كۆمەك ئىيەسىز
 و رەب عىسانىن سۆزىنى خايطىرايىن كى، او
 اۋزى ددى: ”ورمەك آلماقدان داها چوخ
 بىركىلىدەر.“

۳۶ بولارى دىندەن سورا، پولوس دەر
 چۆكۈپ، اولارىن ەامىسى ائەن دوعا ەلەدى.
 ۳۷ اولار دا اوجا سىس ائەن آغلادىلار و
 پولوسى قوجاقلاندى، دالبادال اۋىدولر.
 ۳۸ اولارى لاپ چوخ قىمگەن ەلەين، اونون
 ددىنى بو سۆزلەر ائەدى كى، »آرتىق مەنم
 اوزومى گۆرەيەجىسىز.« سورا اونى گەمىيە
 قەدىر يولا سالدىلار.

اورشلىمە طرف

۲۱ اولاردان آيرىلىپ، دەنەز يولى ائەن
 چىخىدىغىمىز زامان، مۇستەقىم كوس

۱۷ پولوس مەلئەتوسدان افسوسا آدام
 گۆندەرىپ، كئىلسانىن آغساقاللىرىنى يانىنا
 چاغىرتىدى. ۱۸ يانىنا گەندەكلىرى زامان
 اولارا ددى: »سىز اۋزوز بىلگىم كى، آسىيا
 مەنقەسىنى آياق قويدوغۇم ائەك گوندەن
 بىرى، سىز ائەن بوتون واخى نەچە كچىرتمىشەم؛
 ۱۹ بوتون تواضۇق، گۆز ياشلارنى و يەھۇدىلارنى
 نەقىشەلەرى ائەن باشىما گەن ائەمەتخانلار ائەن
 رەبە خىدىمەت ەلەدەن. ۲۰ و نەچە سىزە فايدالى
 اولان ەچ بىر شىيە بيان ەلمەكن چىكەنمەنم؛
 ائەستەر آچىقچا، ائەستەر اۋدەن اۋە سىزە تەلەم
 ورمىشەم. ۲۱ ەم يەھۇدىلەر و ەم يونانىلەر
 جەندى شەھەت ورتەن كى، تۆۋەن ائەن تارىيا
 سارى دۇنسونلر و رەببىمىز عىسا مەسحە ائەمان
 گەنەرسىنلر.

۲۲ ائەندى، باخىن، موقەدەس روھون ەندەيتى
 ائەن اورشلىمە گەندەم و اوردا باشىما نە
 گەجەيتى دە بىلەمىز. ۲۳ آنچاق ەر شەھەردە
 موقەدەس روھ مەنە شەھەت ورتەن كى، مەن
 زەنجىرلەر و موصىبەتلەر گۆزلەيتىر. ۲۴ آقا مەن
 حىياتىمى ەچ بىر جەھەتتەن اۋزومە غەزەت توتەمىز.
 بىر كى، دۇۋرومى باشا چاتىدىرىم و رەب عىسادان
 آلدىغىم خىدىمەت، يەنى تارى فىيىنىنىن خوش
 خەبەرنى جەندى بىر شەكىلدە شەھەت ورتەم.

۲۵ »ائەندى، باخىن، بىلگىم كى، آرازدا تارىنىن
 پادشاھلىغىنى اعلان ەلەدىنىم سىزلەردەن ەچ
 بىرئە، آرتىق مەنم اوزومى گۆرەيەجىسىز.
 ۲۶ اونا گۆرە دە، بو گونكى گوندە سىزە
 شەھەت ورتەم كى، بوتون ائەنسانلارنى قانىندان
 تەمىز. ۲۷ چونكى تارىنىن بوتون ائەرادەسىنى
 سىزە بيان ەلمەكن چىكەنمەنم. ۲۸ اۋزوزە
 و بوتون سورويە گۆز-قۇلاق اولون. تارىنىن
 موقەدەس روھى سىزى او سورونون ائەچەندە
 ناظىر تەيىن ەلەيتىپ كى، اۋز قانى باھاسىنا

۱۲ بو سۆزلىرى اشنئدئئئمئر زامان، بئر و اوردا ياشايانلار پولوسا يالواردىق كى، اورشلئمه گتمه سن. ۱۳ اما پولوس جاواب وردى: «نه الهيرسىز؟ نه اوچون آغلايىب اورهبئمى سينديريسيز؟ من رب عئسانين آدى يولوندا نه ائكى باغلانماغا، حتا اورشلئمه اولمه يه بله حاضيرام.» ۱۴ اوندا كى گۆردوك پولوس قانع اولمور، بئر آرتىق ساكتت قاليب ددئك: «قوى ربتن ائرادهسى اولسون!»

۱۵ بو گونلردن سورا، بئر حاضيرلاشيب اورشلئمه طرف يولا دوشدوك. ۱۶ قيصرئته دن بعضى شاگئرلر ده بئر ائتن گلئب، بئرى مناسون آيندا قئبرئسلى قئدم شاگئرلردن بئرئتن يانينا آپاردىلار كى، اونون يانيندا قوناق قلاق.

پولوس اورشلئمه

۱۷ اورشلئمه چانديغيميز زامان قارداشلار بئرى شادلىق ائتان قبول اله دئلر. ۱۸ او گونون صاباحى، پولوس بئر ائتن يعقوبون يانينا گئدى؛ بوتون آغساقاللار دا اوردا ائدئلر. ۱۹ اولار ائتان سالاملاشانان سورا، پولوس موفصل اولارا نقل الهدى كى، تارى اونون خئدمتى واسئطهسى ائتن قيرى يهودئلر آراسيندا نهلر الهئيب.

۲۰ اولار، بولارى اشنئن زامان، تاريا حمد اله دئلر و اونا ددئلر: «قارداش، گۆرورسن كى، يهودئلر آراسيندا نچه مئن نفر ائمان گئئرب؛ هاميسى دا شرئعت اوچون قيرتلى دئلر. ۲۱ اولار سنئن حاقيندا اشنئبلر كى، سن قيرى يهودئلر آراسيندا ياشايان بوتون يهودئلر تئلئم ورئرسن كى، موسا پيغمبردن مورتد اولسونلار و ديئرسن كى، نه اوشاقلاريني ختنه اله سئلر، نه ده رسملرئمئر عمل

جزئر سئنه، صاباحيسى رودس جزئر سئنه، اوردان دا پاتارا بندرئته گئدئك. ۲ اوردا فئئقئئيه گدن بئر گمى تاپديق و اونا مئئنب دهنزه چيخديق. ۳ قئبرئسى سولوموزدا گۆردويوموز زامان، اوندان كچدئك و سورئيه طرف گئدئك. صور بندرئنده گمئدن ائندئك؛ چونكى گمى اوردا يوكونى بوشالداق ائدى. ۴ شاگئرلىرى تاپيب، اوردا يدى گون قالدیق. اولار موقدس روح طرفئندن پولوسا ديئرئلر كى، اورشلئمه آياق قويماسين. ۵ بو گونلرى كچئرئندن سورا، اوردان آيرىليب يولا دوشدوك و اولارين هاميسى، آروادلارى و اوشاقلارى ائتن، بئرى شهرئن اشنئنه قدر يولا سالدىلار. اوردا ساحئلده دئر چؤكوب، دوعا اله دئك. ۶ بئرئئمئر ائتن وئداغلاشانان سورا گمئيه مئندئك. اولار دا اولرئنه قايتيدىلار.

۷ بئر صور بندرئندن دهنز يولونى باشا چاتديريب، پتولومائس شهرئنه گئدئك و قارداشلار ائتان سالاملاشيب، اولار ائتان بئر گون قالدیق. ۸ او گونون صاباحى اوردان آيرىليب، قيصرئته شهرئنه گئدئك و موبشئر فئللئپوسون ائنه كى او «يدئلر» دن بئر ائدى گئب، اونون يانيندا قالدیق. ۹ فئللئپوسون دؤرد باكئر قيزى وار ائدى كى، نئئلئك اله يئرئدلر.

۱۰ اوردا بئر نچه گون قالانان سورا، يهودئيه دن آقابوس آيندا بئر پيغمبر گئدى. ۱۱ او بئرئم يانيميزا گلئب پولوسون بل باغيسىنى گؤتوروب اؤز اللرئنى و آياقلاريني باغلادى و ددى: «موقدس روح ديئر: "اورشلئمه كى يهودئلر بو بل باغى صاحئبئنى اله بله باغلاييب، قيرى يهودئلرئن ائنه تسلمم الئيه جكلر."»

۳۰ بوتون شهر جوشا گلى و خالق هر طرفدن قاچىب يىغىلدى و پولوسى توتوب معبددن اشئيه سورودولر و او آندا معبدئن قايلارى باغلاندى. ۳۱ اولار پولوسى اؤلدورمه اله لئشند، روم قوشونون فرماندهئنه خبر چاچدى كى، بوتون اورشلئم ائغتئشاش ائچئنددئر. ۳۲ فرمانده ده او آندا سربازلارى و افسرلىر گؤتوروب اولارين اوستونه جومدى. اولار فرمانده و سربازلارى گورن زامان، پولوسى دؤيمكدن ال چكدئلر.

۳۳ او واخت فرمانده ياخىنلاشدى و پولوسى توتوب امر الهدى كى، اونى بئر جوت زنجئر باغلاسيىنلار. اوندان سوروشدى كى، او كئمدئر و نه اله يئب. ۳۴ ائزدئحام ائچئندن هره بئر شى باغىرىدى و ولوله اوزوندن فرمانده دوغرى معلومات آلا بئلمئردى. اونا گؤره ده امر الهدى كى، پولوسى قالايا آپارسيىنلار. ۳۵ پولوس پئله كنده اولاندا، خالقين خشمئنه گؤره سربازلار اونى اللرى اوستونده آپاردىلار. ۳۶ اولارين داليسىجا گلن جاماعات باغىريب دئيردئلر: «اؤلدورون اونى!»

پولوس خالق ائنان دانىشير

۳۷ قالايا گئره جكئرنده پولوس فرماندهه ددى: «اولار سئنه بئر شى دئيم؟» فرمانده ددى: «مگر سن يونانى دئلئنى بئلئرسن؟» ۳۸ مگر سن او مئصئرلى دئلسن كى، بئر مودت قاباق آداملارى قتيام اوچون قىزىشديريب، دؤرد مئن عوصيانچىنى كؤشنه آپاردى؟!»

۳۹ پولوس ددى: «من طرسوسلى بئر يهودئيم، كئلكئيا وئلايتئئن موهوم بئر شهرئندن. سئنه يالوارىرام، ائجازه ور كى، خالق ائنان دانىشىم.»

اله سئلر. ۲۲ ائندى نه اولاجاق؟ يقئن كى، سئنن گلدئىنى ائشئده جكلر. ۲۳ اونا گؤره سئنه نه دئسك، اونى اله؛ بئرئم آرامىزدا نذرى اولان دؤرد نفر وار. ۲۴ اولارى گؤتور و اولار ائنان بئر يرده اؤزونى تظهئر اله و اولارين باشلارىنى قيرخماق خرچئنى سن ور. بله ده، هامى بئلر كى، سئنن حاقيندا ائشئدئكلرئئن اساسى يوخدور، بلكى سن اؤزون ده موسانين شرئعتئنى رعايت اله يئرسن. ۲۵ اما ائمان كئئن قيرى يهودئلر بارهده، بئر قارار گلئب يازديق كى، اولار آنجاق گرگ بوتلره تقدئم اولونموش آتئردن، قاندا، بوغولموش حيوانلارين ائتئندن و عئقتسئزلئكدن اؤزلرئنى اوزاق ساخلاسيىنلار.»

۲۶ او زامان پولوس بو آداملارى گؤتوردى و صاباحيسى گون اولار ائنان بئر يرده اؤزونى تظهئر الهدى و معبد ه گئرب طهارت گونلرئئن نه واخت باشا چاچديغىنى و اولارين هر بئرلى اوچون نه زامان قوربان تقدئم الئيهجه يئنى بئلدئردى.

پولوس معبدده توتولور

۲۷ او يدى گون باشا چاتاندا، آسئيا منطقه سئندن اولان يهودئلر پولوسى معبدده گوروب، بوتون جاماعاتى قىزىشديردىلار و اونى باخالايىب، ۲۸ چيغىرىدىلار: «اى ائسرائئلىلر، كؤمك اله يئن! بو، اله او آدامدير كى، خالقيميزن، شرئعتن و بو يرئن ضئدئنه هر يرده ائناسنلارا تئلئم ورئر. بوندان علاوه، حئتا يونانىلرى ده معبد ه گئرب و بو موقدس يرى نجئس اله يئب.» ۲۹ چونكى بوندان قاباق افسوسلى تروفموسى شهرده اونونان بئرلكده گورموشدولر و اله گومان اله يئردئلر كى، پولوس اونى معبد ه گئرب.

۱۰ ددئم: "يارب، من نه الهمه لئيم؟" و رب منه ددى: "دور و دمشقه گت. اوردا بوتون او ائشلىر كى اله مه يئن اوچون تعيئن اولونوب، سنه ديئله جك." ۱۱ او ائشيغي جلاسيندان كور اولدوغوما گوره، يانيما اولانلار ائمندن توتوب دمشقه گتئردئلر.

۱۲ «شرعتى رعايت الهين حنائيا آديندا بئر آدام كى، اوردا ياشايان بوتون يهودئلر آراسيندا اعتبارلى ائدى، ۱۳ يانيما گلى و دايانيب ددى: "شاعول قارداش، گوزلرن گورسون!" من ده اله او آندا، گوزلرم آچىلدى و اونى گوردوم.

۱۴ «او منه ددى: "آتالاريميزين تاريى سنى تعيئن اله يئب كى، اونون ائراده سنى بئله سن و او صالح اولانى گوره سن و آغزيندان كلام ائشه سن. ۱۵ چونكى سن بوتون آداملار، گوردويون و ائشئتدئكلرن بارده اونون شاهئدى اولاجاقسان. ۱۶ ائندى نه اوچون يوباديرسان؟ قالخ، تعمئد آل و اونون آدينى چاغيريب اؤز گوناھلاريني يو." ۱۷ «اورشلئمه قايدىب معبده دوعا اله دئيم زامان، هوشسوزلوق حالينا دوشدوم ۱۸ و ربى گوردوم كى، منه دئز: "ئلس! تز اورشلئمدن چيخ، چونكى سنن شهادتنى منئم حاقيمدان قبول اله مئيه جكلر."

۱۹ «ددئم: "يارب، اولار اؤزلى ده بئللرلر كى، من عبادتگاهدان عبادتگاهدا گدئب سنه ائمان گتئرلىرى حبس اله يئب دؤيردئم. ۲۰ و سنن شاهئدن استئفانين قانى توكولدويى زامان، من ده اوردا بونى تصدق اله يئب دورموشدوم و اونى اؤلدورلرن عبالاريني ساخلايرديم."

۲۱ «رب منه ددى: "گت، چونكى من سنى اوزاغا، قيرى يهودئلرن يانيما گؤندره جهيم."»

۴۰ مئن باشى اونا ائجازه وردئكده، پولوس بئللرلر اوستونده دوروب الى ائتن خالقا ائشاره الهدى و بؤيوك بئر سوكونت دوشئنده، اولارا عئبرانى دئئنده دانيشيب ددى:

۲۲ «قارداشلار و آتالار، ائندى سئزه وره جه يئم دئفاعئيه نى ائشئدن.»

۲ اوندان كى اولار ائشئتدئلر پولوس عئبرانى دئئنده اولار ائنان دانيشير، آرتيق ساكت اولدولار.

پولوس ددى: ۳ «من بئر يهودئيم، كئلكئنيا وئلايتئن طرسوس شهرئنده آنادان اولموشام، آما بو شهرده، غملايئلن آياقلارى آلتيندا، اجدارلاريميزين شرعتئنه گوره جئدى بئر شكئله بؤيوموشم و تاريا دا قيرتلى بئر آدام ائدئم، نه كى، بو گون سئز هاميز اله سئز. ۴ من بو "طرئت" اهلئنه اؤلوم درجه سئنه قدر عذاب و رب، كئشئلر و آروادلار باغلاييب زئندان سالارديم. ۵ نه كى، لاپ بؤيوك كاهئن و شورانين بوتون آغساقالار بونى تصدق اله يئب بئللرلر. حتا من اولاردان قارداشلار نامهلر آلدیم و دمشق شهرئنه طرف يولا دوشدوم كى، اوردا اولانلار دا توتوب اورشلئمه گتئرتم كى، جزالاريني آلسينلار.

۶ گون اورتاچاغى يولدا گئنده، دمشقه باخين، بئردن گويدن بؤيوك بئر ائشيق بوتون اطرافىمى ائشيقلانديردي. ۷ يره ييخيلديم و بئر سس ائشئتدم كى، منه دئز: "شاعول، شاعول، نه اوچون منه عذاب ورتئسن؟!"

۸ جاواب وردئم: "سن كئمس، يارب؟" او دا منه ددى: "من سنن عذاب وردئين ناصئره لى عئسايم." ۹ من ائتن اولانلار يقئن كى، ائشيغي گوردولر، آما من ائتن دانيشانين سسنى آنلاماديلار.

پولوس، روم تبعهسى

۲۲ پولوسا بو سۆزه قدر قولاق آسدیلار و سورا قیشقیر-باغیر سالیب ددئلر: «بله بئر آدمی یر اوزوندن محو اله، چونکی او یاشاماغا لایئق دئیل.»

۲۳ اولار باغیریب، عبارینیی آتدیلار. هاوایا توز سوووران حالدا، ۲۴ فرمانده امر الهدی کی، پولوسی قالایا آپارسینلار و ددی کی، پولوسا شالاق وورالار و اوندان ائستئنطاق الئهلر، اله کی معلوم اولسون، اونون حاقیندا کی قیشقیرمالارین دئلی نه دئر. ۲۵ آما اوئی قاییشلار ائنان باغلادیقلاری زامان، پولوس یانیندا دوران افسره ددی: «آیا ائختیاریز وار کی، بئر روم تبعهسنی محکوم اولونمامیش شالاق ووراسن؟»

۲۶ بونی اشندن زامان افسر فرماندهئن یانینا گدئب اونا ددی: «نه الهیئرسن؟! بو آدام روم تبعهسى دئر.»

۲۷ فرمانده پولوسون یانینا گئب اونا ددی: «ده گؤروم سن روم تبعهسى سن؟»

او دا ددی: «بلی.»

۲۸ فرمانده جاواب ورئب ددی: «من چوخلی پول گوجی ائئن بو روم تبعهسى اولماغینی آلمیشام.»

پولوس ددی: «آما من روم تبعهسى آنادان اولموشام.»

۲۹ اوئی ائستئنطاق اله مک ائستهینلر آنن دالی چکئدلر؛ فرمانده ده اونون روم تبعهسى اولدوغونی بئلنده قورخدی، چونکی اوئی باغلانديرمیشدی.

یهود شوراسیندا

۳۰ آما او گونون صاباحی، فرمانده بو قصد ائئن کی، دقتق بئلسئن یهودئلر پولوسی نه یه موئهم الهیئلر، اوئی حبسدن چیخاردیب، امر الهدی کی، باش کاهئنلر و بوتون شورا بئر یره ییغیلسین. اوندا پولوسی آشاغی اندئرئب، اولارین حوزورونا گئئردی.

پولوس شورانین قاباغیندا

۲۳ پولوس شورانین آداملارینا باخیب ددی: «قارداشلار، من بو گونه قدر حیاتیمی صاف وئجدان ائنان تارینین حوزوروندا یاشامیشام.» ۲ لاپ بؤیوک کاهئن حنائیا اونون یانیندا دورانلارا امر الهدی کی، پولوسون آغزینا وورسونلار. ۳ او وخت پولوس اونا ددی: «ای آغاردیلمیش دووار! تاری سنی ووراجاق! سن اوتورورسان کی، منی شرئعته موطابق موحاکنمه الیه سن، آما شرئعی آیاق آلتینا قویوب امر الهیئرسن کی، منی دؤیسونلر؟»

۴ آما یانیندا دورانلار ددئلر: «تارینین لاپ بؤیوک کاهئنئنی سؤیورسن؟»

۵ پولوس دا ددی: «قارداشلار، اونون لاپ بؤیوک کاهئن اولدوغونی بئلمئردئم، چونکی یازیلیب: "أوز خالقینین ریئسی ضئدئنه پئس سؤز دمه."»

۶ پولوس اولارین بئر قئسمئنن صادوقئلر و او بئری قئسمئنن فرئستلر اولدوغونی بئلئدکده، شورادا اوجا سس ائئن ددی: «قارداشلار، من فرئسی اوغلی بئر فرئسی یم؛

سئزئن يانيزا گئئرسئن. بئز ده حاضيرىق كى، بورايا گلگه مئشئن اونى اؤلدوروك.»

۱۶ اما پولوسون باجيسى اوغلى اولارين بو نقشهسى باردهه ائشتدى و گئب قالايا گئردى و پولوسا خبر وردى.

۱۷ پولوس دا افسرلردن بئرنى يانينا چاغيرىب ددى: «بو جاوانى فرماندهئن يانينا اپار، چونكى اونا ورمهلى بئر خبرى وار.» ۱۸ افسر جاوانى گؤتوروب، فرماندهئن يانينا اپاردى و اونا ددى: «زئندانى پولوس منى يانينا چاغيردى و خاهئش الهدى كى، بو جاوانى سئنن يانينا گئئرئم، چونكى سنه دمهلى بئر خبرى وار.»

۱۹ فرمانده جاوانين ائئندن توتدى و خلوت بئر يره چكئب اوندان سوروشدى: «منه دمهلى نه خبرئن وار؟»

۲۰ جاوان اونا ددى: «يهودئلر سؤزى بئر اله يئبلر كى، پولوسون ائشئنى لاپ دقتق آراشديرماق اوچون سندن ائسته سئئلر كى، صباح اونى شورانين حوزورونا گئتره سن. ۲۱ اما سن اولارا قولاق آسما. چونكى قيرخ نفردن آرتيىق آدام كمئنده اونى گؤزله يئرلر و آند ائچئبلر كى، اونى اؤلدورمه يئنجه ييئب- ائچمه سئئلر. ائندى اولار حاضيرديرلار و سندن بئر جاواب گؤزله يئرلر.»

۲۲ او واخت فرمانده جاوانى بوراخدى و اونا امر الهدى: «هچ كئمه دمه كى، بولارى منه خبر ورتئسن.»

پولوس قيصرئتيه اپاريلير

۲۳ فرمانده افسرلردن ائكى نفرى چاغيرىب ددى: «قيصرئتيه شهرئنه گتمك اوچون گجه ساعات دو قوزدا ائكى يوز سرباز، يتمئش آتلى و ائكى يوز نئزچى حاضيرلايئن.» ۲۴ پولوس

اؤلورلرئن دئئرلمهسى اومئدى اوچون موحاكئمه اولونورام! ۷ بونى دئئن واخت، فرئسئلر و صادوقئلر آراسيندا جئزى- بحث قالخدى و جاماعات ائكئيه بؤلوندى. ۸ چونكى صادوقئلر دئئرلر كى، نه دئئرلمه وار، نه ملك، نه ده روح. اما فرئسئلر هاميسىنى قبول اله يئرلر.

۹ بؤيوك قيشقىر- باغير اولدى و فرئسى دسته سئئندن اولان بعضى شرئعت موعئلئلرى قالخيب، چوخ قيزمئش بحث اله يئرئللر: «بئر بو آدامدا بئر پئسلئك تاپميرىق. اگر بئر روح و يا بئر ملك اونونان دانئشمئش اولسا، نه؟» ۱۰ جئزى- بحث چوخ بؤيويئنده، فرمانده قورخدى كى، اولمايا پولوس اولارين ائنده تئكه- تئكه اولسون. پس سريازلارا امر الهدى كى، آشاغى ائسئئلر و زور ائنان اونى آرالاريندان آليب، قالايا اپارسينلار.

۱۱ او گونون گجهسى رب پولوسون يانيندا ظاهر اولوب ددى: «جسور اول! چونكى منئم حاقئمدا اورشلئمده نجه شهادت وردئن، رومدا دا گرگ بو جور شهادت وره سن.»

پولوسون ضئدئنه نقشه

۱۲ سحر آچيلاندا، يهودئلر بئر نقشه قوروب آند ائچئللر كى، پولوسى اؤلدورمه يئنجه نه يئسئلر، نه ده ائچسئئلر. ۱۳ بو نقشهنى حاضيرلايانلارين سايبسى قيرخ نفردن چوخ ائدى. ۱۴ اولار باش كاهئنلر و آغساقالارين يانينا گئب دئئلر: «بئر آغير بئر آند ائچمئشئك كى، پولوسى اؤلدورمه يئنجه هچ بئر شى دادماياق. ۱۵ بله ده، ائندى سئز و شورا، بو بهانه ائئن كى گويا پولوسون مسله سئنى داها دقتق آراشديرماق ائسته يئرئسئز، فرمانده دن ائسته يئئن كى اونى

نامەنى اوخوياندان سورا، پولوسون ھانسى وئلايتدن اولدوغونى سوروشدى. كئلكئيدان اولدوغونى اؤيرىندە ^{۳۵} ددى: «ائتتھام وورانلارین گئندن سورا، سۆزلرئنى ائشئدەرم.» سورا امر الەدى كى، پولوس ھئرودون سارايىندا ساخلانسىن.

پولوس فلئكسئن حوزوروندا

۲۴ بىش گوندن سورا لاپ بؤيوك كاهئن حنانئيا، آغساقاللار و تىرتولوس آيدىنا بئر وكتل ائتن گئنب، پولوسون ضئدئنه والئيه شئكايت الەدئلر. ^۲ پولوسى احضار الەيندن سورا، تىرتولوس اونا ائتتھام وورماغا باشلايىب ددى: «عالتئجاب فلئكس، سنئن سايىندە صولج ائچئندەيئك و سنئن بصئرتئن ائتن بو خالق اوچون ھر ىردە ائصلاحت باش وئرئ. ^۳ بئر اؤز وظئفە مئر بئلتئرئك كى ھمئشە و ھر زامان سئزدن قىدرانلىق الەيک. ^۴ آما سنە داھا آرتىق باش آغرىسى ورمەمك اوچون، خاھئش الەيئرئم كى، اؤز مرچمتئن ائتن بئزە قىسا بئر زامان قولاق آساسان. ^۵ «بئر بو آدمى دوغرودان دا موفسئد تاپمىشئق، بوتون ىر اوزوندە ياشايان يھودئلرى عوصيانا قالخىزىر و نئصرانى فئرقەنئن دە رھبرى دئر. ^۶ بو آدم حئتا اللئشى كى، معبدى حؤرمتسئر الەسئن. بئر اوئى توتدوق و ائستەدئك كى، اؤز شرئعتئمئزە گۆرە اوئى موھاكىمە الەيک. ^۷ آما فرماندە لئسئياس گئنب، اوئى زور ائنان التئمئزدن آلدى. ^۸ و اوندان شئكايت الەينلرە امر وردى كى، سنئن يانينا گئسنئلر. سن اؤزون دە بوتون

اوچون دە بئر آت حاضىرلايىن كى، اوئى والى فلئكسە صاغ-سالامات چاتدىراسىز.» ^{۲۵} و بئر نامە دە يازدى كى بلە يازىلمىشىدى: ^{۲۶} «كلودئئوس لئسئياسدان لاپ مۇحتشم والى فلئكسە، سالام.

^{۲۷} بو آدمى يھودئلر توتموشدولار و عنقرئب اؤلدورەجك ائدئلر، آما اونون روم تىبعەسى اولدوغوندىن خېردار اولوب، سربازلار ائنان يئتئشدئم و اوئى خئلاص الەدئم. ^{۲۸} و نەدن اؤترى اوئى موئھم الەدئكلر بئلمك اوچون، اوئى اولارين شوراسينا گئئردئم؛ ^{۲۹} و آنلادىم كى، اؤز شرئعتلىرى بارەسئندە اونا ائتتھام وورولار، آما اؤلومە و يا حبسە لايئق بئر گوناھ تاپمادىم. ^{۳۰} و اونون ضئدئنه قورولان نقشەنى منە خېر ورنەدە، اوئى فورن سنئن يانينا گؤندردئم. اونا ائتتھام وورانلار دا تۆوصئيە الەدئم كى، اونون بارەسئندە اولان شئكايتلرئنى سنئن حوزوروندا بيان الەسئلر.»

^{۳۱} بلە دە، سربازلار، آلدىقلارى امرلرە گۆرە، پولوسى گؤتوروب گجە ائتن آئتئپايرئس شھرئنە گئئردئلر. ^{۳۲} صاباحيسى آتلىلارى اونونان گتمك اوچون قويوب اؤزلرى قالايا قايتىدىلار. ^{۳۳} آتلىلار قىصرئئە شھرئنە گئنب نامەنى والئيه وردئكلرى زامان، پولوسى دا اونون حوزورونا گئئردئلر. ^{۳۴} والى

بوردا اولماسى لازىمدير كى، اگر منئم ضئدئمه شئكايتلىرى وار دير، سنن حوزورونا تقدئم الهسئئر. ۲۰ يا دا قوى اله اؤزلىرى دستئرلر كى، شورانن حوزورونا چيخديغيم زامان، نه حاقسىزلىق منده تاپديلار. ۲۱ مگر بو بئر سؤز اوچون كى، اولارين آراسيندا اولان زامان قيشقىريب ددئم: "من بو گون اؤلولرئن دئرئلمهسى اوچون سئرئن حوزوروزدا موحاكئمه اولونورام."

۲۲ آما والى فئلكسن طرئقت بارهسئنده داها دئقئ معلوماتى اولدوغونا گؤره، ائشى تأخئر سالىب ددى: «فرمانده لئسئياس گئندن سورا سئرئن ائشئر يئتشهجهيم.» ۲۳ سورا افسره امر الهدى كى، پولوسى نظارت آلتيندا ساخلاسين، آما اونا آزادلىق ورسئن و دوستلارينن هچ بئرئسئنن اونا خئدمت الهمهسئنه مانع اولماسين.

۲۴ آما بئر نچه گوندن سورا، والى فئلكس يهودى آروادى دروستلا ائن گئب، پولوسى چاغيرئدى و اونون مسئح عئسايا اولان ائمانى حاقيندا دانيشديغىنى ائشئدى. ۲۵ پولوس صالحئكدن، نفسه حاكئم اولماقدان و گلهجك موحاكئمه گونوندن بحث الهينده، فئلكس قورخويا دوشوب ددى: «ائئدى مورخصسن، گت. واختم اولاندا سنى چاغيرتديرارام.» ۲۶ همن زاماندا اومئدى وار ائدى كى، پولوس اونا پول ورهجك. بونا گؤره ده، اوى تىز-تىز چاغيرتديريب اونونان صؤحبت الهيئردي.

۲۷ آما ائكى ائل كچئب گئندن سورا، فئلكسن يرئنه پوركنئوس فئستوس گئدى. فئلكس ده يهودلرئن رياضسىنى قازانماق اوچون پولوسى حبسه ساخلادى.

بو مطلبلر حاقيندا اوى ائستئنطاق الهيئب، ووردوغوموز ائئتهاملارين دوغرى اولدوغونا يقئن تاپا بئلسن.»

۹ يهودلر ده بو ائئتهام وورماغا قوشولوب، بو شيلرئن بله اولماسىنى تصدئق الهدئر.

۱۰ والى، پولوسا دانيشماق اوچون ائشاره الهينده، پولوس جاواب وردى: «سنن چوخ ائللردن برى بو خالقا قاضى اولدوغونى بئئر، اونا گؤره ده، راضىلىق ائنان حاقيمدان دئفاع الهيئر. ۱۱ اؤيرنه بئلسن كى، اورشلئمه عئبادت الهمك اوچون گلدئيئمدن، هچ اونائكى گون كچمهئب. ۱۲ منى نه معبدده، نه عئبادتگاهدا، نه ده شهرده گؤرمه بئيلر كى، بئرئ ائن بحث الهيم، يا دا عوضيان قالخيزيم. ۱۳ سنن حوزوروندا منه ووردوقلارى ائئتهاملارى دا ثابت الهئيه بئلمئرلر. ۱۴ آما بوى سنن حوزوروندا قبول الهيئر كى، اولارين فئرقه دئئى طرئقته گؤره، من آتالاريميزن تاريسينا خئدمت الهيئر، شرئعته و پيغمبرلرده بازيلان شيلرئن هاميسينا دا ائنانيرام. ۱۵ و اولارين اؤزلىرئن ائنانديقلارى كئى، منئم ده تارىيا اومئدئم وار كى، هم صالح آداما، هم ده پئس آداما اؤلولرئن دئرئلمهسى اولاجاق. ۱۶ بونا گؤره، دائم اللشرم كى، تارى و ائسانلار قاباغيندا وئجدانيم پاك اولسون.

۱۷ چوخ ائللردن سورا گلدئم كى، خالقيما صدقه لر گئئرئم و قوربان تقدئم الهيئم. ۱۸ بو ائشلره مشغول ائدئم كى، منى او حالدا كى، طاهئر اولماق رسمئنى يرئنه يئرئمئشديم معبدده تاپديلار. اطرافيمدا دا نه قالابالىق وار ائدى، نه ده ولوله. ۱۹ آما بعضى آستئالى يهودلر ده من ائن وار ائدلر كى، اولارين دا

پولوس فستوسون حوزوروندا

۲۵

بله ده فستوس، وئلايته گئندن اوچ گون سورا قيصريته شهرئندن اورشلئمه گئدى. ^۲ باش كاهئنلر و يهودلرئن آدى-سانلى آداملارى پولوسدان اونا شكايت الهدئلر و اونا يالوارديلار كى، ^۳ اولارا بئر لوطف الهيب پولوسى اورشلئمه گئترستئن. چونكى يولدا پولوسا بئر كمئن حاضيرلاميشديلار كى، اوني اؤلدورسونلر. ^۴ او زامان فستوس جاواب وردى كى، پولوس قيصريته شهرئنده نظارت آلتيندا ساخلانير و او اؤزى ده تزلئك ائئن اوريا گدهجك. ^۵ «بونا گؤره ده، قويون آرازدا اولان نوفوذلى آداملار من ائئن اوريا گئسنلر و اگر او آدامدا بئر تقصئر وار دير، اوندان شكايت الهسئلر.»

^۶ والى فستوس اولارين يانيندا سگئز و يا اون گون قالاندان سورا قيصريته گئدى و او گونون صاباحى حؤكم تختئنده ايله شئب، امر الهدى كى، پولوسى گئترسئلر. ^۷ پولوس يتئشنده اورشلئمدن گلن يهودئلر اونون اطرافيندا دوروب، اونا بئر چوخ آغير بؤهتانلار ووروردولار، آما اولارى ثابتئ الهيه بئلمئردئلر. ^۸ آما پولوس اؤز دئفاعئيه سئنده ددى: «نه يهودئلرئن شرئعتئنه، نه معبده، نه ده ائمپراطورون ضئدئنه بئر خاطا الهئمشم.»

^۹ آما فستوس يهودئلرئن رياضاسينى قازانماق اوچون پولوسا جاواب ورنب ددى: «آيا ائستهيئرسن كى، اورشلئمه گدئب منئم حوزورومدا بو ائتئھاملارا گؤره موحاكئمه اولوناسان؟»

^{۱۰} آما پولوس جاواب وردى: «من ائمپراطورون حؤكم تختئنن قباغيئندا دوروموشام و منه گرک بوردا حؤكم اولونسون.

اؤزون ده ياخشى بئلئرسن كى، من يهودئلرئن ضئدئنه هچ بئر خاطا الهئمشم. ^{۱۱} بونا گؤره، اگر من تقصئركارام و اولومه لايئق بئر ائش گؤرموشم، اولمكدن ائمتئناع الهئم. آما اگر اولارين منه ووردوقلارى ائتئھاملارين اساسى يوخدور، هچ كئم منى اولارين آلئنه تسلمئ الهيه بئلمز. من ائمپراطورون محكمه سئنى طلب الهيئم.»

^{۱۲} او واخت والى فستوس، شورا آداملارى ائئن مشورت الهيب جاواب وردى: «سن ائمپراطورون محكمه سئنى طلب الهدئن، ائمپراطورون يانينا دا گدهجكسن.»

والى فستوسون آغرئپا ائئن مشورتى

^{۱۳} بئر نچه گون سورا، آغرئپا پادشاه و يرئنگى قيصريته شهرئنه يتئشئب، احترام اوزوندن والى فستوسون يانينا گئدئلر. ^{۱۴} اولار اوردا چوخ گونلر قالاندان سورا، فستوس پولوسون وضعئنى پادشاهى عرض الهيب ددى: «بوردا بئرى وار كى، فلئكس اوني زئندانى الهيب. ^{۱۵} من اورشلئمه اولان واخت، يهودئلرئن باش كاهئنلىرى و آغساقاللارى اوندان شكايت الهيب محكوم اولونماسينى طلب الهدئلر.

^{۱۶} اولارا جاواب وردئم كى، رومولارين عادئى دئئل كى، شكايت اولونانى اوندان شكايت الهين ائئن اوزلشدئرمه يئنجه و اونا دئفاعئيه فورصتى ورمه يئنجه، اوني محكوم الهسئلر. ^{۱۷} اولار بوريا گئنده ده، يوبانماييب اله صاباحيسى حؤكم تختئنده اوتوردوم و امر الهدئم كى، او آدام گئترلسئن. ^{۱۸} شكايتچئلر آياغا قالدئقدا، گومان الهدئيئم جئنايتلردن هچ بئرئنى اونا ائتئھام وورماديلار. ^{۱۹} آنجاق اؤز دئئلرى باره سئنده بئر نچه ائختئلافلارى وار ائدى و عئسا آديندا اؤلموش بئر آدام

سۆزوم اولسون. ^{۲۷} چونكى منه منطئقسئز گلر
كى، بئر زئندانئن گؤندرك، آما اوندان اولونان
شئكائىلرى گؤندرمه يىك.»

۲۶ آغرئپا پادشاه پولوسا ددى: «اؤزون
حاقئندا دانئشماغا ائجازن وار.»

او زامان پولوس آلئى اوزادىب
دئفاعئيه سئنى باشلادى: ^۲ «آغرئپا پادشاه!
من اوچون بئر سعادئدر كى، يهودئلر
طرفئندن وورولدوغوم بوتون ائئتھاملار
گؤره بو گون سنئن حوزوروندا اؤزومدن
دئفاع الهئرم. ^۳ عَّلَّخوصوص كى، سن اؤزون
يهودئلرئن بوتون رسملر و بئتلرئى بئلئرسن.
بونا گؤره ده خاهئش الهئرم كى، منه صبئر
ائئن قولاق اساسان.

^۴ «بوتون يهودئلر بئللرلر كى، نجه من
جاوانلغيمدان عؤمرومى خالقيمين ائچئنده و
اورشلئمده كچئرمئشم. ^۵ اولار مى اوزون بئر
مودت تانيدىقلارينا گؤره، اگر ائسته سهرلر،
شهادت وره بئللرلر كى، دئئمئزئن لاپ جئدى
فئرقه سى اولان فرئسى فئرقه سئنه باغلى
ياشاميشام. ^۶ ائندى ده تارى طرفئندن
آتالاريمىز ورئلمئش وعده اومئدى اوچون
موحاكئميه چكئلمئشم. ^۷ اله او وعده كى،
بئرئم اونائكى قئبله مئز، گجه-گوندوز تارىيا
صداقت ائئن خئدمت الهمك ائئن يرئنه
يتئشمه سئنى گؤزله يئرلر و بو اومئد اوچون اى
پادشاه، يهودئلر طرفئندن موتھم اولموشام.
^۸ نه اوچون سئز تارينين اولولرى دئرئلمه سئنى
ائنائلماز بئر شى حساب الهئرسئز؟

^۹ «دوغروسى، من اؤزوم ده گومان
الهئردئم كى، ناصئره لى عئسانين آدينين
ضئدئنه گرک چوخ عداوتلى انشلىر گؤروم.
^{۱۰} اله اورشلئم شهرئنده ده بونى الهئردئم.
باش كاھنلردن ائختئيار آليب موقدسلىردن

حاقئندا دا كى، پولوس اونون دئرى اولدوغونى
ائدئعا الهئردى جئرى-يحث الهئردئلر. ^{۲۰} بو
جور مسله لرى نجه تفتئش ائيه جه يئمى
بئلمه دئئمئدن، اوندان سوروشدوم كى، آيا
اورشلئم گدئب اوردا بو مطلبلر حاقئندا
موحاكئمه اولونماق ائسته يئر. ^{۲۱} آما پولوس
ائسته دى كى، حبسده ساخالنيلسين و اؤز
ائشئنن حلئنى ائمپراطورون محكمه سئنده
طلب الهدى. من ده امر اله دئم كى،
ائمپراطورون يانينا گؤندره جه بئم زامانا قدر
حبسده ساخالنيسين. ^{۲۲} آغرئپا فئستوسا
ددى: «من اؤزوم ده بو آدامين سؤزلرئى
اشئتمك ائسته يئر.»
او دا ددى: «صباح اونى اشئدرسن.»

پولوس پادشاه آغرئپاين حوزوروندا

^{۲۳} او گونون صباحى آغرئپا ائئن برئتكى
بؤيوك دبدبه و كيكبه ائئن گلدئلر و اولار
ائئان گلن فرمانده لر و شهرئن آدى-سانلى
آداملارى ائئن دئوانخاناي گئردئلر. فئستوسون
امرى ائئن پولوس گئئرئلدى. ^{۲۴} فئستوس ددى:
«اى آغرئپا پادشاه و اى بوردا بئر ائئن اولان
جنابلار، بو آدمى كى گؤرورسوز بوتون يهود
خالقى، هم اورشلئمده، هم ده بوردا اولانلار،
منه شئكايت الهئب، قيشقىر-باغير ساليبلار
كى، بو آدم ائريق ياشامالى دئئل. ^{۲۵} آما من
آنلاديم كى، او، اولومه لايئق هچ بئر خاطا
اله ميهئب و اؤزى ائمپراطورون محكمه سئنى
طلب اله دئئئنه گؤره، تصمئم توتدوم كى، اونى
روما گؤندرم. ^{۲۶} آما سولطانا اونون حاقئندا
يازاجاق قطعى بئر سؤزوم يوخدور. بونا گؤره
اونى سئزن حوزوروزا، خوصوصن ده سئز
آغرئپا پادشاهين حوزوروندا گئترمئشم كى،
بو ائش تفتئش اولوناندان سورا، يازماغا بئر

قىرى يهودلرلر ده اعلان الەدئم كى، تۆوبە الەيئب تارىيا طرف دؤنسولر و تۆوبە لايئق ائشلىر گؤرسولر. ^{۲۱} بولاردان اؤترى يهودلر مئى معبدە توتوب اؤلدورمەيە آللشدلر. ^{۲۲} اما تاريان گن كؤمك ائن بو گونه قدر قاليب هم كئچئيه، هم ده بؤيوكة شهادت ورتم. من هچ بئر شى دمئرم مگر بو كى، او سؤزلى كى پيغمبرلر و موسا دمئشدى گرگ يرئنه يتئشه: ^{۲۳} بو كى، وعدە ورتلن مستح گرگ عذاب چكه و ائلك ادام اول كى اؤلولردن دئرلئر، اله كى هم بئرئم خالقيميزا، هم ده قىرى يهودلرلر ائشئىغى اعلان الئيه.»

^{۲۴} پولوس اؤز دئفاعسيندا حله بو سؤزى دئيردى كى، والى فستوس اوجا سس ائن ددى: «پولوس، عاغيلين باشيندان چيخيب! علمئئن چوخلۇغى سنى دلى الەيئب.»

^{۲۵} اما پولوس ددى: «عالتجناب فستوس، عاغيليم باشيمدان چيخماييب، بلكى حقتقت و عاغिला سيغان سؤزلى دئر. ^{۲۶} چونكى پادشاهين دا بو شيلردن خبرى وار و من جورعت ائن اونونان دانيشيرام. آرخاينام كى، بولارين هچ بئرى اونون نظرئندن قاچماز، چونكى بو ائش خلوت بئر گوشەده باش ورمەيئب. ^{۲۷} پادشاه آغرئپا، آيا سن پيغمبرلرە ائنانيرسان؟ بئلرم كى، ائنانيرسان.»

^{۲۸} آغرئپا پولوسا جاواب وردى: «اله بو آز زاماندا ائسته يرسن كى مئى مستحى اولماغا قانع الئيهسن؟»

^{۲۹} پولوس دا اونا ددى: «آز يا چوخ، تاريان ائسته يرتم كى، آنجاق سن يوخ، بلكى بو گون مئى ائشئلرئن هاميسى، منئم كئمى اولسونلار، آلئبە بو زنجئرلردن باشقا.»

^{۳۰} پادشاه قالخدى. والى، برئئكى و اولار ائنان اوتورانلار دا قالخديلار. ^{۳۱} اونا كى

چوخلاريني زئندانلار ساليرديم، اولارين اؤلومه ورتلمە سئنه ده راضى ائدم. ^{۱۱} بوتون عئبادتگاهلاردا اولارى جزالانديريب آللشدئم كى، كوفر دمەيە مجبور الەيم. اولارين ضئدئنه حددن آرتيق قودوروب، حتا اؤزگە شهلرلرە بلە اولارى تعقئب الەيردئم.

^{۱۲} «بو خوصوصدا باش كاهئلرئن ائختئييار و فرمانى ائن دمشق شئرئنه گدئردم. ^{۱۳} گون اورتا واختى، اى پادشاه، يول اوستونده گونون ائشيغيندان داها پارلاق بئر ائشئق منئم و من ائن سفرە چيخانلارين اطرافيندا ائشيلدادى. ^{۱۴} بئر هاميميز يره ييخيلديق و بئر سس ائشئلدم كى، عئبرانى دئلئنده منه دئر: «شاعول! شاعول! نه اوچون منه عذاب ورترسن؟! ميخلارا تئيك وورماق سئنه چئتئندر.»

^{۱۵} «ددئم: «سن كئمس، يارب؟» رب ده ددى:

«من سئن عذاب وردئيئن عئسايم! ^{۱۶} اما قالخ، آياغا دور. چونكى بو قصد اوچون سئنه ظاهئر اولموشام كى، سن هم گوردويون هم ده سئنه ظاهئر الئيهجهيئم شيلرن خئدمتچئسى و شاهئدى اولاسان؛ ^{۱۷} من سنى اؤز خالقيندان و قىرى يهودلرلر خئلاص الەمك ائن، ائندى اولارين يانينا گؤندئرتم، ^{۱۸} اله كى گؤزلرئنى آچاسان و اولار قارانليقدان ائشيغا و شيطانين حاكئمئيتئندن تارىيا طرف دؤنەلر اله كى گوناھلارى باغيشلانا و او آداملار آراسيندا كى منه اولان ائمان ائنان تقدس اولونوبلار مئراثا نايئل اولالار.»

^{۱۹} «بونا گؤره، اى پادشاه آغرئپا، گويدن گن رؤيا ناموطئع اولماديم، ^{۲۰} بلكى اؤل دمشقده اولانلار، اورشلئمدە كئلرە، سورا بوتون يهودئيه دئيريندا ياشايانلار، و حتا

بئر يره چاتديق كى، لاسيا شهرى بو يره ياخين ائدى.

۹ چوخ واخت كچدنئنه گۆره و اوروج گونى ده باشا چاتديغينا گۆره، آرتيق دهئزده سفره چيخماغين چوخ خطرى وار ائدى. اودور كى، پولوس اولارا نصحت ورئب، ۱۰ ددى: «كئشئلر، گۆرورم كى، دهئزده سفره چيخماق آنجاق يوك و گمى اوچون يوخ، بلكى بئزم حياتيميز اوچون ده خطرلى دئر و چوخ ضرره باعث اولاجاق.» ۱۱ آما افسر پولوسون سؤزوندن چوخ، گمئنئن سوگانچيسينا و صاحبنئنه اعتتامد اله يئردى. ۱۲ قيشى كچئرمته يه او بندر موناسئب اولماديغينا گۆره، گمئده كئللرن اكرئيتى بو قارا گدئلر كى، اوردان چيخيب، بئر نحو ائتن فئئكس بندرئنه چاتسينلار و قيشى اوردا كچئرسئنلر. بو بندر كرئت جزئرہ سئنده ائدى و جنوب-قربه و شئمال-قربه سارى ائدى.

دهئزده كولك

۱۳ جنوب يلى ياولاشجا آسمه يه باشلايئندا، اولار گومان اله دئلر كى قصدلرئنه يئتئشئبلر. پس لنگرى قالخيزديلار و كرئت ساحلى بويى يولا دوشدولر. ۱۴ آما چوخ چكمه دى كى، جزئرہ دن شئدئلى بئر كولك اسدى. او كوله يه اوراكلئدون ديئلئردى. ۱۵ گمى كوله يه دوشدى و كوله يه موقاوئمت گۆرسده بئلمه ديئئندن، بئر ده تسلم اولوب سورونوردوك. ۱۶ كلودا آديندا كئچئك بئر جزئرہ نئن ياخينليغيندا، گمئنئن قايعيغى گوج ائتن ساخلايا بئلدئك. ۱۷ قايعيغى يوخارى چكئدن سورا، اسبابلاردان ائستفاده اله يئب، گمئنئن آلتينى باغلاديلار،

اشئيه گندئلر، بئرئرلرى ائتن دانيشيب ديئرئللر: «بو آدام اؤلومه، يا دا حبسه لايئق بئر ائش گۆرمه يئب.»

۳۲ آغرئپا فستوسا ددى: «بو آدام اگر ائمپراطورون محكمه سئنى طلب الهمه سيدى، آزاد اولاي بئله ردى.»

پولوس روما گۆندئرئلر

۲۷ اوندان كى تصميم توتدولار گمى ائتن ائتاليپا گدك، پولوس و نچه اؤزگه زئندانيلرى ائمپراطور لشكرئئنن جولئيوس آديندا بئر افسرئنه تحوئل وردئلر. ۲ بئر بئر گمئيه كى آيرئمت شهرئندن ائدى و آسئيا منطقه سئئن بندلرئنه گدئردى مئئب، دهئزه چيخديق. مقدونئيه دن تسالونئكى آرئسترخوس دا بئر ائتن ائدى.

۳ او گونون صاباجى صئدون شهرئنه يئتئشدئك. جولئيوس پولوسا لوطف گۆرسه دئب اونا ائجازه وردى كى، دوستلارئين باينا گتئسن و اولار بئر آز اونا يئتئشئئلر. ۴ اوردان گئنه يولا دوشدوك و اونا گۆره كى كولك بئزم اوزوموزه طرف اسئردى، قئبرئسن او قيراغيندان كى اورانى يل توتموردى كچدئك. ۵ كئلكئيا و پامفئليئيه بندرلرئئن ساحئلئندن كچئدن سورا، لئسئيا وئلايئتنن مئرا ساحئلئنه گلدئك. ۶ اوردا افسر، بئر گمى تاپدى كى ائسكندرئيه شهرئندن ائتاليپا گدئردى و بئزى اونا مئندئردى. ۷ بئر نچه گون ياولاش سورعت ائتن گندئك و گوج ائتن قئندوس ساحئلئئن باينا يئتئشدئك. يل بئزم اوزوموزه طرف اسدئئنه گۆره سالمون شهرى طرفئندن كرئته سوردوك. ۸ چتئئلئك ائتن اوندان كچئب «گۆزل بندرلر» ديئلن

اۋلچوب قىرخ متر اولدوغونى گۇردولر. بئر آز ائره لئده گئنه اۋلچوب اوتوز متر اولدوغونى گۇردولر. ^{۲۹} قايالىقدا قوملوقا اوتورماق قورخوسوندا گمئئن آخىرىندان دۇرد لنگر آتيب، دوعا اله دئلر كى تزلنك ائن سحر اولسون. ^{۳۰} گمئچلر گمئند قاچماغا آللشدلر و گمئئن قاباق طرفئندن لنگرلى آتماغى بهانه اله يئب، قاييغى دهزه اندئردلر. ^{۳۱} پولوس افسر و سربازلار ددى: «اگر بولار گمئده قالماسلار، سئر نجات تاپا بئلمزسئر.» ^{۳۲} او واخت سربازلار قاييغىن ائپلرئنى كسئب قاييغى دهزه سالدیلار.

^{۳۳} سحر عنقرئب آچىلاچاق اندى كى، پولوس هامىنى يىك يمه به تشوق اله يئب ددى: «آرتيق اون دۇرد گوندور كى، آج قارين گودوبسوز و بئر شى يمه يئبسئر. ^{۳۴} بونا گوره سئر تشوق اله يئر كى، يىك يئيه سئر؛ بو، قويماز كى، قوؤئزى آلدن وره سئر، چونكى هچ بئرئزن باشيندان بئر توك بله محو اولمايلاق.» ^{۳۵} بونى دئيندن سورا چۆرك گۆتوروب، هامىنين گۆزى قاباغيندا تارييا شوکور اله دى و اونى بؤلوب يمه به باشلادى. ^{۳۶} اولارين هاميسى اوركله نئب، يىك يدئلر. ^{۳۷} گمئده هامىمىز ائكى يوز يئمئش آلتى نفر ائدئك. ^{۳۸} اولار يىكدن دوياندان سورا، بوغدانى دهزه آتيب، گمئنى يونگوللشدئردلر. ^{۳۹} سحر آچىلديقدا قورولوغى تانييا بئلمه دئلر؛ آنچاق قوملى ساحلى اولان بئر جزئر گۇردولر و قرار وردئلر كى، اگر مومكون اولسا، گمئنى اوردا اوتوردالار. ^{۴۰} لنگرلى كسئب دهزه بوراخديلار و سوكانين ائپلرئنى آچديلار. سورا قاباق لنگرى يل سمتنه قالخيزديلار و ساحل طرفئنى توتوب گئندلر. ^{۴۱} آما ائكى دهزنن بئرئرنه بئرلشدئى يرد

اله كى قيريلماسين. سورا بونون قورخوسوندا كى اولماي گمى سئرئسئن داهازليغندا قوملوقا اوتورا، لنگرى اندئردئلر و بله ده گمى كولك ائن سورونوردى. ^{۱۸} او گونون صاباحى حله شئدتلى كوله يئن سئرئ ائدئك كى، گمئئن يوكونى دهزه آتماغا باشلاديلار. ^{۱۹} اوچونجى گون ده اؤز آللى ائن گمئئن تجهئزاتينى آتديلار. ^{۲۰} بئر نچه گون، گونش و اولدوزلار گورونمه دى و بو بؤيوك كولك بئرئم اوستوموزدن آزالمادى، آرتيق نجات تاپماغيمىز اوچون بوتون اومتدلر كسئلدى. ^{۲۱} اوزون زامان يىك يمدئكلرئندن سورا، پولوس اورتادا دوروب ددى: «كئشئلر، سئر گرگ منئم نصئحتئى قبول اله يئب، كرئتن دهزه چيخمایدىز و بو ضرر و زئيانى چكميدئز. ^{۲۲} آما ائندى سئر تشوق اله يئر كى، جسارتئزى آلدن ورمه يئن. چونكى آرازدا هچ بئر تلفات اولمايلاق، آنچاق گمى آلدن گدهك. ^{۲۳} چونكى اله بو گجه عاييد اولدوغوم و اونا خئدمت اله دئئم تارينين بئر مله يى قاباغيمدا دوروب، ^{۲۴} ددى: «قورخما، پولوس! سن گرگ ائمپراطورون حوزوروندا داياناسان. باخ، تارى، سن ائن گمئده گئندلرئن هامىسينى سنه عطا اله يئب.» ^{۲۵} اونا گوره ده، كئشئلر، جسارتئزى آلدن ورمه يئن. چونكى تارييا ائنانيرام كى، دقئقن منه دئئلن كئمى اوللاق. ^{۲۶} آما لازيمدير كى بئرئم گمى بئر جزئرده قوملوقا باتسين.»

گمئئن سينماغى

^{۲۷} اون دۇردونجى گون گلدئى واخت، بئر آديياتك دهزننده سورولونوردوك كى، گجه ياريسينا ياخين، گمئچلر قورولوغون ياخينلاشديغىنى حئس اله دئلر. ^{۲۸} دئئلئى

فئىكىرلرنى دېئىشدرئىب ددئلىرى كى، او بئر
آلاھدېر.

۷ او يرئن ياخىنلېغىندا مولكر وار ائدى كى،
پوبلىيوس آدلانان جزئرەنن بۇيوكونه عاييد
ائدى. او بئزى قوناق قبول الەيتب اوچ گون
بئزە نزاكت ائتن ياخشى يئتئشدى. ۸ پوبلىيوسون
آناسى ناخوش اولموشدى و قىزدىرما و قانلى
ائسھالى وار ائدى. پولوس اونون يانېنا كئدى
و دوعا الەيتب آللرئى اونون اوستونه قويدى
و اونا شفا وردى. ۹ بو ائشدين سورا جزئرەدن
اولان آيرى ناخوشلار دا گلئب، شفا تاپىردىلار.
۱۰ اولار بئزە چوخ حۇرمەت گۇرستدئلىرى و دهنزە
چىخىدىغىمىز واخت، احتىياجىمىز اولان هر
نەبى بئزئم اوچون حاضىرلايدىلار.

پولوس روما چاتىر

۱۱ اوچ آيدان سورا، بئر گمى ائتن كى، قىشى
جزئرەدە كچئتمئشدى، دهنزە چىخىدىق. بو
گمى ائسكندريئە شەرئندن ائدى و اوندا
«جوزا» علامتى وار ائدى. ۱۲ سئراكتيوس
شەرئە يئتئشئب، لنگر آتدىق و اوردا اوچ
گون قالدىق. ۱۳ اوردان دهنزە چىخىپ رېگىيوم
شەرئە يئتئشئك. بئر گون سورا جنوب
يلى اسدى و ائكئنجى گونى پوتولى شەرئە
يئتئشئك. ۱۴ اوردان بعضى قارداشلار راست
گلدئك و بئزىدن دعوت الەدئلىرى كى، يدى
گون اولار ائنان قالاق. و بلە دە روم شەرئە
گلدئك. ۱۵ اوردان قارداشلار بئزئم بارەمئزە
اشئندە، آپئيوس بازارى و «اوچ ميخانا»
ديئلن يره قدر پئشوازمىزا گلدئلىرى. پولوس
اولارى گۇرئندە تارىيا شوکور الەيتب اوركئندى.
۱۶ روما گۇرئئئمئز واخت، پولوسا ائجازە
ورئلىدى كى، اونون كئشئئنى چكن سرباز ائنان
تك باشينا قالسىن.

قورولوغا دئىب، قوملوقا اوتوردولار. گمئئىن
قاباق طرفى قوما باتىب حرىكتسئز قالدى،
آما دال طرفى شپەلرئىن گوجوندن سىنماغا
باشلادى.

۱۲ سربازلار قصد الەمئشئلىرى كى، زئندانى
لرئىن هامپسىنى اۆلدورسونلر، الە كى، هچ
بئرئسى اوزوب قاچا بئلمەسئىن. ۱۳ آما افسر
پولوسون سالامات قالماسىنى ائستەيئردى.
بونا گۇرە دە اولار يىن قصدئە مانع اولدى
و امر الەدى كى، اۆل اوزە بئلىنلر گمئىن
آتېلىب قورولوغا چاتسىنلار. ۱۴ و قالانلارى
دا بعضئلىرى تاختالار اوستوندە، بعضئلىرى
دە گمئئىن آيرى پارچالارى اوستوندە اۆزلرئى
قورولوغا يئتسئىنلر. الە بلە هامى سالامات
قورولوغا يئتئشدى.

مالتا جزئرە سئندە

۲۸ اولار سالامات چىخاندىن سورا،
اۆيرئندئك كى، جزئرەنن آدى
مالتادىر. ۲ او جزئرە نئىن اھالىسى بئزە بۇيوك
بئر ائلطئفات گۇرستدئلىرى؛ ياغىش و سويوق
اولدوغوندىن اود قالايبىب بئزئم هامپمىزى
قبول الەدئلىرى. ۳ پولوس بئر چوخ اودون
يىغىب اود اوستونه قوياندا، ائستئىدن بئر
افى ائلان چىخدى و اونون آلئە ياپىشدى.
۴ جزئرە اھلى ائلاننى اونون آلئندن آسېلىمىش
گۇرئندە، بئرئىلرئىنە ددئلىرى: «يقتن كى بو آدم
قاتئلدئىر؛ گرچى دهنزدن خئلاص اولدى، آما
عدالت اونا ياشاماق مجالى ورمز.» ۵ آما
پولوس ائلاننى سئلكلەيتب، اودا آندى و هچ
بئر زئيان گۇرمەدى. ۶ اولار گۇزلەيئردئلىرى كى،
پولوسون بدن شئشسئىن و يا قفلتن اۆلوب يره
يىخىلسىن. آما بئر چوخ زامان گۇزلەدئكئىن
سورا اونا هچ بئر شى اولمادىغىنى گۇرئندە،

پولوس رومدا

۱۷ اوچ گوندن سورا پولوس يهودئلرئ ادلى-سانلى اداملاريني بئر يره چاغيردى و ييغيلديقلارى زامان، اولارا ددى: «قارداشلار، من خالقيمىزا و يا اتالاريمىزين رسملرئئئ ضئذئنه بئر شى الهمه دئئئم حالدا، منى اورشلئمه زئندانى الهئب روملولارين آلئنه وردئلر. ۱۸ اولار دا منى ائستئنطاق الهئب آزاد الهمك ائسته دئلر، چونكى منده اولومه لايئق بئر تقصئر يوخ ائدى. ۱۹ اما يهودئلر بونا موخالئفت الهينده مجبور قالديم كى، ائمپراطورون محكمه سئنى طلب الهئئم. البته نه ائئكى، خالقيمىزدان بئر شئكايتئم اول. ۲۰ اله بو سببدن ده سئزى دعوت اله دئم كى، سئر ائئن گوروشوب صوحيبت الهيم. چونكى من ائسرائئلئ اومئدى اوچون بو زنجئرلر ائئن باغلانميشام.»

۲۱ اولار اونا دئلر: «بئر سنئن حاقيندا هچ بئر نامه يهودئيه دن آلاميشيق، و اوردان گلن قارداشلاردان هچ بئرئ سنئن حاقيندا خبر و يا پئس بئر شى گئئرمه يئب. ۲۲ اما ائسته يئرئك كى، سنئن فئكئرلرئنى اوزوندن اشئدك. چونكى بئر بئلئرئك كى خالق هر يرده بو فئرقه نئئ ضئذئنه دانيشىرلار.»

۲۳ پولوس اوچون بئر گون تعيئن اله دئلر و بئر چوخ آدم اونون ياشاديغى اوده اونون يانينا گلدى. او دا تارينين پادشاهليغي جئئدى شئكلده اولارا بيان الهئب، سحردن آخشاما قدر آچىقلادى. او اللشئردى كى، موسانين شرئعتئندن و پيغمبرلردن اولارى

عئسا حاقيندا قانع اله سئئ. ۲۴ بعضئلرى دئئلن سؤزلر ائئن قانع اولدولار، اما قالانلارى ائئانمادىلار. ۲۵ اولار بئريئرلى ائئن راضىلاشمادىقد، پولوسون بو سؤزوندن سورا چيخىب گئئدئلر. «تارينين موقدس روحى اشعيا پيغمبرئئ واسئطه سى ائئن بئرئم اتالاريمىزا نه گؤزل بو سؤزى ددى:

۲۶ "بو خالقين يانينا گت و ده:

قولاغىز ائئان اشئده جكسئر، اما باشا دوشمه به جكسئر،

گؤزلرئز ائئن باخاجاقسىز، اما آنلاماياجاقسىز،

۲۷ چونكى بو خالقين اورهي برک اولوب.

قولاقلارى ائئن آغير اشئدئرلر،

گؤزلرئنى يوموبلار،

اولماي كى گؤزلرى ائئن گؤرسونلر،

و قولاقلارى ائئن اشئتسئئلر،

اوزكلى ائئن آنلايىب

دؤنسونلر و من اولارا شفا وئرئم."

۲۸ ائئدى بئللئ كى، تارينين بو نئجاقى

قيرى يهودئلره گؤندئرئلب و اولار قولاق

آساجاقلار.»

۲۹ پولوس بو سؤزلرى دئيندن سورا،

يهودئلر اله او حالدا كى بئريئرلى ائئن

جئى-بحث اله يئرئدلر اوردان گئئدئلر.

۳۰ پولوس ائجاره اله دئئى اوده ائكى ائل تامام

قالدى و يانينا گلن هر كسى قبول اله يئرئدى

۳۱ و تارينين پادشاهليغي اعلان الهئب، رب

عئسا مستح حاقيندا بوتون جسارت ائئن

مانعسئر تعلم وئرئدى.